Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 404 **Poznań, poniedziałek dnia 2 września 1929** **Rok XXIV**

Nieporozumienie niemiecko-polskie

Polityka niemiecka — jak to mieliśmy już sposobność wykazać — działa nietylko wprost przeciwko jakiemuś państwu na normalnym terenie polityki zagranicznej, ale jednocześnie usiłuje na wewnątrz tego państwa wywołać takie dążenia, któreby jej celom sprzyjały i w ten sposób ułatwiały ich urzeczywistnienie. Ta dwoistość działania uwydatniła się specjalnie w polityce Niemiec wobec Francji. Dążąc do zbliżenia się do Francji, Niemcy uczyniły wszystko, ażeby i we Francji powstał dość silny prąd, zmierzający w tym samym kierunku. I to im się doskonale udało. Wynikiem jest faktyczne zbliżenie się francusko - niemieckie, wspólna polityka Locarna — a przy tej okazji między innemi skutkami ewakuacja Nadrenji.

Jak przedstawia się z punktu widzenia dwutorowości działania polityki niemieckiej jej stosunek do Polski?

Otóż jest zasadnicza różnica między stosunkiem niemiecko - francuskim i niemiecko - polskim. Polityka niemiecka oficjalnie i głośno w stosunku do Francji akcentowała chęć zbliżenia i załagodzenia napiętych stosunków. Minister Stresemann nietylko w Thoiry, ale również przy innych sposobnościach szukał osobistego kontaktu z przedstawicielami Francji, a za nim czyniły to wybitne i oficjalne osobistości Niemiec. Rzesza zdecydowała się przedewszystkiem na krok niesłychanie dla niej bolesny — szczerość kroku tego to rzecz inna —a mianowicie na potwierdzenie raz jeszcze w Locarno granic francusko-niemieckich, wykreślonych przez traktat wersalski. Ci Francuzi, którzy zdecydowali się z tych czy innych powodów na pchnięcie Francji w kierunku zbliżenia francusko - niemieckiego, mieli bądź co bądź drogę ułatwioną i niewątpliwie niejedni wierzą nawet w szczerość polityki niemieckiej. Idąc na rękę dążeniu do porozumienia niemiecko - francuskiego, spotykali się oni po stronie niemieckiej z odpowiedzią jaknajprzychylniejszą. Mogą oni nawet ryzykować w ten sposób występowanie otwarte, nie narażając się na zarzut oczywistego lekceważenia interesów kraju.

Inaczej ma się rzecz z Polską. O ile niemiecka polityka w stosunku do Francji dążyła do porozumienia, — mniejsza o to, że biorąc rzecz na dalszą metę jest to cel taktyczny — to w stosunku do Polski polityka niemiecka dąży wyraźnie do podtrzymania stosunków zaognionych.

Stąd Niemcy z Francją zawarły traktat handlowy, stąd z nami zawrzeć go nie chcą, stąd w stosunku do Francji — targując się z nią zresztą — polityka niemiecka nie czyni kroków zadrażniających, stąd w stosunku do nas czyni je na każdym kroku, stąd na terenie Ligi Narodów Niemcy dzisiaj nie będą awanturowały się o mniejszość niemiecką w Alzacji — chociaż ją tajnie popierają, — stąd u nas czynią to ciągle itd.

Taktyka niemiecka wychodzi bowiem z tego założenia, że ułożenie się przyjazne i pokojowe stosunków z Polską podcięłoby jej plany rewizji granic wschodnich. Gdyby bowiem na wszystkich terenach stosunki z Polską ułożyły się pomyślnie, musiałoby to się prędzej lub później odbić na ostrości niemieckich dążeń rewindykacyjnych. Straciłyby one przedewszystkiem uzasadnienie swoje w opinji międzynarodowej.

Tu i owdzie kierowano się w Polsce tą myślą, i zmierzano wszystkiemi środkami, ażeby załagodzić stosunki polsko-niemieckie. Posuwano się bardzo daleko w ustępstwach — i nie osiągnięto w wynikach niczego — oprócz, niestety, tych właśnie ustępstw. Niedostatecznie bowiem uświadamiano sobie podstawowe założenie całej sprawy: że póki Niemcy nie wyrzekną się dążeń rewindykacyjnych, nie zgodzą się one nigdy na dobre ułożenie stosunków z Polską. Polska polityka porozumienia z Niemcami w przeciwieństwie do polityki francuskiej trafiała w próżnię. I dlatego powoływanie się ze strony polityków polskich, że Polska musi za wszelką cenę porozumieć się z Niemcami, bo czyni to Francja, było błędne i zdradzało najzupełniejszą nieznajomość dążeń polityki niemieckiej, która porozumieć się z Francją chciała, właśnie dlatego, żeby nie potrzebować się porozumiewać z Polską. Do zgody zaś, jak ogólnie wiadomo, trzeba dobrej woli nietylko jednej, ale dwóch stron.

Jeżeli więc Niemcom zależało na istnieniu w Polsce prądów germanofilskich, to nie dlatego, żeby doprowadziły one do porozumienia niemiecko - polskiego analogicznego ze zbliżeniem francusko - niemieckiem, ale dlatego, żeby w ten sposób, uzyskiwać od Polski ustępstwa, za które nie płaciły — niczem. Była to i jest ze strony Niemiec typowa polityka spekulacji na łatwowierność drugiej strony.

W tych warunkach jasnem jest, że w Polsce nie mógł powstać tak otwarty prąd germanofilski, jak we Francji. Polski Caillaux nie mógłby pisać w „Berliner Tageblatt" krytyk rządu polskiego. Dążenia rewindykacyjne Niemiec bądź co bądź ochładzają sentymenty proniemieckie. Nie znaczy to jednak, żeby w Polsce nie było elementów, zasadniczo bardzo podatnych na wpływy polityki niemieckiej. W chwilach, kiedy Niemcy głosiły otwarcie chęć porozumienia się z Polską — swoistego wprawdzie, ale nazywać się to miało nawet przymierzem — a więc w czasie wojny, prądy germanofilskie płynęły w Polsce wcale wyraźnem korytem. Dzisiaj odbiera im możność uzewnętrznienia się zbyt wyraźnego, nieustępliwie antypolska polityka niemiecka. I dlatego obserwujemy przedewszystkiem jedną rzecz: O ile we Francji koła germanofilskie występują jawnie, o tyle w Polsce działają one znacznie dyskretniej. Jest to nawet charakterystyczną cechą tej polityki w Polsce, która pozostaje pod wpływem niemieckim, iż rada jest, gdy się o tem nie mówi.

W jakim zaś kierunku zmierzają Niemcy na wewnątrz Polski? Oczywiście nie do porozumienia polsko - niemieckiego, jak we Francji. Zależy im jednak na istnieniu kół odnośnych w Polsce, których złudzenia wyzyskują dla osiągnięcia ustępstw, i to takich ustępstw, które zbliżałyby ich w ten lub inny sposób do urzeczywistnienia ich zaborczych apetytów. Dotyczyły i dotyczą one np. utrzymania stanu posiadania Niemców w Polsce. Mamy również wyraźne dowody wpływów kapitału niemieckiego w Polsce. Rola, którą on spełnia, jest bardzo dwuznaczna. Chodzi tu nietylko niezbicie o cele imperjalistyczno - gospodarcze — każdy kapitał zdradza w tym kierunku zakusy — ale również o cele polityczne. Dzisiaj już możemy zaobserwować, że niektóre organy prasowe, w których tkwi bezpośrednio albo pośrednio kapitał niemiecki, prowadzą wyraźną politykę proniemiecką, przemilczając niejedno i usiłując wogóle mylne wywołać wrażenie w kraju odnośnie do celów polityki niemieckiej. Osłabienie bowiem czujności Polski, powstrzymanie jej za wszelką cenę od energicznego i jasnego postawienia kwestji leży w interesie polityki niemieckiej. Drogi, któremi wpływy niemieckie idą do Polski i dążność do uzależnienia materjalnego ludzi i wogóle kierunek, w którym działają, zasługuje na dokładne zbadanie.

J. D.

Z Ligi Narodów

Otwarcie X plenarnego zgromadzenia

Genewa, 2. 9. (Radjo wł.). X zwyczajne zgromadzenie plenarne Ligi Narodów otwarte zostało dzisiaj o godzinie 11 przed południem przez perskiego posła w Angorze Ali Khana Foronghi.

W zgromadzeniu uczestniczą w tym roku przedstawiciele 53 rządów, zatem o 3 więcej niż w roku poprzednim. Argentyna także i w tym roku nie jest reprezentowana. Wśród delegatów jest 5 premjerów i 24 ministrów spraw zagranicznych. Najliczniejszą jest delegacja angielska licząca 37 członków.

Z obrad Rady Ligi Narodów

Genewa, 2. 9. (PAT.). Na prywatnem posiedzeniu Rady Ligi Narodów przewodniczący zgłosił wniosek co do przyjęcia przez Radę kosztów, związanych z bezpośredniemi rokowaniami polsko-niemieckiemi odnośnie likwidacji mienia obywateli niemieckich w Polsce. Rokowania te toczyły się w ciągu trzech miesięcy w Paryżu, na skutek zlecenia Rady Ligi, i dały pozytywne rezultaty, które wyraziły się podpisaniem przez pełnomocników polskiego i niemieckiego wczoraj wieczorem odnośnego układu. Rada jednogłośnie zdecydowała otworzyć na ten cel kredyt w wysokości 20 000 franków szwajcarskich.

Sprawa niemieckiej mniejszości

nie będzie przedmiotem obecnych obrad Ligi Narodów

Genewa, 2. 9. (PAT.) Posłowie Neuman i Graebe wnieśli w swoim czasie petycję do Ligi Narodów o rzekomem naruszeniu praw mniejszości ze strony Rządu Polskiego przez nieuznanie obywatelstwa polskiego szeregu osób, których własność poddano likwidacji. Na sesji Rady Ligi Narodów w Madrycie, min. Stresemann, korzystając z postanowień artykułu 12-ego Traktatu o mniejszościach, interwenjował w tej sprawie imieniem Niemiec, jako członka Rady Ligi Narodów. W swej rezolucji czerwcowej Rada Ligi zaleciła obu rządom bezpośrednio rozmowy celem wyjaśnienia obustronnego stanowiska co do każdego poszczególnego wypadku spornego obywatelstwa, z tem, że wyniki tych rozmów miały być przedstawione na sesji wrześniowej.

Rozmowy te prowadzone były między obu delegacjami przez lipiec i sierpień w Paryżu a ostatnio w Genewie. Już podczas ich trwania strona niemiecka musiała uznać, że znaczna ilość wypadków, wymienionych w petycji, była bezprzedmiotowa. Co do wypadków, które pozostały sporne między delegacjami, rząd niemiecki proponował zastosowanie podwójnej procedury a mianowicie, aby kilka wypadków oddać pod rozstrzygnięcie Trybunału Niemieckiego, resztę zaś pod arbitraż. Rząd polski, nie widząc uzasadnienia dla takiego zróżniczkowania, odrzucił tę propozycję i obstawał przy stosowaniu obowiązkowych przepisów traktatowych, które w takich wypadkach ustanawiają wyłączną kompetencję Trybunału Haskiego.

Ten pogląd strony polskiej utrzymał się ostatecznie i obie delegacje podpisały 29 sierpnia rb. w Genewie układ, mocą którego obie strony poddadzą szczegółowemu zbadaniu wszystkie dotychczas nieuzgodnione wypadki, oraz te, które mogłyby się jeszcze do dnia 1-go października 1929 r. wyłonić. Badanie ma być ukończone najpóźniej do 1-go kwietnia 1930 roku. Poza temi wypadkami rząd niemiecki zobowiązał się żadnych innych wypadków nie podnosić. Jeżeliby wreszcie po przeprowadzeniu tych badań rząd niemiecki dalej obstawał przy odmiennej ocenie poszczególnych wypadków, to będzie on mógł z wyłączeniem wszelkich innych dróg, poddać kwestję orzeczeniu Trybunału Haskiego.

Naskutek tego porozumienia sprawa petycji posłów Graebego i Neumana spadnie z porządku dziennego wrześniowej sesji Ligi.

Echa konferencji haskiej

Haga, 2. 9. (PAT.). Komitet generalny dla wprowadzenia w życie planu Younga będzie miał swą siedzibę prawdopodobnie w Berlinie i będzie się dzielił na trzy podkomitety, zajmujące się kwestjami: bankowemi, dochodów i gwarancji oraz kolejami; ponadto będzie funkcjonowało 5 podkomisyj, zajmujących się sprawami: świadczeń, mienia ustąpionego, prawnemi, likwidacji przeszłości i Banku Międzynarodowego.

Londyn, 2. 9. (AW.). Ministerstwo wojny opublikowało oficjalny komunikat, w którym podaje do wiadomości publicznej, iż wydany już został rozkaz ewakuacji Nadrenji przez wojska angielskie. Pierwsze oddziały wojsk angielskich opuszczą Niemcy już dnia 14 września r. bież. Ewakuacja wszystkich oddziałów angielskich z Nadrenji, potrwa prawdopodobnie około 6 miesięcy.

Lista kandydatów do poznańskiej rady miejskiej Narodowego Obozu Gospodarczego

Narodowy Obóz Gospodarczy złożył w Komisji Wyborczej poniżej wyszczególnioną listę kandydatów do poznańskiej rady miejskiej.

1) Witold Hedinger, przemysłowiec, prezes rady miejskiej.
2) Dr. Romuald Paczkowski, zast. prof. uniwersytetu, radny miejski.
3) Bolesław Wybieralski, wyższy radca krajowy, radny miejski.
4) Dr. Marja Grossmannówna, lekarka, radna miejska.
5) Stefan Kałamajski, kupiec, radny miejski.
6) X. Józef Prądzyński, ksiądz.
7) Stanisław Libera, mistrz stolarski, radny miejski.
8) Leon Zugehoer, robotnik, radny miejski.
9) Wiktor Maćkowiak, inżynier-mechanik.
10) Franciszek Budzyński, budowniczy, radny miejski.
11) Dr. Włodzimierz Krzyżankiewicz, adwokat i notarjusz, radny miejski.
12) Anna Smoczyńska, właścicielka magazynu, radna miejska.
13) Władysław Artur Górnicki, inżynier.
14) Stefan Rakowicz, kupiec i przemysłowiec, radny miejski.
15) Ryszard Piestrzyński, dziennikarz.
16) Józef Małkiewicz, właściciel domu.
17) Mikołaj Górski, mistrz rzeźnicki, radny miejski.
18) Henryk Suchowiak, inżynier, radny miejski.
19) Józef Staszak, mistrz kołodziejski.
20) Jan Borys, kupiec, radny miejski.
21) Jan Sobolewski, nauczyciel, radny miejski.
22) Jerzy Drobnik, redaktor.
23) X. Narcyz Putz, proboszcz.
24) Jan Skotarek, inżynier-architekt.
25) Stanisław Stempniewicz, przemysłowiec.
26) Dr. Edward Taylor, profesor uniwersytetu.
27) Wiktor Gładysz, kupiec i właściciel domu.
28) Antoni Augustyniak, magazynier fabr.
29) Edward Mazurkiewicz, kupiec.
30) Jan Rybelski, mistrz szewski.
31) Kazimierz Wojtkowiak, czeladnik kołodziejski.
32) Stanisław Maciejewski, kupiec.
33) Józef Teofil Goebel, adwokat i właściciel domu.
34) Stanisław Filipowski, przemysłowiec.
35) Teodora Pawłowska, właścicielka przedsiębiorstwa.
36) Stanisław Kucharski, dyrektor banku, radny miejski.
37) Władysław Płonczyński, pomocnik handlowy.
38) Leon Bigalke, ślusarz.
39) Feliks Godlewski, inżynier.
40) Tadeusz Piotrowski, bankowiec.
41) Józef Siemianowski, redaktor „Ruchu Robotniczego".
42) Dr. Celestyn Rydlewski, lekarz.
43) Teodor Barczewski, książkowy.
44) Edmund Szwedziński, rolnik i właściciel domu.
45) Władysław Judek, star. as. kolejowy.
46) Tomasz Ziętowski, em. rew. rach. Sądu Apelacyjnego.
47) Władysława Krzyżagórska, referentka oświatowa.
48) Stanisław Kasperek, obuwnik.
49) Józef Rolewski, urzędnik prywatny.
50) Adam Czarczyński, krawiec.
51) Stanisław Bartłomiejczak, ślusarz.
52) Dr. Stanisław Celichowski, adwokat i notarjusz.
53) Jan Żabłocki, kupiec.
54) Marja Jańczakowa, żona malarza.
55) Jan Szkudlarek, przemysłowiec.
56) Władysław Matysiak, mistrz ślusarski.
57) Franciszek Różycki, mistrz rzeźnicki.
58) Józef Pluciński, kupiec i przemysłowiec.
59) Józef Rybak, kierownik warszt.
60) Helena Górna, żona stolarza.
61) Michał Rutkowski, syndyk banku.
62) Kazimierz Kużaj, kupiec.
63) Edmund Fortuniak, urzędnik prywatny.
64) Józef Gertych, aptekarz.
65) Piotr Kordylewski, drukarz.
66) Leon Kucharski, pomocnik gastronomiczny.
67) Agnieszka Juchniewiczowa, żona pracownika tramwajowego.
68) Regina Kaczmarek, służąca.
69) Joachim Teski, właściciel domu.
70) Franciszek Wentzel, krawiec.
71) Marja Pankauowa, mężatka.
72) Bolesław Adamczewski, kupiec.
73) Jan Budny, pomocnik handlowy.
74) Antoni Nowak, kontroler warszt.
75) Halina Rozmiarkowa, żona dyrektora.
76) Walenty Szumacher, modelarz.
77) Marjan Trzeciakowski, kupiec.
78) Antoni Hegenbard, starszy zwrotniczy kolejowy.
79) Kazimierz Przybylski kupiec.
80) Józef Galas, krawiec.
81) Ignacy Czaplicki, mistrz szewski.
82) Marja Śniegocka, urzędniczka prywatna.
83) Czesław Szczepański, urzędnik kolejowy.
84) Walenty Rogaliński, ślusarz-monter.
85) Tadeusz Powidzki, redaktor.
86) Stanisław Tucholski, kupiec.
87) Ewa Siuchnińska, kasjerka główna Poznańskiej Kolei Eelektrycznej.
88) Dr. Bolesław Krysiewicz, lekarz.
89) Dr. Paweł Gantkowski, lekarz i profesor uniwersytetu.
90) Roman Leitgeber, redaktor i wydawca, radny miejski.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

KINO STYLOWE

Telefon 78-90.

Premjera we wtorek, 3. b. m.
Potężny dramat wytwórni Fox-Film

„TITANIC"

(Miasto marzeń) reżyserji: ALLAN DWAN, w rolach głównych: GEORGE O'BRIEN bohater „Wschodu Słońca", VIRGINIA VALLI i JUNE COLLYER.
Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane. Początek seansów 5, 7, 9.
Przedsprzedaż biletów od godz. 12–14 przy kasach kinoteatru.
bpw 642

Przykre skutki

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Nowy Jork, w sierpniu.

Nieraz zwracaliśmy uwagę na szkodliwe wprowadzanie na teren wychodźczy tych metod politycznych, jakiemi „sanacja" operuje w Polsce. Stany Zjednoczone to nie Polska. Oficjalny autorytet przedstawicieli władz polskich dopóty tylko uznawany jest przez naszą Polonję, dopóki na szacunek zasługuje. Wynik Sejmu XXV Związku Narodowego Polskiego, poddający tę ogromną, wpływową instytucję pod kontrolę miejscowych „sanatorów", zachęcił niestety pewne czynniki rządowe do intensywniejszej propagandy, mającej na celu niewątpliwie przypodobanie się centralnym władzom w Warszawie. Przez osobiste kontakty, przy sposobności zbierania eksponatów na P. W. K., a wreszcie przez PAT-iczną starano się narzucić wychodźtwu kierunek polityczny zupełnie mu obcy. Nie należy przytem zapominać, iż faktyczny wynik obrad Sejmu XXV przypisać należy nie triumfowi idei „sanacyjnej", lecz jedynie brakowi sprężystości w t. zw. „starej gwardji", czyli prawicowego zarządu centralnego Związku Narodowego Polskiego. Należy tu jednak przyznać „sanatorom" pewien sukces: opanowali oni przez wpływy Związku Narodowego Polskiego prasę, wychodzącą w języku polskim, do tego stopnia, iż pisma prawicowe do dziś dnia znajdują się w niezmiernie trudnem położeniu.

Do niedawna czynniki urzędowe uważały pisma „sanacyjne" za lojalne, a pisma prawicowe za nielojalne. Nieprzyjemne rozczarowanie spotkało jednak te samo czynniki. W Nowym Jorku wychodzą dwa dzienniki, jeden „sanacyjny" „Nowy Świat", a drugi to prawicowy „Kurjer Narodowy". Pierwsze z tych pism zyskiwało ostatnio na poczytności raczej dzięki dobrej organizacji administracyjnej, niż ze względu na kierunek polityczny. „Kurjer Narodowy" utrzymywany jest dzięki ofiarności pewnej patrjotycznej jednostki. Otóż w związku z przelotem majorów Idzikowskiego i Kubali, otrzymał „New York Times" telegram Kubali, opisujący smutną przygodę „Marszałka Piłsudskiego". Telegram ten rozdało owe pismo amerykańskie innym pismom oraz agencjom telegraficznym, jak „Associated Press" i „United Press". W chwili, gdy „New York Times" telegram ten podawał do prasy, korespondenci obu miejscowych pism polskich nie byli obecni. Opierając się na fałszywej przesłance, iż telegram został zakomunikowany prasie przez prezesa Komitetu przelotu p. Tadeusza Marynowskiego, konsula polskiego, „sanacyjny" „Nowy Świat" rozpoczął kampanję przeciwko temu urzędnikowi, który wprawdzie nie zdaje się należeć do żadnej z brygad, ale jest lojalnym wobec władz rządowych, a nawet wygłasza niezbyt konieczne mowy na wieczorkach sierpniowych. Podkreślić tutaj należy, iż dzienniki, jak „Dziennik dla Wszystkich", wychodzący w Buffalo, zaatakowały w niezwykle ostry sposób konsula Marynowskiego, podkopując tem samem autorytet reprezentacji polskich władz państwowych, a pisma uważane za nielojalne przez czynniki rządowe, jak nowojorski „Kurjer Narodowy" (mogący na równi z „Nowym Światem" skarżyć się z powodu doznanej „krzywdy"), „Monitor Polski", wychodzący w Cleveland, „Dziennik Zjednoczenia" z Chicago, lub „Jedność — Polonia" z Baltimore, zachowały w stosunku do p. Marynowskiego życzliwą neutralność. Wysoce szkodliwa kampanja „Nowego Świata" do dziś dnia nie ustała i psuje stosunki między wychodźtwem a generalnym konsulatem w Nowym Jorku.

Inne przykre zajście powstało na tle niezbyt taktownej gorliwości kierownika konsulatu generalnego w Chicago. Na posiedzeniu Komitetu manifestacji żałobnej dla uczczenia pamięci śp. mjr. Idzikowskiego, powstaje wicekonsul Łęcki i wymaga zaproszenia przedstawiciela Kółek im. Józefa Piłsudskiego. Kółka te w Chicago stanowią drobną grupkę. Wniosek p. Łęckiego poddany zostaje pod głosowanie i upada, wobec czego p. wicekonsul opuszcza zebranie komitetu, którego był honorowym prezesem, przy oczywistem narażeniu na szwank prestige'u reprezentanta władz państwowych.

Piszą o tem „Nowiny Polskie" z Milwaukee: „Jestto przykre zajście, tem przykrzejsze, że zdradza nieznajomość kompetencyj urzędników zagranicznych państwa polskiego. Trzeba wiedzieć, że żaden z urzędników państwa polskiego w Ameryce nie należy do naszego wychodźtwa. Jest on i może być na wszystkich zebraniach rodaków naszych w Ameryce, tylko gościem. Konsulowi Łęckiemu wolno brać udział w naradach komitetu akademji, ale li tylko w charakterze gościa. Wolno mu było przyjąć godność prezesa honorowego, jeżeli go tą godnością obdarzono, ale nie wolno było narzucać temu komitetowi składu członków i okazywać gniewu, że komitet postąpił inaczej."

W podobny sposób komentuje zachowanie się kierownika konsulatu generalnego w Chicago nowojorski „Kurjer Narodowy" w artykule p. t. „Nie pchaj palca między drzwi" oraz „Monitor Polski" w Cleveland. „Dziennik Zjednoczenia" pisze przy tej sposobności: „Już niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę, że konsulaty polskie w Ameryce, nie wyłączając poselstwa polskiego w Waszyngtonie, zupełnie niepotrzebnie usiłują narzucić wychodźtwu wyimaginowaną piłsudczyznę. Takie postępowanie wywołuje skutek przeciwny."

Polemiki tego rodzaju są wysoce szkodliwe. Mamy nadzieję, iż poseł Filipowicz, który ma dość silne oparcie w Warszawie, aby się nie obawiać, powstrzyma podwładnych urzędników od narażania prestiżu Polski na szwank, a również będzie na tyle energicznym, aby potępić antypaństwowe wybryki prasy „sanacyjnej" w rodzaju kampanji, prowadzonej przez „Nowy Świat" przeciwko kierownikowi nowojorskiego konsulatu generalnego.

A. M.

Omijanie dworów polskich

Od prezesa nieświeskiego Związku Ziemian, p. Stefana Czarnockiego, otrzymujemy następujące uwagi:

Społeczeństwo polskie na kresach wschodnich ucieszyło się niezmiernie, skoro się dowiedziało, że bytność Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w woj. nowogródzkim jest już postanowiona. Pierwszy to na terenach naszych, dotychczas pomijanych, ma gościć Głowa państwa. Każdy z nas myślą sięgał do czasów swoich dziadów i pradziadów, którym się tylko sen ten marzył, układano już plany przyjęcia czcigodnego gościa, pomimo że chodziły pogłoski, że objazd będzie zorganizowany w ten sposób, że społeczeństwo polskie będzie miało mało sposobności zetknięcia się z Głową państwa.

Niestety pogłoski okazały się prawdziwemi: władze wojewódzkie, ziemiaństwu miejscowemu niechętne, tak pokierowały marszrutą, żeby niemal wcale nieprowadziła przez dwory polskie. Do tego stopnia, że tam gdzie ominąć się już nie dały bardziej uprzemysłowione gospodarstwa, żądano, aby przyjęcia urządzane były w fabrykach, papierniach, cegielniach, byle tylko nie w domach właścicieli ziemskich.

Ziemiaństwo polskie musi przeboleć ten stosunek władz wyższych i pracować nadal, wiernie dla kraju, tak, jak to już od stuleci robiło. Uważam jednak za swój obowiązek zaznaczyć, że polityka taka jest szkodliwą wogóle, a w danym wypadku, nietylko paraliżuje ogólny nastrój entuzjazmu i radości, z jakim czekano przybycia Pana Prezydenta, ale naraża go na niewygody, w tej i tak dość uciążliwej podróży, a to już jest niedopuszczalne. W powiecie naszym, prócz dworów, które byłyby w stanie przyjąć w skromnych ramach Pana Prezydenta, jest historyczny zamek nieświeski, który wydawał się wskazanym na nocleg, do tego stopnia, że ze wszystkich warstw ani jeden głos sprzeciwu się nie znalazł, i uważaliśmy, że jest to miejsce, gdzie społeczeństwo może godnie przyjąć Głowę państwa.

Tymczasem z powodów nam bliżej nieznanych projekt ten został utrącony. Pan Prezydent i jego świta mają nocować w trzech małych pokojach, jakie mu może oddać do rozporządzenia dowódca bataljonu w Kłecku; wskutek zaś braku lokalu — jedyny wieczór, który Pan Prezydent zechce w naszym powiecie spędzić, będzie stracony.

We wszystkich województwach podczas swoich objazdów miał Pan Prezydent możność zapoznania się ze wszystkiemi sferami; urząd województwa nowogrodzkiego postanowił zrobić inaczej. Śmiem twierdzić, że krok ten jest z gruntu fałszywy, a ziemiaństwo polskie, główna ostoja polskości na kresach, musi się wypowiedzieć stanowczo przeciw tego rodzaju polityce.

Konfiskata „Robotnika"

Warszawa, 2. 9. 29. (AW). Dzisiejszy numer „Robotnika" t. j. dnia 2 września uległ konfiskacie.

Kino Renaissance, Poznań, Kantaka 8/9
Od dziś największy przebój sezonu p. t.
TAJEMNICA WSCHODU
Dla młodzieży dozwolone
bpw 64

Zgłoszone listy do poznańskiej rady miejskiej

Poza listą Narodowego Obozu Gospodarczego, którą podajemy na stronie 2 dzisiejszego „Kurjera Poznańskiego", zgłoszone zostały jeszcze następujące listy, które zamieszczamy według kolejności zgłoszeń:

1) Lista niemiecka — czołowy kandydat superintendent pastor Rhode.

2) Polska Partja Socjalistyczna i Rada Związków Zawodowych — czołowy kandydat Ludwik Śniady, radny miejski.

3) Blok Jedności Robotniczej, — czołowy kandydat Józef Jasiński; na liście tej znajduje się żona osławionego Bema, jest to lista w istocie komunistyczna.

4) Blok Rzemieślniczo - Gospodarczy, — czołowy kandydat inż. Ewaryst Namysł; lista ta jest odpowiednikiem „trzydziestki" z wyborów sejmowych z roku zeszłego.

5) Polski Związek Lokatorów, — czołowy kandydat Mieczysław Noskowicz.

6) Polski Blok Demokratyczny, — czołowy kandydat dr. Karol Stark, radny miejski; jest to lista sanacyjna (B. B.), odłamu ciszakowców.

7) Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy, — czołowy kandydat Józef Tylczyński, radny miejski; jest to lista kompromisowa Narodowej Partji Robotniczej i Chrześcijańskiej Demokracji.

8) Związek Inwalidów Wojennych, — czołowy kandydat Stanisław Szułczyński.

9) Demokratyczny Blok Pracy Gospodarczej, — czołowy kandydat dr. Leon Surzyński, radny miejski; jest to również lista sanacyjna (B. B.), odłamu Młodej Polski.

10) Polska Partja Socjalistyczna dawniej Frakcja Rewolucyjna, — czołowy kandydat Ignacy Frąckowiak, radny miejski. Jest to także lista sanacyjna, tym razem odłamu socjalistycznego, t. zw. B. B. S. — Radny Frąckowiak należał dotychczas w poznańskiej radzie miejskiej do P.P.S.

Zatem zgłoszono ogółem jedenaście list; przed czterema laty było przy wyborach do rady miejskiej siedm list.

Wybory do rady miejskiej w Toruniu

Zwycięstwo ugrupowań narodowych — Klęska „sanacji" i P. P. S.

Toruń, 2. 9. (Tel. wł). Wczoraj odbyły się wybory do rady miejskiej Torunia. Udział głosujących wynosił 66.7%, czyli dwie trzecie ogółu uprawnionych do głosowania.

Lista nr. 1 (B. B. S.) dostała 239 głosów, nie zdobywając żadnego mandatu,

Lista nr. 2 (P. P. S.) — 2424 głosy i 6 mandatów,

Lista nr. 3. (Niemcy) — 1761 głosów i 4 mandaty,

Lista nr. 4 (B. B. i „sanacyjny" odłam Ch. D.) — 1806 głosów i 5 mandatów,

Lista nr. 5 (właściciele nieruchomości) — 1059 głosów i 2 mandaty,

Lista nr. 6 (Stronnictwo Narodowe) — **5484 głosy i 15 mandatów,**

Lista nr. 7 (N. P. R. prawica) — 3892 głosy i 10 mandatów.

Ogólna liczba mandatów w radzie miejskiej wynosi 42.

Wynik wyborów oznacza zwycięstwo ugrupowań narodowych. Podczas wyborów do Sejmu w marcu r. 1928 zdobyły one 54% ogólnej liczby głosów, obecnie zaś prawie 63% — powiększyły więc poważnie swój stan posiadania. Będą one rozporządzały 27 mandatami w radzie miejskiej, a więc znaczną większością.

„Sanacja" mimo ogromnego nacisku i wielkich nadziei, żywionych przez jej przywódców, poniosła klęskę. Nietylko nie zdołała powiększyć swego stanu posiadania od czasu wyborów sejmowych, ale jeszcze straciła znaczną liczbę głosów. Przy wyborach sejmowych zdobyła mianowicie 12.5% ogólnej liczby głosów, obecnie zaś tylko 10.8%.

Klęskę poniosła również P. P. S. W marcu r. 1928 stronnictwo to uzyskało 3981 głosów, t. j. 19,3% ogólnej liczby głosów, obecnie zaś tylko 2424 głosy, t. j. 14%. Wogóle wśród robotników toruńskich zaznaczył się pocieszający zwrot w kierunku ugrupowań narodowych.

Odsetek głosów niemieckich lekko się zwiększył (przy wyborach do Sejmu 10.4%, obecnie 10.6%).

Parlamentarjusze francuscy w Warszawie

Przemówienia dep. Locquina i Evaina — Wyrazy zachwytu dla Powszechnej Wystawy Krajowej

Warszawa, 2. 9. (Tel. wł.) Podczas sobotniego przyjęcia wycieczki parlamentarzystów francuskich w Prezydjum Rady Ministrów, dep. Locquin odpowiedział na przemówienie premjera Świtalskiego w następujących m. i. słowach:

„Pobyt nasz, który zbiega się z Wystawą Powszechną w Poznaniu pozwala nam zrozumieć znaczenie wystawy z punktu widzenia ekonomicznego. Wystawa ta, jak powiedział p. minister przemysłu i handlu Kwiatkowski, jest przeglądem sił ekonomicznych narodu polskiego i jego działalności na polu gospodarczem, rozwiniętej w ciągu ostatniego 10-lecia. Zwiedziliśmy tylko część tej wystawy. Zwiedzenie jej szczegółowe wymagałoby całych tygodni. Te niezliczone wykresy i tablice statystyczne, tak pouczające, przedstawiające w sposób tak umiejętny i tak metodyczny stan gospodarczy Polski zasługują na to, by były zachowane w muzeum obrazującem działalność państwowości polskiej w ciągu 10 lat, jakie minęły od odzyskania niepodległości. Wystawa poznańska dowodzi, że wskrzeszona Polska potrafiła odbudować nietylko swą administrację ale i przemysł. Zajmuje ona już obecnie miejsce w pierwszym rzędzie narodów centralnej Europy.

„Po powrocie do kraju każdy z nas w swym departamencie stanie się rzecznikiem uczuć, jakich doznawał, zwiedzając Wystawę i kraj Wasz. To co widzieliśmy na wystawie, pozwoliło nam dokładnie zdać sobie sprawę z tego, czem jest Polska w roku 1929-ym. Francja będzie nadal pracowała z Polską nad dziełem pokoju. Francja jest pewna, iż może liczyć na zmysł polityczny Rzeczypospolitej Polskiej, pracującej nad utrwaleniem pokoju, opartego na niezniszczalnych podstawach prawa narodów. Wynikiem naszej wizyty w Polsce będzie przekonanie, że Polska odbudowała się nietylko pod względem politycznym, ale i ekonomicznym i że żadna forma postępu nie jest jej obcą. Nasza wizyta w Polsce, jestem tego pewien, przyczyni się do jeszcze większego zbliżenia obu narodów i wzmocnienia naszej współpracy nad dziełem pokoju".

Podczas przyjęcia w hotelu Europejskim przemawiał ze strony wycieczki deputowany Evain. Przypomniał on entuzjastyczne przyjęcie, jakiego przedmiotem była delegacja parlamentarzsytów francuskich podczas pierwszych trzech dni pobytu w Poznańskiem, gdzie była owacyjnie witana nietylko w miastach ale i w najmniejszych wioskach, których ludność wyległa na ulice, wznosząc okrzyki „niech żyje Francja!" i powiewając chorągwiami o barwach francuskich".

„Pomysł stworzenia grupy parlamentarnej francusko - polskiej — mówił dep. Evain — powstał przed czterema laty. Idea ta powstała podczas naszej pierwszej bytności w Polsce. Od tego czasu zdołaliśmy stworzyć dzieło o wielkiem znaczeniu, stworzyliśmy grupę, która posiada wielką wagę w parlamencie francuskim. Wchodzą do niej przedstawiciele najrozmaitszych ugrupowań politycznych. Łączy ich wszystkich uczucie szacunku dla Polski. Wszyscy uważamy, iż „dotknąć Polskę, to znaczy dotknąć Francję". Polska była i jest szańce mpomiędzy zachodem i wschodem. W roku 1920-ym zatrzymaliście hordy sowieckie. Nie zapomnimy Wam tego nigdy. Jesteście dla nas nietylko przyjaciółmi, ale braćmi. Wolność świata rozgrywała się na polach Waszych bitew. Przybywamy obecnie do Was, liczniejsi, aniżeli za pierwszej naszej bytności, ciekawi dokonanego postępu. Z Poznania wracamy oczarowani dorobkiem waszych 10-letnich wysiłków. Potrafiliście odbudować wszystkie gałęzie przemysłu. Odzyskaliście żywotność narodu. Tak pełne rezultaty, które mieliśmy możność podziwiać, mogą być nazwane cudem. W Polsce istnieją wielkie bogactwa naturalne. Istnieje potężnie rozwinięty przemysł metalurgiczny, istnieją gałęzie przemysłu, produkujące przedmioty, które importujemy z innych krajów. Jest to nonsensem, bo moglibyśmy importować je o dWas. Więzy ekonomiczne pomiędzy obydwoma krajami powinny stać się jaknajściślejsze. Francja, jak starsza siostra, będzie czerpała u Was to, czego potrzebuje i będzie Wam dostarczała tego, czego Wam brakuje".

Mówca zakończył swe przemówienie, stwierdzając, iż przyjaźń polsko-francuska jest jedną z podstaw pokoju międzynarodowego.

Goście francuscy w Łowiczu

Warszawa, 2. 9. (Tel. wł.). Wczoraj rano grupa parlamentarzystów francuskich udała się autobusami do Łowicza w towarzystwie kilku przedstawicieli sejmu i rządu. Po powitaniu przed ratuszem goście udali się do kościoła na mszę św. O godz. 14 wycieczka zwiedziła szkołę rolniczą w Łowiczu oraz przyglądała się urządzonym tam dożynkom, przyczem wygłoszono szereg serdecznych przemówień.

Po powrocie z Łowicza uczestniczyli goście w raucie wydanym na ich cześć w ratuszu.

Piękny gest gości szwajcarskich

Kraków, 2. 9. (PAT). Opuszczając ziemię polską, delegacja bankierów i przemysłowców szwajcarskich, chcąc zamanifestować swą wdzięczność rządowi i społeczeństwu polskiemu, złożyła 2.000 złotych na odbudowę Panteonu ducha polskiego — Zamku Wawelskiego.

Tajemnicza kradzież amunicji wojskowej

Chełmno, 2. 9. (Tel. wł.) Dnia 30 sierpnia w godzinach popołudniowych doniósł pewien robotnik chorążemu Roszkowskiemu, który przeprowadzał inspekcję warty fortecznej w Stolnie, że jakiś żołnierz ukrywa w stogu słomy opodal fortu skrzynie z nabojami. Wspomnianego żołnierza przytrzymano i wezwano żandarmerję wojskową, która go aresztowała. Jest nim szereg. Stefaniuk, białorusin. Swierdzono też, że z warty zginął karabin. W związku z tem aresztowano całą wartę. Dalsze dochodzenia w toku. (ch.)

Groźne położenie w Palestynie

Londyn, 2. 9. (AW.) Ostatnie wiadomości nadchodzące z Palestyny i z Syrji świadczą, iż ruchy Arabów noszą raczej charakter powstania, czego dowodem jest, że wystąpienia Arabów nie ograniczają się jedynie do obszaru Palestyny, ale przenikają również do Syrji. Fakt, że przywódcą zbuntowanych Arabów ma być sułtan Atrasz, który ongiś kierował powstaniem Druzów, potwierdza przypuszczenie, iż wystąpienia Arabów w Palestynie i w Syrji są wyrazem ruchu panarabskiego.

Dzienniki wyrażają żal, iż pod rządami tureckiemi nie dochodziło do tak krwawych rozruchów, jakie się zdarzyły właśnie wczasie piastowania przez Anglję władzy nad Palestyną. Prasa angielska nie cofa się przed twierdzeniem, że w powstaniu w grę wchodzą nietyle czynniki religijne, co polityczne i to kierowane z zewnątrz kraju.

Londyn, 2. 9. (AW.) Według prywatnych doniesień z Palestyny ruchy Arabów na granicy syryjsko-palestyńskiej nie ustają. Wobec znanej wojowniczości plemion arabskich, zamieszkujących na południu Syrji, wmieszanie się ich do walki wywołać by mogło bardzo poważne zaostrzenie sytuacji. Przypuszczają jednak, iż eskadry lotnicze angielskie zdołają zapobiec przekroczeniu granicy przez plemiona arabskie w Syrji, ostrzeliwując wszelkie większe oddziały i skupienia Arabów.

„Daily Express" donosi, iż sytuacja w Palestynie jest nadal poważna. Również w Syrji w Damaszku spodziewają się z godziny na godzinę napadu Arabów. Wielkie wzburzenie panuje wśród Druzów, którzy gorączkowo mobilizują swoje oddziały.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,78 zł, gotówką — 211,35 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,54 zł, gotówką — 172,18 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,87 2/3 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 2 września 1929.

Zapoczątkowanie miesiąca giełdowego odbyło się spokojnie i tendencja pozostała bez zmiany.

Z papierów procent. wzgl. lokacyjnych wzmocniła się 5 proc. poż. konwers., za którą płacono 48 proc. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 8 proc. listy dolarowe po 95,50 proc. (przy dew. 8,90), natomiast oddawano 6 proc. listy żytnie po 23,— i 4 proc. listy zast. konwert. po 40,—

Akcje bankowe bez obrotów i bez notowania zaś akcje przemysłowe były w przewadze w poszukiwaniu jednakże z powodu braku oddawców nie mogło dojść do transakcyj. Płacono za Cegielskiego 37,—, za C Hartwiga 35,—, za Herzfelda 46,—, za R. Maya 100,— i za Unję 150,—

Ceduła urzędowa z dnia 2 września 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 48% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95,50% P.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 23,— O.

Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 2 września 1929 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. Stan. Zjedn	tr. 8.88	sp. 8,90	kup. 8,86

Dewizy:

Belgja	tr.	123,96	sp. 124.27	kup.	123,65
Kopenhaga	„	237.35	„ 237.95	„	236,75
Londyn	„	043,23	„ 043,34	„	043,12
Nowy Jork	„	008.90	„ 008.92	„	008,88
Paryż	„	034.87	„ 034.96	„	034,78
Praga	„	026 39	„ 026,45	„	026,33
Szwajcarja	„	171.60	„ 172,03	„	171.17
Sztokholm	„	238.85	„ 239,45	„	238,25
Wiedeń	„	125.55	„ 125,86	„	125,24
Włochy	„	046.65	„ 046,77	„	046,53

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż inwest.	000,00	118.00	117,75
5% poż. premj. dol.	000,00	000.00	057,25
5% poż. konw.	000,00	048.75	049.00
6% poż. dol.	000,00	000,00	083,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—166,25
Bank Zw Sp. Zarobk.	000,00—078,50
W. T. F. Cukru	033,00—034,00
Firley	050,00—051,50
W. T. Węgla	065,00—065,50
Norblin	142,50—144,00
Ostrowieckie zakłady	000,00—083,25
Rudzki	000,00—032,50
Starachowice	027,75—027,25

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 2 września 1929

Pszenica march. od st. zał.	230,00—233,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto march. od st. zał.	191,00—195,00
Tendencja mocna.	
Owies march. od st. zał.	166,00—173,00
Tendencja mocna.	
Jęczmień browarny	210,00—227,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień past. i przemysł.	168,00—186,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	211,00—212.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	28,75—34,75
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia	25.40—28,25
Tendencja mocna.	
Ospa pszenna	11,50—12,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	11.00—11 25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	39.00—48,00
Groch dr. jad.	28,00—34,00
Groch past.	21,00—23,00
Wyka	28,00—32,00
Makuchy rzepakowe	18.30—19.00
Makuchy lniane	24,00—24,30
Wytłoki suche	11.50—11,60
Śrut Soja	19.40—20,10
Płatki ziemniaczane	17.70—18.00
Ziemniaki jadalne białe	2.00 — 2,30
Ziemniaki jadalne czerwone	2,30— 2,60
Ziemniaki jadalne nerkowe i wczesne	3,20— 3,70
Ziemniaki jad. inne żółte	2.50— 2 90
Ziemniaki fabryczne w fg.	0,10— 0,00

Ogólna tendencja mocna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 2 września 1929.

Wypłaty na Warszawę: 47,00—47,20

Noty wielkie 46,875—47,275

Wybuch bomby w „Reichstagu" berlińskim

Nowy zamach polityczny „hackenkreuzlerów"?

Berlin, 2. 9. (PAT). Wczoraj o godz. 4 min. 30 rano rozległ się na skrzydle północnem gmachu „Reichstagu" huk mocnej i donośnej detonacji. Przybyła natychmiast na miejsce policja ustawiła kordon policyjny i wezwała władze zwierzchnie. Na miejsce wypadku przybył wiceprezes policji berlińskiej w towarzystwie wyższych urzędników i stwierdził, że w wentylatorze skrzydła północnego wybuchła bomba.

Skutki tego wybuchu były stosunkowo niewielkie. Jedno tylko okno zostało wyrwane wraz z ramami, szyby zaś w całym szeregu innych okien, w piwnicach, na parterze i na pierwszem piętrze zostały rozbite. Na miejscu wybuchu znaleziono resztki bomby, m. in. kawałki maszynerji i baterję elektryczną. Na słupie od przewodów tramwajowych wykryto nalepkę ze swastyką, stanowiącą odznakę faszystów niemieckich t. zw. „hackenkreutzlerów". Na nalepce znajdował się napis: Wielkie Niemcy, zbudźcie się!

Policja wezwała natychmiast rzeczoznawców, którzy mają zbadać resztki materjału wybuchowego i określić, czy obecny wybuch pozostaje w związku z bombami w Szlezwigu i Lüneburgu. Prezydent policji berlińskiej wyznaczył nagrodę 25 tys. marek, z czego 10 tys. przeznaczonych jest za wykrycie sprawcy dzisiejszego wybuchu, zaś 15 tys. dla tych osób, których informacje posłużą do wykazania związku między wybuchem berlińskim a zamachem szlezwickim.

P. min. Zaleski o Hadze

W prasie rządowej ukazały się uspokajające wywiady z p. ministrem Zaleskim na temat konferencji haskiej. Pan minister spraw zagranicznych wypowiada w nich przedewszystkiem pogląd, że rozbicie konferencji mogłoby ściągnąć daleko idące skutki ujemne, narażając na szwank dobre stosunki między państwami.

Dalej oświadcza p. Zaleski, że delegacja polska w Hadze trzymała się zasady niemieszania się do sporu o rozdział wypłat niemieckich, nie będąc w tem zainteresowana. Polska zajmuje w sprawie odszkodowań specjalne stanowisko: należą się jej odszkodowania za straty, poczynione przez Niemców na terytorjum rosyjskiem, wzamian jednak musi zapłacić za mienie państwowe uzyskane od Niemiec i Austrji na ziemiach, które państwa te musiały zwrócić Polsce. Pretensje te na ogół się kompensują.

Dotychczas Polska nie była więc zainteresowana w rozprawach reparacyjnych w Hadze, natomiast obchodzą ją żywo prace komisyj, ustanowionych w Hadze, które mają opracować szczegóły funkcjonowania planu Younga, a zwłaszcza statut Banku Międzynarodowego. Polska pretenduje do reprezentacji we władzach tej wielkiej instytucji finansowej. Nie wiemy, czy pod tym względem wyzyskaliśmy jakie gwarancje.

W sprawie odszkodowań więc prace nasze w Hadze, jak wynika z oświadczenia p. Zaleskiego, były znikome. A jak było w sprawie Nadrenji? P. Zaleski bowiem powiedział przed Hagą, że nie jedzie tam dla miljona marek planu Younga.

Otóż i tu nie widać efektu pracy delegacji polskiej. P. Zaleski oświadcza, że ewakuacja Nadrenji była już dawno postanowiona, przyczem uważa, że nie należy przesadzać znaczenia okupacji, jako gwarancji bezpieczeństwa. Jest to pogląd dość nieoczekiwany, bo p. Zaleski przed rokiem jeszcze stał na innem stanowisku.

Obecnie widzi p. Zaleski prawne gwarancje bezpieczeństwa w art. 10 paktu Ligi, w pakcie Kellogga i wyraża opinję, że należy dążyć do powrotu do protokołu genewskiego, co jest tylko marzeniem, bo protokół ten nigdy w życie nie wejdzie, gdyż jest nierealny.

P. Zaleski pociesza się wreszcie tem, że i tak Nadrenja miała być ewakuowana za pięć lat, a przez ten czas i tak nikt nie wywoła zawieruchy wojennej, więc też ewakuacja nie zmniejsza bezpieczeństwa Polski. Można rozumować również w ten sposób, jak czynią to pacyfiści i socjaliści, ale nie sposób nie zauważyć, że p. Zaleski doszedł do tego poglądu teraz, gdy ewakuacja jest postanowiona wbrew poprzedniemu stanowisku Polski.

P. min. Zaleski sam zresztą przyznaje, że jednak należy szukać zabezpieczenia pokoju w sojuszach, przyczem wskazuje na znaczenie oświadczenia francusko - polskiego w Hadze. Doceniamy całkowicie doniosłość tej deklaracji, ale nie uchroni nas ona zapewne od trudności, jakie mogą się wyłonić w nowym okresie polityki europejskiej. Nawet prorządowy „Czas" nie może ukryć pewnych wątpliwości i obaw i bynajmniej nie podziela optymizmu, zrozumiałego zresztą w ustach ministra spraw zagranicznych.

Wszechpolski zjazd inżynierów kolejowych

Msza św. — Zagajenie — Inż. Rybicki o niedostatkach polskiego kolejnictwa

Wczoraj rozpoczął obrady trzydniowy zjazd inżynierów kolejowych nabożeństwem w kościele Kolegjaty poznańskiej, odprawionem przez ks. prałata Prądzyńskiego. Po mszy św. przemówił celebrans do zebranych w liczbie kilkuset inżynierów z całego kraju. Z przemówienia cytujemy w skróceniu myśli zasadnicze:

„Rozbiór Polski zaczął przynosić owoce polityczne i gospodarcze zaborcom z chwilą, kiedy sieć kolejowa oprzędła całą Europę. Wtedy każdy z zaborców przykuwał systemem komunikacyjnym zabrane kraje do swoich stolic, starając się złączyć je z sobą nierozerwalnie gospodarczo, politycznie i kulturalnie. Odrodzona Polska zawdzięcza wiele kolejnictwu także w ruchowej unifikacji trzech rozdartych części. P. W. K. wykazuje olbrzymi rozwój kolejnictwa w kraju i jego zasługi, wskazując dobitnie na wartość moralną i zawodową inżynierów polskich, będących mózgiem kolejnictwa, jako też, że naród nasz nie jest mniej wartościowym, ale jako równy z równymi staje do współpracy z innemi narodami Europy.

W pracy tej przyświecają inżynierowi Polakowi wielkie ideały narodowo-państwowe. Co więcej, uświadamia on sobie, że stworzenie potężnych możliwości komunikacyjnych staje także w służbie Królestwa Bożego, umożliwiając zaniesienie słowa Bożego do najdalszych zakątków i zbliżanie tej wielkiej chwili dziejowej, kiedy jedna nastanie owczarnia i jeden pasterz.

Jeszcze jedno: Leon XIII wezwał księży, aby nie zamykali się w zakrystji, ale wychodzili z sprawą Bożą między lud. Stosując to do wielkich zastępów inżynierów kolejowych, należy im życzyć, aby bystro wyzierali przez pracownie i biura swoje i szli między wielkie rzesze robotników, zanosząc im umiłowanie wartości pracy, opiekę, wielkie ideały państwowo - twórcze oraz zrozumienie znaczenia walorów wiecznych i służby Bożej."

Po przemówieniu zabrzmiało „Boże coś Polskę", poczem udali się zebrani na posiedzenie inauguracyjne.

Przedtem jeszcze przed gmachem uniwersyteckim odbyła się wspólna fotografja. Po godzinnej przerwie uczestnicy zjazdu poczęli się tłumnie gromadzić w obszernej sali uniwersyteckiej, która w kilkunastu minutach zapełniła się prawie do ostatniego miejsca. Zebranie uroczyste zagaił wiceprezes D. K. W. i przewodn. komisji zjazdów inż. Zienkiewicz, witając w krótkiem przemówieniu gości, przedstawicieli władz i delegatów związkowych. Na przewodniczącego dalszych obrad poproszono prezesa Stow. Politechnicznego inż. Rybickiego, który zaraz na wstępie wygłosił dłuższy i bardzo ciekawy referat na temat zjazdów i położenia kolejnictwa polskiego. Ze wszystkich interesujących spostrzeżeń referenta zanotowaliśmy kilka ważniejszych.

„Tegoroczny zjazd — mówił prelegent — zaprowadził nas do stolicy Wielkopolski, która przez zbudowanie kolosalnego dzieła, jakiem jest PWK., stała się polską Mekką. Podążyliśmy do niej szlakiem polskich i zagranicznych pielgrzymek. Któż zresztą ma więcej obowiązku odbyć pielgrzymkę na ten wspaniały pokaz polskiej twórczości, jak nie inżynier! Przyjechaliśmy do Poznania nietylko po to, aby obradować nad naszemi sprawami zawodowemi, ale w tym jeszcze celu, aby się niejednego nauczyć z tego wszystkiego, co daje wystawa.

Zbieramy się corocznie, aby zrobić przegląd naszego dorobku zawodowego. Bilans naszej działalności nie jest zadowalniający; stwierdzamy, że rozwój naszego kolejnictwa pozostał w tyle za naszemi oczekiwaniami, że nie zostały spełnione postulaty, zdążające do podniesienia naszego kolejnictwa na wyżynę, na której stać winien ten najważniejszy środek komunikacyjny w nowożytnem państwie. Przedewszystkiem musimy stwierdzić, że sprawa wyodrębnienia i reorganizacji zarządu kolei państwowych nie wyszła poza sferę rozważań.

Nasze koleje cierpią na niedostateczne techniczne wyposażenie, gdyż znaczna część sieci, położonej na wschodzie, nie jest jeszcze w zupełności odbudowaną po wojennych zniszczeniach. Trzeba jeszcze wspomnieć i o takich bolączkach jak: przeciążone i nierozbudowane węzły kolejowe, znaczny brak w ubezpieczeniu wjazdów, przestarzałe parowozy, potrzeba stosowania hamulców zespalanych i samoczynnego sprzęgła itp. Te naglące potrzeby pozostają od szeregu lat niezaspokojone i stanowią stałą rubrykę postulatów, których zrealizowanie stanowi warunek bezpieczeństwa. Obok tych braków nasza sieć kolejowa ma jeszcze inne, np. co do rozbudowy nowych linij. W Państwowej Radzie Kolejowej radzimy od pięciu lat nad rozbudową, układamy programy, ustalamy kolejność ważności linij, lecz wszystko to jest tylko na papierze. Te braki i niedomagania naszego kolejnictwa wpływają w wysokim stopniu ujemnie na jej sprawność i wyniki gospodarcze. Mimo to my, jako ludzie twórczej pracy, jesteśmy optymistami i wierzymy, że zdołamy zwalczyć wszystkie trudności."

Zkolei rozpoczęły się przemówienia powitalne. Pierwszy przemawiał w imieniu komitetu zjazdowego prezes D. K. P. inż. Ruciński; potem przemawiali kolejno min. Czapski w imieniu min. komunikacji, Sztolcman w imieniu zrzeszeń technicznych, radca Ruge w im. magistratu m. Poznania, inż. Kaźmierski, inż. Twardowski z Poznania w im. Stowarzyszenia inżynierów i architektów. Zkolei odczytano telegramy z życzeniami od ks. bisk. Dymka i gen. Dzierżanowskiego. Wreszcie przystąpiono do właściwych obrad, a mian. do referatów. Inż. Ruciński wygłosił niezwykle ciekawy referat na temat „Przygotowania D. K. P. do P. W. K." Referat, rzecz zrozumiała, wzbudził wśród słuchaczy wielkie zainteresowanie. Ostatnim referatem był inż. Stolcmana. p. t. „Organizacja centralnego zarządu kolei w Polsce."

Po południu uczestnicy udali się grupami na wystawę. Wieczorem o godz. 10 odbył się wspaniały raut w gmachu D. K. P. Dzisiejszy, drugi dzień obrad rozpoczął się zwiedzaniem wystawy, popołudniu odbyły się posiedzenia w komisjach. (tr.)

Z Bractwa Kurkowego

Proklamacja króla żniwnego i rycerzy

W ubiegłym tygodniu odbyło się w Szelągu tradycyjne żniwne strzelanie Bractwa Kurkowego w Poznaniu, które zakończyło się 29. bm. Królem żniwnym został budowniczy p. Jan Kaatz, pierwszym rycerzem kupiec i przemysłowiec kapitan Bractwa p. Ludwik Tundak, drugim restaurator p. Kazimierz Piliński. Uroczysta proklamacja króla i rycerzy odbyła się 1. bm. o godz. 16 w sali Bractwa Kurkowego na Szelągu. Jak zwykle uroczystość ta zgromadziła liczną brać kurkową w odświętnych strojach oraz ich rodziny i licznych gości. Korpus oficerski Bractwa wprowadził na salę króla zielonoświątecznego p. Różyckiego i króla zjednoczenia p. Jarockiego. Starszyzna zajęła miejsce, a w środku król żniwny p. Kaatz z rycerzami po bokach.

Uroczystość zainaugurował starszy Bractwa radca Słomiński, podnosząc cele i zadanie Bractwa, skupiającego żywioły narodowe, gotowe każdej chwili stanąć w obronie Ojczyzny i wiary. Po okrzyku na cześć Prezydenta R. P. orkiestra wojskowa odegrała hymn narodowy i oddano salwy na wiwat. Zkolei starszy Bractwa podniósł zasługi króla żniwnego, składając mu równocześnie życzenie im. Prezydenta Ratajskiego. Podczas dekoracji łańcuchem srebrnym wzniesiono okrzyk na cześć króla. — Pierwszego rycerza kap. Tundaka proklamował stos. przemówieniem starszy p. A. Ratajczak, dekorując go odznaką rycerską. Major Türk zaś proklamował drugiego rycerza p. Pilińskiego. Również i przy proklamacji rycerzy przygrywała orkiestra i oddawano strzały z karabinów. Po proklamacji, podziękował król żniwny za serdeczną sympatję, jaką go darzyło Bractwo i wszyscy członkowie, poczem król zielonoświąteczny Rożycki toastował na cześć króla jubileuszowego Jarockiego. Osobno starszy Bractwa Ratajczak podnosił zasługi obecnego króla żniwnego i rycerzy wnosząc na ich cześć okrzyk. Również uznanie dla króla i rycerzy wyraził radny m. Poznania p. Libera.

Następnie sekretarz Bractwa p. Bilski podał ogólne wyniki strzelania, poczem rozdano nagrody. Do tarczy królewskiej strzelało 90 członków, oddano 473 strzały, z czego chybiło 67 strzałów. Największą ilość pierścieni z tarczy królewskiej zdobyli brat M. Pogorzelski (61), M. Frankiewicz (57), M. Kiss (57) i J. Bilski (57). Na nagrody złożyły się kryształy, flowery, zastawy, rewolwery i t. d. Również szczęśliwie strzelano do tarczy pieniężnej.

Po ogłoszeniu wyniku przemawiali jeszcze król jubil. p. Jarocki, kapitan i I rycerz żniwny Tundak, brat Górski i inni. Uroczystość przeciągnęła się w miłym nastroju do późnego wieczora. (z)

Festyn pływacki

udał się doskonale

Wobec licznie zgromadzonej publiczności odbył się w dniu wczorajszym na pływalni związkowej festyn pływacki. W programie bardzo urozmaiconym figurowały biegi na 50 m dla chłopców i dziewcząt do lat 14 i 16, biegi dla III klasy i 3×50 m stylem zmiennym, z humorystycznych zaś przedewszystkiem bieg dla pań powyżej 48 lat, skoki, mecz w piłkę wodną między drużynami „chińczyków" i „murzynów", a na zakończenie stafeta 7×50 m, w której płynęły zespoły „chińczyków", „murzynów" i „białych". Przez różnorodność i barwność konkurencji, impreza należała do bardzo udanych i wypełniła dobrze swe zadanie propagandowe. (wz)

Stan zdrowia Poincarego pogorszył się

Paryż, 2. 9. 29. (AW). Mimo oficjalnie uspokajających komunikatów, korespondent „New Jork Herald" donosi, iż stan zdrowia Poincarego budzi poważniejsze obawy niż pierwotnie przypuszczano. Prawdopodobnie Poincare będzie musiał poddać się drugiej operacji, o ile nato pozwoli stan serca.

Paryż, 2. 9. 29. (AW). W ostatnich dniach stan zdrowia Poincarego znacznie się pogorszył. Lekarze obawiają się ponownego zapalenia płuc. Jak się zdaje jednak główne niebezpieczeństwo już minęło.

„Zeppelin" w drodze powrotnej

Lakhurs, 2. 9. 29. (AW). Sterowiec Graf Zeppelin wystartował wczoraj o godz. 13.18 według czasu środkowo - europejskiego do powrotnego lotu do Friedrichshafen. Kierownictwo objął kpt. Lehmann, bowiem dr. Eckner pozostaje w Ameryce do 7. bm. i wraca do Europy okrętem. Przed startem samochód, który przywiózł na lotnisko kilku podróżników Zeppelina, rozbił się raniąc 5 osób.

Burze w Tyrolu

Wiedeń, 31. 8. (PAT). Wedle doniesień dzienników z Insbrucku w całym Tyrolu szalała gwałtowna burza, która spowodowała przerwę w komunikacji kolejowej.

ZNAKOMITA
WODA KOLOŃSKA
MAJOLA

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ulgi podatkowe dla nowych domów

Ważne wyjaśnienie ministerstwa skarbu

Na skutek podania jednej spółki akcyjnej w Warszawie, min. skarbu wyjaśnia, że dla przyznania ulg w podatku dochodowym z art. 33 p. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast, decydującym jest cel budynku; nowozbudowany budynek musi być przeznaczony na cele mieszkalne. Jeśli bowiem art. 4 rozporządzenia mówi ogólnie o poprawie stosunków mieszkalnych, to § 32 rozporządzenia wykonawczego wyraźnie wyjaśnia, że ulgi dotyczą nowych budowli, przeznaczonych na cele mieszkalne. Odnośne przepisy nie zawierają więc ograniczenia pojęcia mieszkalności budynku i to daje podstawę do wnioskowania, że każdy nowowzniesiony budynek, przeznaczony na cele mieszkalne, korzysta z ulg podatkowych, przewidzianych w art. 33 p 2 i 3.

W tych warunkach uznać należy, że nowowzniesiony budynek przeznaczony na hotel, traktować wypadnie jako przeznaczony na cele mieszkalne w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast, że przeto winien mieć do niego zastosowanie p. 2 i 3 art. 33 pow. rozporządzenia.

Sama zasada zastosowania ulg z p. 2 i 3 art. 33 rozporządzenia jest prosta i nie budzi poważniejszych wątpliwości. Inaczej natomiast przedstawia się ustalenie zakresu rzeczonych ulg podatkowych. Należy mianowicie ustalić, jakie dochody w myśl rozporządzenia o rozbudowie winny być zwolnione od podatku dochodowego, tudzież jakie sumy zgodnie z p. 3 art. 33 mogą być potrącone z ogólnego dochodu.

Zdaniem min. skarbu, za dochód z budynków nowowzniesionych, podlegający zwolnieniu od podatku dochodowego w myśl p. 2 art. 33 można uznać jedynie całoroczny czysty czynsz za lokale w tym budynku. Jeśli zatem w danym konkretnym wypadku mamy do czynienia z budynkiem przeznaczonym na hotel, to zwolnieniu od podatku dochodowego nie będzie podlegać ta nadwyżka dochodu, która zostanie spowodowana wniesieniem do budynku całkowitego urządzenia hotelowego, jak również świadczonemi usługami. Gdy przeto właściciel nowowzniesionego budynku urządza w nim hotel i sam go eksploatuje, to zwolnieniu od podatku dochodowego podlega jedynie czysta wartość użytkowania, jaką budynek lub część tegoż stanowił ze względu na ich jakość i położenie oraz miejscowe stosunki najmu, natomiast dochód osiągnięty z samej działalność hotelarza, jako takiej, zwolnieniu nie podlega. Gdy natomiast właściciel nowowzniesionego budynku przeznacza na hotel i wnosi do niego odpowiednie umeblowanie, ale hotelu tego nie prowadzi we własnym zarządzie, lecz odnajmuje go w całości przedsiębiorcy hotelarzowi, to w tym wypadku za dochód podlegający zwolnieniu od podatku dochodowego należy uznać całoroczny czysty czynsz za budynek z z wyłączeniem tej nadwyżki czynszu, która została spowodowana wniesieniem do budynku urządzenia hotelowego.

Co się tyczy p. 3 art. 33 to tutaj zgodnie z powyższem potrąceniu mogą ulec tylko sumy, które zostały zużyte na budowę, lecz nie mogą być potrącane sumy, użyte na urządzenie hotelu. (c)

Krótkie informacje gospodarcze

— W związku z wiadomościami z Hagi, nastąpiła na giełdzie berlińskiej gwałtowna zwyżka, która po krótkiej przerwie utrzymała się do zamknięcia giełdy.

— Jak podaje „Adeverul" deficyt w budżecie rumuńskim za pierwsze 6 miesięcy r. b. przynosi sumę 5 miljardów lei z powodu zniżki wpływów podatkowych. Monopole dały o 878 milj. lei mniej, podatki stemplowe — o 300 milj., cła o 1.174 milj. mniej.

— Wytwarzanie prądu elektrycznego w czerwcu r. b. w Niemczech było w stosunku do czerwca roku zeszłego o 20 proc. większe, i stało na poziomie maja r. b. 122 wytwórnie prądu w pierwszej połowie bieżącego roku wytworzyły 7,9 miljardów kilowatów.

Przemysłowiec Andrzej Klar z Ledecu zbudował w Heluanie niedaleko Kairu nowoczesną cementownię. W przedsiębiorstwie tem poważny udział bierze kapitał duński.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **„Lubań" Fabryka Przetworów Ziemniaczanych S. A. w Luboniu podwyższa kapitał akcyjny o 100 proc.** Dnia 31 sierpnia odbyło się nadzwyczajne walne zebranie akcjonarjuszów w lokalu spółki, na którem uchwalono podwyższyć kapitał akcyjny o dalsze 3 miljony złotych do 6 milj. złotych przez wydanie nowych akcyj na okaziciela. Poza tem powiększono skład rady nadzorczej do liczby 13, oraz zmieniono § 1 statutu, dotyczący nazwy przedsiębiorstwa. Po zarejestrowaniu sfuzjowanego przedsiębiorstwa firmować się będą „Lubań — Wronki, Przemysł Ziemniaczany" S. A. z siedzibą zarządu w Luboniu.

IX TARGI WSCHODNIE

(T) **Powodzenie Targów Hodowlanych we Lwowie.** Na targi hodowlane koni remontowych i luksusowych, bydła rogatego, trzody chlewnej, owiec i drobiu, które w bieżącym roku w łączności z Targami Wschodniemi, podobnie jak w latach poprzednich po raz czwarty z rzędu w czasie od 12 do 17 września organizuje Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie, napływają ze wszystkich stron kraju liczne zgłoszenia. Zgłoszony materjał zarodowy pochodzi z pierwszorzędnych obór i chlewni i będzie pod względem hodowlanym wyborowej jakości. Dotychczasowe zgłoszenia, których łączna liczba przewyższa rekordowe cyfry zeszłoroczne. obejmują przeszło 100 koni przeważnie remontowych, kilkadziesiąt sztuk buhajków rasy nizinnej czarno-białej i czerwonej polskiej, około 90 buhajków i 30 krów i jałówek rasy simentalskiej, oraz około 150 knurów i loszek rasy wielkiej białej angielskiej i t. d. Większość okazów bydła i trzody, będzie przeznaczona na sprzedaż na dogodnych warunkach za gotówkę lub drogą kredytową. Targi hodowlane połączone będą z premjowaniem, które w dziale koni odbywać się będzie dnia 12-go września, w dziale bydła i trzody 13-go września.

(T) **Rumuńskie sadownictwo na Targach Wschodnich.** W dziale rolniczym Targów Wschodnich zgłosiła swój udział za pośrednictwem miejscowej szkółki drzew, rumuńska pepiniera w Piteszti, która wystawi na sprzedaż krzewy i drzewka owocowe. Krajowi hodowcy owocowych drzew, których sady w czasie tegorocznych mrozów tak wiele ucierpiały, będą miały zatem sposobność zastąpienia luk i strat nowemi nabytkami w doborowych gatunkach, na podstawie praktycznych prób przystosowanych do warunków naszego klimatu.

Z ZAGRANICY

(z) **Amerykańska Federacja Pracy przeciwko pożyczkom zagranicznym.** Na ostatniem posiedzeniu Instytutu Nauk Politycznych, Maciej Woll, wiceprezes amerykańskiej Federacji Pracy spowodował wielkie wrażenie swojem wystąpieniem przeciwko eksportowi amerykańskiemu kapitału zagranicę, celem popierania rywalizującego z Ameryką przemysłu. Akcja ta — zdaniem mówcy — jest groźną nietylko dla amerykańskiego przemysłu, ale również i dla finansów i dla robotników. Woll twierdzi, iż tak długo siła kupcza europejska nie będzie mogła być podniesioną, póki nie zostanie obniżoną siła kupcza amerykańska. Z demagogicznem zacięciem p. Woll skreślił obraz tranzakcyj europejskich przemysłowców, którzy za pożyczone w Ameryce pieniądze pracują przeciwko amerykańskiej ustawie celnej i zalewają rynki Stanów Zjedn. tandetą. Referat p. Wolla wywołał gorącą dyskusję, w której wzięli udział ekonomiści amerykańscy, australijscy i europejscy.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 2 9 1929.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Poznań, ładunek wagonowo, dostawa bieżąca. za 100 kg.:

„Ceny orjentacyjne"

parytet Poznań

Żyto nowe suche zdatne do przemiału	25,00—26,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica nowa sucha zdatna do przemiału	38,00—40,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	25,00—26 00
Jęczmień browarowy	28,50—31,50
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	20,50—23 50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł w workach według urzędowo ustalonego typu (70 %)	39,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65 % wł. worka	61,00—65,00
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	18 00—19 00
Otręby pszenne	20 50—21 50
Rzepak	69,00—72,00
Groch Victoria	60,00—68,00
Groch Folgera	50,00—55,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Z opery

„Hrabina" Moniuszki

Wczorajszym uroczystym wieczorem zamknęła nasza Opera pierwszy, ważny w jej życiu okres dziesięcioletniej pracy i rozpoczęła równocześnie nową kartę swych dziejów. Zamknięcia dokonał prezes Rady miejskiej senator p. Witold Hedinger w obszernem przemówieniu, przerywanem częstemi oklaskami. Zobrazował nasamprzód historję przejścia Teatru Wielkiego z rąk niemieckich na gminę m. Poznania, następnie dzieje gospodarki teatralnej miejskiej, podkreślając zasługi, jakie położył na tem polu decernent teatralny miejski p. radca Jan Cynka, oddając teatrowi bezinteresownie swoją niestrudzoną pracę i doświadczenie. Dał też p. prezes Hedinger rzut oka na znaczenie kulturalne Opery i zaznaczył, że miasto utrzymuje ją znacznym kosztem (pokrywanym zresztą suto przez podatek kinematograficzny), gdyż uważa, że Opera jest ważnym czynnikiem w życiu artystycznem miasta i w naszej narodowej kulturze. Przemówienie senatora Hedingera spotkało się z pełnym zapału oklaskiem widowni, poczem odegrano hymn narodowy.

Rozpoczęcie nowego dziesięciolecia zbiegło się z objęciem instytucji przez nowego kierownika, dobrze Poznaniowi znanego, zasłużonego kapelmistrza p. Wojciechowskiego, który przystąpił do pracy z cechującą go sumiennością i otworzył sezon premjerą (według wstydliwego anonimu, który przed dwoma dniami otrzymałem — wznowieniem!) „Hrabiny" Moniuszki, odbiegając w tem od ubitego zwyczaju dawania tradycyjnej „Halki" lub „Strasznego Dworu" i to nadało inauguracji charakter niezwykle uroczysty i żywy, utrzymujący się w ciągu całego wieczora dzięki doskonałemu wykonaniu i niepospolitym wartościom nowego (wznowionego!) dzieła.

Pomysł wystawienia „Hrabiny" był naprawdę bardzo szczęśliwym. Słuchając tego dzieła, nie można się oprzeć zdziwieniu, że zajmuje ono tak skromne miejsce w repertuarach naszych scen operowych. Przecież to jest poprostu szlagier — a na tle naszej nikłej twórczości operowej oaza urocza i bujna.

Tyle rasowego temperamentu, humoru i wigoru, podanego z takiem sarmackiem zacięciem, że aż dziw, skąd się to wszystko wzięło w głowie poczciwego organisty, zatroskanego i uginającego się pod brzemieniem codziennych kłopotów. (Dla jakiegoś muzycznego Boya wdzięczna okazja do odgrzebania w Moniuszce „człowieka" z pod stosu rupieci, które nad nim „tradycja" spiętrzyła). Mistrzowstwo faktury, instrumentacji i całego szeregu szczegółów, wykazane w „Hrabinie", dowodzą jeszcze raz żywo, że autora tego „tradycja" zbyt rychło pogrążyła i uczyniła z niego „człowieka z bronzu", a on przecież żyje i to życiem pełnem i bogatem. Ileż to od niego może się jeszcze nasze młodsze pokolenie nauczyć — musi go jednak na nowo dla siebie odkryć (i scenicznie także!) i wyzyskać. Szczegóły formy, mistrzowski sposób traktowania zespołów (które tym razem były znakomicie przygotowane!), mądra, ekonomiczna a tak wyrazista instrumentacja powinny się stać dla naszej młodzieży klasycznym, rasowo polskim wzorem, który przetrawiony indywidualnie, może się stać źródłem rozwoju ich talentów i wysokiej a swoistej techniki. Moniuszko sam zresztą czerpał skąd mógł (wyjąwszy Wagnera — i to pewno zachowało jego rasę w czystości), posługiwał się jednak temi wzorami nie na ślepo, lecz umiał je w swym młynie przetrzeć na mąkę polską i wypiekać z niej chleb czysto sarmacki, tak pożywny i zdrowy. Obfitość obcych wzorów jest uderzająca, szczególnie w „Hrabinie", ale równocześnie uderzającem jest mistrzowstwo asymilacji, które czyni z tych przybyszów element najzupełniej pewny i rasowo polski. (Nie mówię oczywiście o stylowem bijou — „arji włoskiej", utrzymanej w czystości w granicach z góry powziętej maniery włoskiej; arję tę wczoraj wykonała ze szczególnym urokiem i ładną techniką p. Fedyczkowska.) Wykonanie „Hrabiny" miało dobre tempo i rozmach i odznaczało się przytem starannością — która, oby nie ograniczyła się tylko do premjery a przeciwnie, na następnych przedstawieniach zyskiwała na precyzyjności rytmicznej i dynamicznej, a także reżyserskiej. Zawiodła tylko przegrywka przed 3-cim aktem — słynny polonez, którego zbyt sztywne i mało dyskretne wykonanie nie wywołało tradycyjnych oklasków.

W ujęciu poszczególnych ról znać było dużo pietyzmu i dążenia do stwarzania przemyślanych i stylowo dodatnich postaci. Nie w każdym wypadku udało się utrzymać granicę pomiędzy stylem a konwencjonalizmem teatralnym, lecz wziąwszy pod uwagę to, że nie wszyscy wykonawcy wczorajsi rozporządzają doświadczeniem i rutyną sceniczną, uznawać musimy wysiłki ich za udatne i na przyszłość obiecujące, tem więcej, że głosowo takie siły, jak p. Bojar-Przemieniecka (Hrabina) i p. Kisielewska (Bronia) przedstawiają w zespole naszym wartości bardzo poważne. Kazimierza śpiewał p. Drabik z dużą swobodą i wdziękiem swego pięknego głosu. Zamiast p. Urbanowicza śpiewał chorążego p. Zathey, dając kreację poważną, a głos jego brzmiał świeżo i wyraziście. Dwie groteskowe postacie: podczaszego (p. Wawrzyniecki) i Dzidziego (p. Sendecki) bawiły widownię swemi, nie zawsze we właściwym tonie utrzymanemi, ale pełnemi humoru i werwy charakterami.

Reżyserował rzecz z wielką starannością p. Urbanowicz, a przygotował muzycznie nowy dyrektor p. Wojciechowski, prowadzący przedstawienie z animuszem i dużym rozmachem.

Dyr. Wojciechowski był przyjmowany owacyjnie, co jest dowodem zaufania ze strony publiczności do niego jako kierownika, a dowodem tego zaufania były — oprócz owacyj — masy kwiatów, któremi wespół z Urbanowiczem w formie poważnej ilościowo zaliczki na przyszłość byli obaj wczoraj przy otwartej kurtynie obdarzeni. Do powodzenia przyczyniły się świetnie brzmiące i pewne chóry, miły balet i orkiestra grająca starannie i z przejęciem.

St. Wiechowicz.

RADJO

Programy radjofoniczne

Wtorek, dnia 3 września 1929 r.

Poznań, (335 m) godz. **7.00** gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. **12.20** radjografja (syst. Fultona); godz. **12.50** komunikaty P. W. K.; godz. **13.00** sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **17.30** kurs średni języka franc. (wykł. p. Omer Neveux); godz. **17.50** komunikaty P. W. K.; godz. **18.00** koncert popołudniowy. (Transmisja z Warszawy). W programie kompozycje orkiestrowe i gra na cytrze; godz. **19.00** nadprogram; godz. **19.20** „Silva rerum"; godz. **19.40** interludjum muzyczne w wyk. Tria instrumentalnego; godzina **20.10** odczyt p. t. „Świat książek" (wygł. Jan Emil Skiwski); godz. **20.30** godzina muzyki romantycznej — Wykonawca: prof. Franciszek Łukasiewicz. Program: 1. Mendelssohn: a) Pieśń bez słów, b) Rondo Capriccioso, 2. Schumann: Arabeska, Brahms: Capriccio h-moll op. 76, 3. Moszkowski: Jesienią (etuda), Grieg: Karnawał, 4. Chopin: Dwia walce, Chopin-Liszt: Moja pieszczotka, Gounod-Liszt: Parafraza walca z op. „Faust"; godz. **21.30** audycja wokalna w wykonaniu p. Bogny Milskiej; godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. **22.15** radjografja; godz. **22.45** muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Radjo - Poznań (Pas fal 31,8 — 27,3 m) Audycje powyższego programu w czasie od **17.50—19.00** i **20.30—24.00** transmitowane będą przez stację krótkofalową.

Warszawa (1395 m) godz. **12.10** koncert gramofonowy; godz. **13.00** komunikat meteorologiczny; godz. **15.40** komunikat gospodarczy; godz. **16.15** „Chwilka lotnicza"; godz. **16.30** program dla dzieci: a) Henryk Ładosz opowie „O rzeczach słodkich i gorzkich a także o bobkowych liściach"; godz. **17.15** feljeton uzdrowiskowy (Orłowo-Gdynia); godz. **17.25** „udział polskich strzelców na Mistrzostwach Świata w Stockholmie"; godzina **18.00** koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego i Zofja Zdziennicka-Bergerowa (cytra); godz. **20.30** koncert wieczorny. Muzyka operetkowa i taneczna. Wykonawcy: Orkiestra powiększona P. R. pod dyr. Wacława Elszyka, Zofja Dobrowolska-Pawłowska (sopran) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); — po koncercie: komunikaty meteorologiczny, sportowy, nadprogram, oraz komunikaty PAT.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: H. P. 5 zł razem z poprzednio pokwitowanemi 287 zł.

Na chleb św Antoniego: S. H. procent od pensji 7 zł, razem z poprzednio pokwitowanemi 112 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stefan Nowicki, magazynowy 49 l. Erna Reimówna, 9 l. Edward Podrąb, ogniomistrz zaw. 30 l. Józef Janowicz, saper 23 l. Józefa Kudlińska 2 m. 22 d. Gertruda Stefanowska, biuralistka 26 l. Józef Markowiak, fryzjer 25 l. Witold Bartkowiak, 3 m. Kazimierz Pajerski, 6 m. 8 dni

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!"

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Trzy straszne katastrofy samochodowe

Trzy osoby poniosły śmierć, sześć osób jest ciężko rannych

Straszna katastrofa samochodowa wydarzyła się na szosie pomiędzy Gądkami a Kórnikiem wczoraj około godz. 18. W tragicznym tym wypadku utracił życie kierujący samochodem mjr. lekarz dr. Włodzimierz Dembczyński z 10 pap., zamieszkały w Starołęce, poranieni zaś zostali ciężko lekarz poznański ś. p. dr. Józef Dziulikowski, żona jego dr. Cecylja oraz ich 10-letni syn Henryk.

Bezpośrednich świadków katastrofy niema. Są natomiast świadkowie pośredni, którzy twierdzą, że na krótko przed wypadkiem samochód śp. dr. Dembczyńskiego, jadący z wielką szybkością, zaczął wirować po szosie, przyczem wydawało się, że kierowca stracił panowanie nad nim.

Na miejscu katastrofy zgromadziło się wielu przejezdnych z samochodami i autobusami, kursującemi dość gęsto między Poznaniem a Kórnikiem. Widok skutków katastrofy był straszny. W samochodzie, rozbitym na drobne szczątki, leżał zmarły natychmiast z powodu ciężkiej rany na czole, właściciel samochodu śp. mjr. Dembczyński, obok znajdowali się ciężko poranieni dr. Dziulikowski z raną na czole i obrażeniami wewnętrznemi, żona jego z niebezpiecznemi poranieniami na nogach i wewnętrznemi wstrząśnieniami, ich synek Henryk z połamanemi nogami.

Pierwszej pomocy lekarskiej udzielił rannym p. dr. Witold Gościcki, lekarz z Kórnika. Poranionych położono w pobliżu na trawniku, wymoszczonym siedzeniami samochodu czy innemi miękkiemi przedmiotami. Dr. Dziulikowski chwilami, zdawało się, tracił przytomność; żona jego z podziwu godną cierpliwością znosiła cierpienia; natomiast zawodził żałośnie mały Henryk i dopytywał się z płaczem, czy rodzice żyją. Przejeżdżający autobusem z Kórnika kapłan udzielił dogorywającemu czy też zmarłemu właśnie śp. mjr. Dembczyńskiemu warunkowej absolucji.

Wkrótce po wypadku przybył posterunek policyjny z Kórnika, niebawem na motocyklu przybyli urzędnicy policji poznańskiej, zaś w mniejwięcej trzech kwadransach po wypadku było na miejscu pogotowie ratunkowe, które opatrzywszy poranionych, przewiozło ich do szpitala Przemienienia Pańskiego w Poznaniu, gdzie dokonano natychmiastowej operacji.

Przy tej sposobności trudno pominąć milczeniem zaobserwowaną w czasie katastrofy oschłość serca i brak uczuć ludzkich u przypadkowych przejezdnych samochodami. Gdy np. jeden z obecnych prosił usilnie przejeżdżające towarzystwo o pomoc, polegającą na zaofiarowaniu samochodu, oświadczając nawet gotowość poniesienia kosztów, otrzymał niezwykłą w tych warunkach odpowiedź: „Jedziemy na wycieczkę do Kórnika, a nie mamy wiele czasu, bo musimy niebawem wrócić". Głównie było to jakieś dzikie zaspokojenie ciekawości, wyskakiwał ktoś z samochodu i popatrzył na tak zwaną „kraksę", rzucił jakieś słowo i pojechał dalej. Nieludzkie zachowanie się pewnych przejezdnych wywoływało oburzenie.

Pod wieczór przybył samochód sanitarny wojskowy i wkrótce odwieziono z miejsca wypadku zwłoki śp. mjr. Dembczyńskiego samochodem ciężarowym.

Przebieg katastrofy według zdania fachowców był następujący: Jadący z rozwiniętą szybkością w niepewnej linji samochód Ford, PZ. nr. 44 044, własność śp. dr. Dembczyńskiego, uderzył lewem kołem o drzewo przydróżne wskutek rozpędu, z wielką siłą. Tył samochodu został podrzucony w kierunku jazdy i uniesiony w górę tak, że padł przełamując się, w stronę rowu głębokiego około 3 m, spadł z tej wysokości, tak, że tylne prawe koło zaryło się prawie po oś w ziemię. Lewe koło zostało zupełnie zniszczone, strzaskana została w drobne szczątki karoserja, przełamana w środku. Był to rzadki obraz zniszczenia samochodu w czasie katastrofy. Pogięta kierownica świadczyła, o nadmiernym wysiłku kierowcy, który rozpaczliwie bronił się przed śmiertelnem zderzeniem.

Ofiarom strasznej katastrofy towarzyszy serdeczne współczucie szerokich sfer obywatelstwa naszego miasta.

* * *

Tragiczny wypadek samochodowy wydarzył się wczoraj rano także pod Niemarzynem w pow. wągrowieckim. Samochód rozbił się, uderzając o drzewo, a jadący jako pasażer 38-letni Franciszek Waligórski, kupiec z Nakła, został zabity na miejscu. Jak stwierdzono, winę ponosi kierowca samochodu, Frąckowiak, który jechał z wielką szybkością na samym skraju szosy. (k)

* * *

W tej chwili otrzymaliśmy z Warszawy smutną wiadomość, że znany nietylko w kołach tamtejszych, ale w całej Rzeczypospolitej, wybitny przemysłowiec graficzny i właściciel poważnego zakładu litograficznego i offsetowego Kazimierz Główczewski, wracając wczoraj wieczorem z żoną i dziećmi samochodem do Warszawy, uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, przyczem sam poniósł śmierć na miejscu, a żona i dzieci doznali ciężkich obrażeń. — Serdecznie współczujemy z przemysłem graficznym, który w zmarłym poniósł dotkliwą stratę, gdyż ś. p. Kazimierz Główczewski był jednym z najruchliwszych działaczy na polu artystycznego przemysłu graficznego.

Co się działo na plażach?

Tysiące ludzi w rzece — Uratowano kilku tonących

Wczorajszy upalny dzień zachęcał do wycieczek poza miasto, a również do kąpieli rzecznych tak w Poznaniu jak w Puszczykowie i Ludwikowie. Temperatura wody, jak na wrzesień, była niezwykle wysoka, gdyż wynosiła 24 stopni, na plaży w Puszczykowie zaś upał dochodził do 42 stopni.

Wczoraj w godzinach południowych miał miejsce w Puszczykowie denerwujący wypadek. Kąpiący się w Warcie zresztą doskonały pływak, 24-letni syn majora rez. Walkowskiego z Żabikowa, Marjan, płynął Wartą po lewej stronie w pobliżu t. zw. dzikiej plaży. W pewnym momencie pływak ten, o którym mówią, że przepłynął w dniu wczorajszym kilkakrotnie rzekę, zaczął tonąć. Na pomoc rzuciło się kilku dobrych pływaków kąpiących się w pobliżu, jednak bezskutecznie, gdyż tonący ubezwładniał ich, przytrzymując się kurczowo i ciągnąc ratujących na zdradliwą głębię. Dłuższy czas odbywało się denerwujące szamotanie tonącego z ratującymi. Ostatecznie nadjechała pomoc stałych patroli ratunkowych na łodziach plaży „Rusałka" z dzierżawcą łazienek p. Stefanem Pawlakiem. Gdy topielca po raz trzeci już porwała fala, na pomoc rzucił się przewoźnik Tomasz Olejnik z Rogalina. Odważny przewoźnik uchwycił topielca tak szczęśliwie, że nie miał już trudności z ratowaniem go. A był już najwyższy czas. P. Walkowskiego przewieziono w stanie nieprzytomnym do szałasu „Rusałki"; po 15 minutowych zabiegach odzyskał on przytomność, mowę zaś dopiero po godzinnym odpoczynku.

Należy zauważyć, że p. Olejnik wyratował przed około 2 tygodniami na środku rzeki od niechybnej śmierci pewnego samobójcę, który po krótkiej sprzeczce z rodzicami skoczył w ubraniu do wody. Odwaga i dzielność osobista p. Olejnika zyskała sobie powszechne uznanie.

W dniu wczorajszym frekwencja w Puszczykowie była duża, gdyż kąpało się około 1500 osób. Interwenjowano jeszcze w trzech dalszych wypadkach; w jednym wypadku wyratował tonącego p. Pawlak, w dwóch innych jego personel patrolujący stale po rzece.

Należy zwrócić uwagę, że w czasie kąpieli ostatnich dni zdarzyło się kilka wypadków porażeń słonecznych. Ofiarami wypadku padali bardzo często rutynowani pływacy, nie zdający sobie sprawy z działania silnych niezwykle promieni słonecznych. (k)

Ostatnie pożary

wyrządziły kilkanaście tysięcy złotych straty

W nocy na 1. bm. w Małym Gaju w pow. szamotulskim spalił się stóg żyta rolnikowi Franciszkowi Borowczykowi. Strata, którą pokrywa ubezpieczenie, wynosi około 1.000 zł. Przyczyny pożaru nie ustalono.

W dniu 30. ub. m. w Różanie w pow. mogileńskim spaliła się stodoła w zabudowaniach p. Józefa Chudzińskiego. Straty wyrządzone przez pożar ocenia się na około 7 tys. W danym wypadku również nie ustalono przyczyny ognia.

W Drogosławiu w pow. szubińskim spaliły się dom mieszkalny, stodoła napełniona zbożem i chlew, łącznie wartości około 9 tys. zł, własność rolnika Wojciecha Hierasza. Przypuszcza się, że ogień powstał od wadliwego komina.

W Mierzynie w pow. międzychodzkim od wadliwego komina zapalił się chlew rolnika Oswalda Klinkego. Straty pokrywa ubezpieczenie.

W Borku w pow. kożmińskim, prawdopodobnie wskutek uderzenia pioruna, gdyż w nocy na 30. bm. przechodziła tam burza, spalił się stóg zboża p. Katarzyny Stawskiej. Stratę pokrywa ubezpieczenie.

Wreszcie, od iskier ulatniających się z pieca powstał pożar w pracowni stolarskiej, Walentego Przybylskiego w Kępnie. Powstałe straty oblicza się na około 3 tys. zł. (k)

W sprawie pożaru w Trzemesznie

Od p. Stanisława Szarzyńskiego, właściciela zgorzałej nieruchomości, otrzymujemy następujące sprostowanie podanych w nr. 400 naszego pisma informacyj:

„Nie zgadza się, że pożar wybuchł o godz. 1-ej. Natomiast zgadza się, że wybuchł on o godz. 2,30 z rana, co jest ważne dla śledztwa. Dalej nie zgadza się, że pożar spowodowany został przez jednego z członków rodziny. Sprawca pożaru jest dotychczas nieznany i dopiero śledztwo władz go wykaże."

KALENDARZYK

Poniedziałek, 2 września 1929.

Słońce: wschód 5,04 — zachód 18,40 — długość dnia 13 godz. 36 min.

Księżyc: wschód 2,56 — zachód 18,47 — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 17 st C., pogodnie, wiatr: cisza, ciśnienie atmosferyczne: umiarkowane 755 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 32 st. C., najniższa + 17 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: wczoraj + 0,12 m; dziś + 0,10 m.

Kal. rz.-k.: Stefan — jutro Izabela

Kal. słow.: Czcibóg, — jutro Bronisława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka 12.
Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.
Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego 26.
Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka „Fortuna", G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Z listy przyjezdnych.** Od wczoraj bawi w Poznaniu dla zwiedzenia Powszechnej Wystawy Krajowej wicedyrektor departamentu ekonomicznego, czesko-słowackiego ministerjum spraw zagranicznych p. dr. Alojzy Stangler. (k)

ZEBRANIA, ZJAZDY

—* **„Ognisko Polek".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 września w sali Stow. Techników (św. Marcin 21). Równocześnie przypomina się członkom i gościom, że wycieczkę do Gołuchowa urządza się w niedzielę, dnia 8 września. Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacyj p. Bachorska, skład papieru, Ratajczaka 1.

—* **Związek Urzędników Kolejowych** zwołuje w środę, 4 września o godz. 18 do sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej ogólne zebranie członków i sympatyków, celem omówienia zasadniczych postanowień pragmatyki służbowej oraz przepisów emerytalnych, jak również dla uchwalenia protestu przeciwko nieuwzględnieniu poprawek wniesionych przez Z. U. K. Z uwagi na rozsiewane nieprawdziwe pogłoski w powyższych sprawach upraszamy wszystkich członków o punktualne przybycie.

U ludzi, cierpiących na żołądek, kiszki i przemianę materji, stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** pobudza prawidłowość funkcji narządów trawienia i kieruje odżywcze dla organizmu soki do krwiobiegu. Opinje wybitnych lekarzy specjalistów wykazują, że woda **Franciszka Józefa** jest niezmiernie pożyteczna także i przy zwapnieniu naczyń krwionośnych (przy arterjosklerozie). Żądać w aptekach i drogerjach. nw 3606

—* **Tow. Przemysłowców „Sobieski".** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 4 bm. o godz. 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad wykład, sprawa „Wszechpolskiego Zjazdu Rzemiosła i Drobnego Przemysłu w Poznaniu", oraz inne bardzo ważne sprawy. W kasie lokalnej płatne wypadki 104 i 105

KOMUNIKATY RÓŻNE

—* **Dodatkowe ćwiczenia wojskowe.** W myśl rozkazu p. ministra spraw wojskowych o powołaniu na dodatkowe ćwiczenia szeregowych rezerwy, którzy z jakichkolwiek powodów nie odbyli ćwiczeń w rb.; zwolnieni są od zgłoszenia się w myśl tego rozkazu, rezerwiści, którzy: 1) otrzymali odroczenie ćwiczeń od r. 1930, 2) w r. 1929 ukończyli czynną służbę obowiązkową lub zawodową (nadterminową i przeniesieni byli do rezerwy lub stale urlopowani. 3) wyłączen isą od spełnienia obowiązku służby wojskowej na mocy decyzji właściwej władzy wojskowej, lub znajdują się w areszcie śledczym, albo też odbywają karę pozbawienia wolności w areszcie, więzieniu, domu poprawy lub twierdzy, 4) na podstawie zezwolenia władz wojskowych przebywają za granicą lub otrzymali zezwolenie na wyjazd za granicę, 5) posiadają niebieskie karty mobilizacyjne, 6) pełnią służbę czynną w policji państwowej lub w więzieniu św. Krzyża, 7) na przypadek mobilizacji są zwolnieni na przeciąg 12 miesięcy od obowiązku zgłoszenia się do służby wojskowej.

Podania udokumentowane o odroczenie ćwiczeń do r. 1930 tylko w wyjątkowych przypadkach wnosić można do właściwej P. K. U. przed 7 września 1929 r. Wniesienie podania nie zwalnia od punktualnego zgłoszenia się na ćwiczenia, jeżeli powołany nie otrzyma odpowiedzi w terminie wcześniejszym.

W interesie rezerwistów leży jak najwcześniejsze zgłaszanie się do P. K. U. po odbiór kart powołania.

—* **Pielgrzymka do Dąbrówki Kościelnej** wyrusza pieszo w sobotę, dnia 7 bm., o godz. 6 rano z kościoła św. Małgorzaty na Śródce, a wraca w niedzielę, dnia 8 bm., około godz. 9 wieczorem .Pielgrzymce przewodniczy ks. patron dyr. Czeszewski. Pielgrzymka kolejowa wyjeżdża w niedzielę, dnia 8 bm o godz. 4 rano z dworca Tamy Garbarskiej, razem z Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze, pod przewodnictwem ks. patrona Kaji. Msza św. odprawi się o godz. 3 rano w kościele OO. Jezuitów. Powrót tego samego dnia o godzinie 6.30 wieczorem. Zapisy w Sekretarjacie „Pielgrzyma", ul. św. Józefa 5 od godziny 9—1 i 4—7.

—* **Nauka w szkole prywatnej Heleny Zieglerowej** (dawniej ul. Łazarska 2b) ul. Marszałka Focha 82 I. p. pr. rozpocznie się dnia 9 września o godz. 9.

—* **Chór męski „Typografja"** zwraca swym członkom uwagę, iż w czwartek, 5. września o godz. 19,30 w lokalu „pod 6" odbędzie się pierwsza lekcja powakacyjna. O liczny udział z powodu bliskiego 5-lecia Stowarzyszenia uprasza Zarząd.

KRONIKA MIEJSCOWA

—* **Zwrócić kapeluszl** Dzisiaj przed południem między godz. 11 a 11,30 zamieniono w ekspedycji naszej kapelusze, zabrano mianowicie nowy a pozostawiono stary. Sprawca pomyłki jest nam znany i dlatego upraszamy go o odebranie swojego kapelusza za zwrotem niesłusznie zabranego, nowego.

—* **Z targu.** Dnia 2 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.60—6.40 zł; masła mleczarskiego 6.40—6.80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 2.60—2.70 zł; litr śmietany 2.60—3.00 zł; litr mleka pełnego 38—40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 2,70—4,40 zł; cielęciny 3,80—5,20 zł; skopowiny 3.20—3.60 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 4.00—5.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00-6.00 zł; para gołębi 2—3 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6,00—7,00 zł; karpia 6.00—7,00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 6,00 zł; karasia 3.40—4.00 zł; leszcza 4.00—4.40; okonia 3.60

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Miłość kozaka".
Aurora: „Talizmus życia!"
Bajka: „W zaukłach Marsylji".
Casino: „Skrzydła".
Colosseum: „Ludzie podziemi".
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich".
Edison: „Uwiedziona kochanka".
Kapitol: „Ostatnia noc".
Metropolis: „Biała księżna".
Odeon: „Jach Rozkoszy".
Renaissance: „Tajemnica Wschodu".
Słońce: „Grzechy rozwódki".
Stylowe: „Titanic".
Wilsona: „Czarna Venus".

zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 1.60 do 2.00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 10—12 gr; pęczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg. szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 80 gr; 1 kg rabarberu 30 gr; 1 gł. sałatki zielonej 10 do 20 gr; białej kapusty 25—40 gr; modrej i włoskiej 40—60 gr. 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.30—1.50 zł; 1 mdl. ogórków 40—70 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kg pomidorów 0.60—0.80 zł; za owoc: 1 kg wisien 2.00—3.00 zł; jabłek 0.50—1.20 zł; gruszek 0.60—1 zł; porzeczek 2.00—2.40 zł; agrestu 1.60 zł; Śliwek 0.80—1.60 zł; czarnych jagód 2.40 zł; borówek (brusznic) 1.40 zł; 1 kg winogron 4.00 do 5.40 zł; 1 kg jeżyn 1.20 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 3—4 z; 1 kg borowików 3.00—5.00 zł; maślaków 2.00 zł; kurków 2.00—3.00 zł; kozaków 2.40 zł; sówek 2 zł; za 1 mendel raków płacono 1.00—2.50 zł. 1 kg chleba 40 gr. — Targ mało ożywiony. Podrożało mięso cielęce oraz masło, poza tem ceny bez znaczniejszych zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Drobne pożary.** W sobotę alarmowano straż pożarną dwukrotnie. Przy św. Marcinie pod liczbą 3, przy smoleniu dachów, zapaliła się smoła; przy Górnej Wildzie 45, z nieustalonej narazie przyczyny zapaliła się deska, ułożona na dachu dla użytku kominiarza. W obydwu wypadkach straż ogniowa ugasiła pożar, zanimby przybrał większe rozmiary. (k)

—* **Wypadki samochodowe.** Dnia 1 bm. o godz. 16.50 na ul. Górna Wilda u wylotu ul. Strumykowej samochód PZ 44074, którym kierował szofer Szwajca Stefan, zamieszkały G. Wilda 94, najechał na p. Helnę Obremską, zamieszk. przy ul. Strumykowej 32, która odniosła lekkie obrażenia ciała. — Dnia 1. 9. 29. o godzinie 12 na ul. Pocztowej zderzył się autobus P. K. E. z samochodem P Z 44 730, przyczem samochód został uszkodzony. (k)

KRONIKA POLICYJNA

—* **Obława za pomocą psów policyjnych.** Z uwagi na to, że po obu stronach Warty późnym wieczorem przebywają różne szumowiny, które na trudniej dostępnych, nieoświetlonych miejscach brzegów rzeki urządzają swe noclegi, policja w sobotę podjęła obławę. Tym razem policja przybrała sobie do pomocy psy policyjne. Czworonożna ta pomoc policyjna okazała się nietylko bardzo skuteczną, ale wprost niezawodną. Złoczyńcy różni, reagujący zwykle bardzo opornie wobec policji, byli niezwykle potulni wobec atakujących ich psów. Połów był dlatego bardzo bogaty, dzięki temu, że żaden z podejrzanych osobników nie stawiał oporu przytrzymano 8 podejrzanych osobników o kradzieże z włamaniem i inne przestępstwa i zbrodnie poza tem kilku zawodowych włóczęgów. W obecnej chwili władze policyjne przeprowadzają jeszcze dochodzenia. (k)

—* **Kradzieże i włamania.** P. Fiedlerowi Stefanowi, zamieszk. przy ul. Południowej 2, skradziono na Błoniach Wildeckich z kieszeni 100 zł. — Na strych p. Walenciaka Michała przy ul. Pocztowej 29, usiłowano włamać się. Na gorącym uczynku włamania przytrzymano Winklera Władysława, zamieszk. przy ul. Poznańskiej 27 a. — Jankowski Marjan, zamieszkały przy ul. Mostowej 2, przytrzymany został za kradzież torebki w kościele Katarzynek. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

—* **Piorun zabił cztery konie.** W sobotę popołudniu przechodziła nad okolicą Poznania burza połączona z ulewnym deszczem. Około godz. 17 uderzył zimny grom w Fabjanowie w stajnię rolnika Franciszka Anioły, w której znajdowało się 5 koni oraz 7 osób, które schroniły się tam przed ulewą. Od uderzenia piorunem zabite zostały 4 konie, z ludzi na szczęście nikt nie doznał większych obrażeń za wyjątkiem żony wł., która została lekko kontyzjunowana na szyji i ramionach. Poza tem piorun nie wyrządził dalszych szkód, nie spowodował też pożaru. Należy zauważyć, że grom uderzył w czasie stosunkowo lekkiej burzy. (k)

—* **Bezczelność żydowska.** Jakaś firma A. Rozelsztajn z Brzezin Łódzkich, ul. Sienkiewicza 9, rozsyła do firm polskich prospekty, drukowane razem po polsku i niemiecku oraz hebrajskiemi głoskami w żargonie. Widać Żydzi w Polsce nie liczą się już z niczem.

—* **Krwawa bójka marynarzy w t. zw. chińskiej dzielnicy w Gdyni.** W ostatnich dniach apasze portowi w t. zw. chińskiej dzielnicy napadli i poranili ciężko marynarza Apela Karla z statku „Bryta". Napadu dokonano w celach rabunkowych. Energiczne śledztwo policji doprowadziło do ujęcia ośmiu sprawców, rekrutujących się z szumowin portowych. Ciężko ranny marynarz w stanie beznadziejnym znajduje się w szpitalu. (sg)

—* **Ofiara kąpieli.** W Warcie pod Starołęką utonął wczoraj przedpołudniem w czasie kąpieli 20-letni Alfred Szreter, krawiec z zawodu, zamieszkały przy ul. Krętej 22. Przywołana straż pożarna wydobyła po godzinnem szukaniu zwłoki, wszeliki ratunek jednak okazał się spóźniony. (k)

—* **Przejechany został w Mierzewie** w pow. wrzesińskim przez wóz żniwny 12-letni Michał Skóra. Obrażenia były tak ciężkie, że śmierć nastąpiła na miejscu. (k)

—* **Parę koni skradziono w Woźnikach** w powiecie gnieźnieńskim ze stajni rolnika Wilhelma Kuhlmana. Były to: 11-letni wałach kasztan wzrostu około 1,70 m i gniady 3-letni wałach wzrostu około 1,72 m. Dochodzenia, jakkolwiek zarządzone natychmiast, nie naprowadziły jeszcze na ślad sprawców. (k)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło śpiewackie im. Bol. Dembińskiego.** Dnia 2 bm o godz 20 plenarne zebranie w lokalu p. Wroblewicza przy Chwaliszewie 68.

— **Tow. Przemysłowe „Jedność".** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 18 w lokalu p. Ograbowicza, przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Tow. „Pielgrzym" w Poznaniu** przyjmuje się nowych członków od 2 do 6 bm. włącznie od godz 6—7 wiecz. Kandydaci winni stawić się w Sekretarjacie, przy ul. św. Józefa 5, wraz z dwoma przedstawicielami, członkami Towarzystwa. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dn 29 bm. o godz. 3 popoł. w sali ogrodu zoologicznego.

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

— **Tow. Restauratorów na miasto Poznań i okolicę.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 3 września o godz. 16 u p. Walczaka, przy Drodze Dębińskiej (Ogród Szwajcarski).

— **Tow. Uczestników Powstania Wlkp. Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 5 września o godz. 20 w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

TEATRY

—* **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w poniedziałek, „Wesoła wdówka". We wtorek 3. bm. wspaniale wystawiony balet-opera „Tatry" W środę 4. bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego po raz 2 „Hrabina" z pp. Bojar-Przemieniecką (tytułowa), Fedyczkowską, Kisielewską, Drabikiem, Sendeckim, Urbanowiczem i Wawrzynieckim. W czwartek 5 bm. „Rigoletto z pp. Fedyczkowską, Karpackim (tytułowa) i Perkowiczem. W piątek 6 bm. „Madame Pompadour" z p. Grabowską w tytułowej partji.

—* **Z Teatru Polskiego.** Repertuar całego tygodnia za wyjątkiem piątku wypełni pyszna krotochwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia", która w połowie bieżącego miesiąca obchodzić będzie, niebywały dotąd w Poznaniu jubileusz 100 przedstawień Piątkowe przedstawienie wypełni zawsze mile widziana krotochwila W. Rapackieog „W czepku urodzony", na której publiczność bawi się wybornie.

—* **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych gościnne występy znakomitego artysty scen polskich Antoniego Fertnera w świetnej farsie pod tyt. „Kto kogo?...". Obsadę stanowią pp. Cieszkowska, Czarnecka, Peszyńska, Żeromska, oraz pp. Mazanek, Płonka-Fiszer, Stróżewski, Kitka-Sokołowski, Szarski i Tylczyński.

Teatr „Rewja" na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig" o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę", 120 osób na scenie — 800 kostjumów Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. Gwarna. narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Teatr Wielki

DZIŚ — „Wesoła wdówka", operetka F. Lehara.

Wtorek, 3. 9. „Tatry", balet opera Nowowiejskiego.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia".

Wtorek, 3. 9. „Maman do wzięcia".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kto kogo....?" — gościnny występ Antoniego Fertnera.

Wtorek, 3. 9. „Kto kogo...?", gościnny występ Antoniego Fertnera.

Teatr „Rewja" na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig" — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę".

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewania w wątrobie Skłonność do obstrukcyj. Język obłożony. Gorycz i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszkach. Bóle i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków W dołku i wątrobie silny ból który się rozchodzi ku stronie tylnej, w pasie krzyżu i sięga aż pod łopatki. Wzdęcie brzucha rozsadzanie żeber parcie na kiszkę stolcową. Niekiedy wymioty żółcią. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja ziołami Cholekinaza uwalnia od tej ciężkiej dokuczliwej choroby. Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł. Dr. T. Niemojewskiego). Wyrób Laboratorjum fizj. chemiczne „Cholekinaza" Sp. z o. o. Warszawa, Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO" Box 63 Stevens Point. Wis. U. S. A.

Pw 3971-62,311

np 3505

ZWRÓĆCIE UWAGĘ JAK

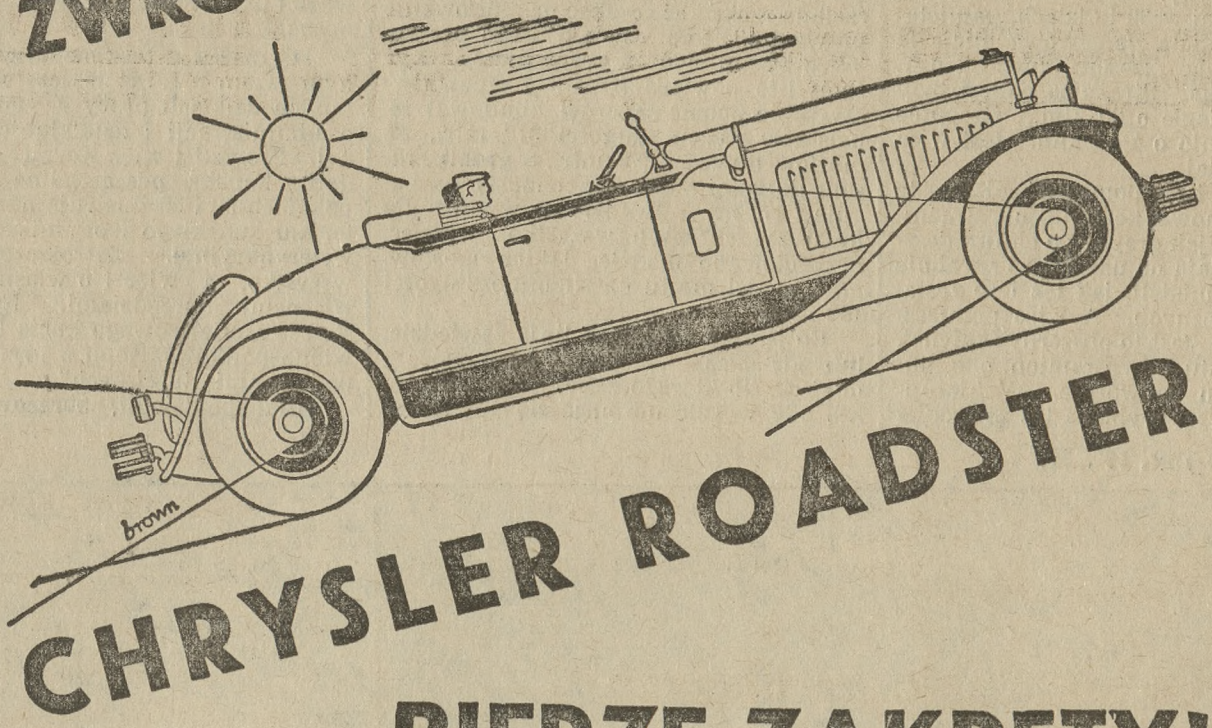

CHRYSLER ROADSTER

BIERZE ZAKRĘTY!

Zwróćcie uwagę jak Chrysler Roadster trzyma drogę na zakręcie. Wszystkie cztery koła ściśle przylegają do nawierzchni szosy. Karoserja nie przechyla się — zupełnie zbędne wszelkie gwałtowne ruchy kierownicą. Masy wozu równomiernie rozłożone poniżej środka ciężkości. Resory ściśle przylegają do kół. Tylne resory przenoszą wstrząśnienia wywołane nierównościami drogi i dociskają koła do nawierzchni szosy.

Chrysler 75 Roadster — nowy typ wozu dla sportsmenów. Niskie, wygodne, skórą kryte siedzenia, lakier Duco, chromowanie, szerokie zapasowe miejsca z tyłu. — Wyszukana elegancja tego wozu wywołuje powszechny zachwyt. Szybkość powyżej 120 klm. na godzinę. Silnik ze 'srebrną głowicą' o wielkiej wydajności. Hamulce hydrauliczne o wewnętrznych szczękach, samoczynnie regulowane wykluczają zarzucanie. Gumowe osadzenie resorów oraz cały szereg innych udoskonaleń technicznych powodują to, że wozy te tworzą odrębną klasę. W ciągu długich lat dają możność odbywania dalekich podróży z zawrotną szybkością.

Odbądźcie próbną jazdę, aby móc osobiście przekonać się o zaletach Chrysler'a "75" Roadster'a.

CENY OD. ZŁ. 26700,—

JENERALNA REPREZENTACJA NA POLSKĘ I.W M. GDAŃSK — "AUTO-KONCERN" WARSZAWA — SALON WYSTAWOWY WILCZA 9 — A, TEL. 123-27 — BIURO: WIERZBOWA 8, TEL. 123-129 — REPREZENTACJA AUTO-SALON, S. Z O. O., POZNAŃ FREDRY 12

Chrysler Motors, Detroit, Michigan

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Zamknięcie Wystawy

Wbrew rozsiewanym pogłoskom, jakoby P. W. K. miała sprolongować termin swojego zamknięcia, dyrekcja wystawy stwierdza autoratywnie, że nie ma o tem mowy.

Powszechna Wystawa Krajowa zamknięta będzie 30 września o godz. 18, tak punktualnie, jak puktualnie nastąpiło jej otwarcie.

W uroczystym akcie zamknięcia wystawy wezmą udział przedstawiciele rządu z premjerem na czele.

Ci, co patrzą ku wschodowi...

Mało wiemy jeszcze o Korpusie Ochrony Pogranicza, chociaż tak ważną spełnia on pracę. Dobrze więc zajść do Pałacu Rządowego, gdzie w pokoju nr. 52 wita nas ustawiony na środku schemat ochrony granicy przez Korpus. Na płycie drewnianej, ustawionej nisko, oznaczono linją czerwoną zygzak granicy, której towarzyszy niebiesko zaznaczona rzeka. Nie zawsze zresztą idą ze sobą w zgodzie, to się zbiegają, to rozchodzą całkiem, jak to bywa u ludzi... Linje szare oznaczają drogi: szersze i węższe, osobne znaki są na wzniesieniu, kolor ciemno-zielony pokazuje obszary leśne. Kawałeczki drzewne symbolizują osady. Na tem tle pokazano nam teraz organizację Korpusu.

A więc całkiem z tyłu mieści się odwód baonowy ze sztabem, kadrą kompanji szkolnej, szwadronem kawalerji, oraz plutonami łączności i karabinów maszynowych. A więc dowództwo, łącznie z rezerwą piechoty i wojskami potrzebnemi w szczególnej sytuacji.

Z baonu promieniami rozbiegają się w kierunku granicy trzy dowództwa kompanijne z koniecznym plutonem rezerwowym. Od kompanij zaś, znów promieniami, dostajemy się do samych strażnic granicznych. Zwyczajnie jest ich cztery na obszarze kompanji, a obsadzone są każda przez pół plutonu, t. j. po dwie drużyny. Cyfrowo to wyraża się mniejwięcej w 30 ludziach, pamiętamy zaś, że Policja Państwowa miała te zadania spełniać sześciu ludźmi, nim powstał Korpus. Strażnice policji były od siebie odległe o 20 klm., strażnice Korpusu średnio o 4—6 klm. Jest więc zupełnie inaczej.

Ale trzeba było pomieścić gdzieś te placówki baonowe, kompanijne, strażnicze. Wyrosły jak grzyby po letnim deszczu, a spoglądają na nas tak ze zgrabnie wykonanych modeli, jak też i ze zestawień statystycznych. A więc pomieszczenie baonu. Jest to obszerny budynek złożony z frontu i dwu ramion, obejmujących od tyłu podwórzec. W kierunku na podwórzec wybiega też ze środka partji frontowej jedna odnoga. Łącznie takich budynków mamy dziś 25 z tego, zaś sam Korpus wzniósł osiem. Baon liczy trzy kompanje, cyfra więc 77 budynków kompanijnych uwidoczniona na wykresie zgadza się z liczbą baonów. Z tych 77 budynków sam Korpus wzniósł 38. Jest to już budowla mniejsza. Jak widać z modelu, składa się w zasadzie z jednego podłużnego sześcioboku opatrzonego u frontu wieżyczką. Ciągle jednak jesteśmy jeszcze w „hinterlandzie", w rejon frontowy wkraczamy dopiero z budynkami strażniczemi.

Tych „placówek gnębienia odruchów wolnościowych" mamy obecnie 336, z tego Korpus wzniósł 112, jak poucza pedantyczny wykres. Usłużny zaś model pokazuje nam postać takiej strażnicy, coś podobnego do skromnej leśniczówki, różnej jednak od niej wieżyczką, wystrzelającą ze środka, a służącą do rozglądania się ciekawie po okolicy; pobudowano je mimo złych prognostyków, stawianych przez przysłowie ludziom ciekawym. Bardziej na prawdę słów: „przysłowia są mądrością narodów", była czuła Policja Państwowa, ponieważ na modelu strażnicy policyjnej tych wieżyczek niema. Kiedyś, kiedy się bolszewicy ucywilizują, będziemy mieli z tych domków sznur letnisk na kresach wschodnich, narazie lepiej jeździć raczej nie tak na samą granicę.

Wojsko bez telefonu, to tak jak muzyk bez słuchu, albo młode państwo bez własnej maszyny do drukowania pieniędzy. Więc i KOP musiał się połączyć tysiącem linij. Cyfry naprawdę astronomiczne. Słuchajcie bowiem, co prawi wykres. W roku 1924/5 zbudowano ich 3.000, w roku 1926 — 3.650, w roku 1927 — 2070 i wówczas zdaje się główne potrzeby były już zaspokojone, ponieważ w roku 1928 zbudowano już tylko 900. Gdy dodamy do tego 800 linij przejętych od Policji Państwowej, otrzymamy razem 10.420 linij. Obecnie możnaby już zatem urządzić jakiś strajk telefonistek. Na budowę tych linij zużyto zaś miljon trzydzieści siedem tysięcy metrów drutu.

Ale co z linij, jak co krok moczary nie pozwalają na przejście, albo szeroko rozlana rzeka każe czekać na zmiłowanie przygodnej łodzi, czy zepsutego promu. Więc trzeba było budować mosty. Możemy i to, powiedział KOP. i zapewniwszy sobie pomoc saperów, zbudował 18. mostków razem długości 372 mtr., 10. mostów długości 679 mtr., 8 grobli razem długości 8.729 mtr. i mosty na bagnie 1.275 mtr. Tak poucza wykres, dla ludzi zaś chcących wszystko widzieć. przygotowano modele takich mostów, m. i. model mostu na Niemnie długości 152 mtr.

Co jednak robić, jak linja zawiedzie, lub gdy chce się podać wiadomość z miejsca, do którego zabrakło już drutu, lub gdy wogóle nie chce się powierzyć wieści linji? Wtedy używa się psów meldunkowych, lub gołębi. Pokój 53. pokazuje nam model gołębnika i modele psich koszar, razem z placem ćwiczeń. gdzie czworonożni posłańcy wykonują takie sztuczki, jak skoki przez przeszkodę, jak skoki w doły, jak spacerki w górę po drabince. Obok psów meldunkowych nabierają tu wykształcenia fachowego i psy śledcze (dosłowne, a nie przenośne).

Jak działa ta cała maszyna, o tem innym razem. Teraz jeszcze słów parę o innych działach pracy Korpusu, a więc o administracji i działalności kulturalnej. Prowadzi więc Korpus całą gospodarkę końską, poszczególne tablice w pokojach 52 i 53 ilustrują nam stan materjału końskiego i organizację służby weterynaryjnej. Zatroszczono się o wszystko, a więc i o własne kuźnie z własnemi narzędziami. Naigrawając się zaś z miejscowego kucia koni, zestawiono podkowy Kopu z prymitywnemi podkowami „tutejszych".

Dział spółdzielni, zobrazowany w pokoju 52 przeprowadza nas do działalności kulturalno - oświatowej. Istotnie jest ona bogata. Widać ją na organizacji obozów harcerskich, których w roku 1925 było 14, w r. 1926 także tyle, a rok potem już 52, a 1928 — 152. Dywersja dla dywersantów. W przerwach od łapania kurjerów komisarzy ludowych mogą żołnierze korzystać z bibljotek. I znów uwidoczniona na wykresie cudowna linja w górę. Gdy w r. 1924/5 314 bibljotek w 20.510 tomów, to w roku 1928 481 bibljotek w 56.052 tomów.

Nauczymy i pisać tych, którzy tej sztuki nie posiedli w chacie rodzinnej, a takich adeptów Korpusu przybywa 20 proc., odchodzi jednak tylko 5 proc. W cyfrach wygląda to tak, że w r. 1925 nauczono sztuki czytania i pisania 2990 ludzi, a w kolejnych trzech latach 3116, 2910 i 5902.

Poza tem uprawiamy sporty narciarskie, biegi, ćwiczenia na boisku.

Co to kosztuje — spyta nieufny; otóż coraz mniej. W r. 1924 w początkach organizacji wydano 3.996.624 zł; główny jednak wysiłek był w roku następnym, trzeba było budować sieć strażnic i t. d. w tym roku wydano 17.271.720 zł, ale już w r. 1926 — 5.147.341, w roku 1927 nieco więcej, bo 6.316.624, za to w roku ostatnim, t. j. 1928 wrócono do cyfry z przed lat dwu, okrągło do sumy 5.150.000 zł. Razem 37.882.309 zł. Tyle nas kosztuje utrzymanie zachodniego spokoju, na niespokojnej ścianie wschodniej.

Dr. Z. Wojciechowski.

Z dawnych wystaw

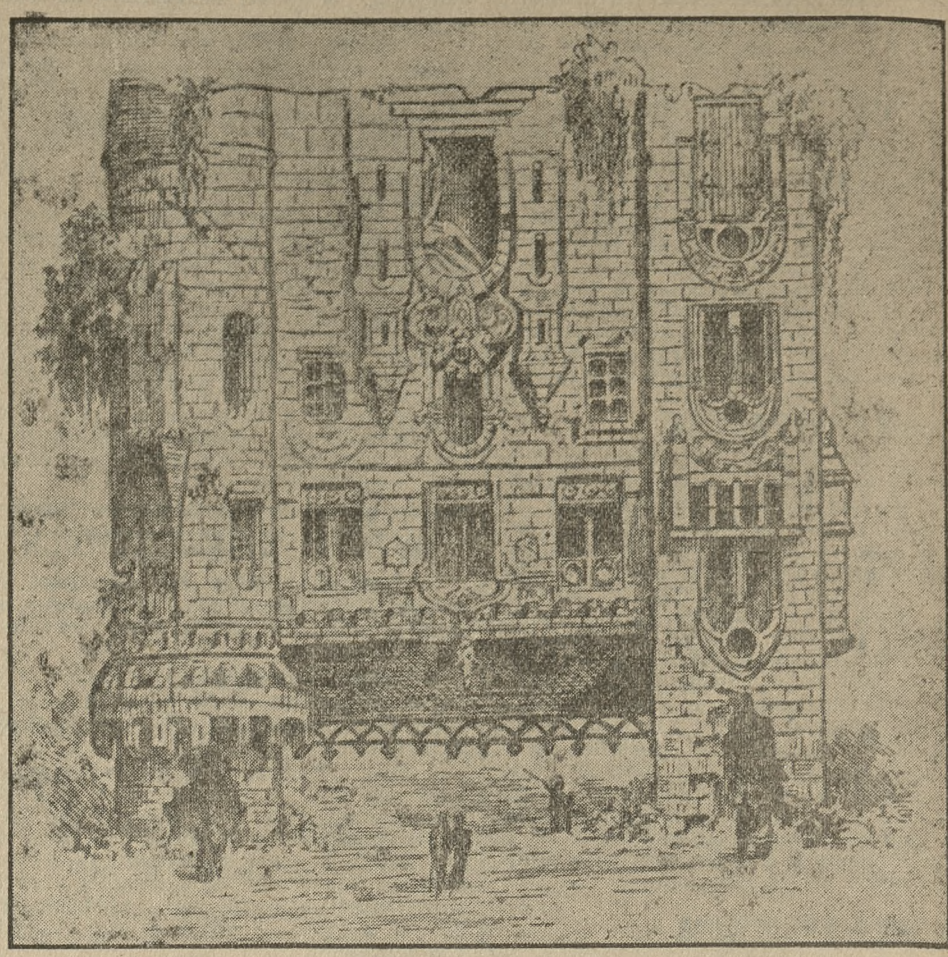

Wielką atrakcją w parku rozrywkowym światowej wystawy w Paryżu w roku 1900 był zamek, zbudowany „do góry nogami".

Z panoramy P. W. K.

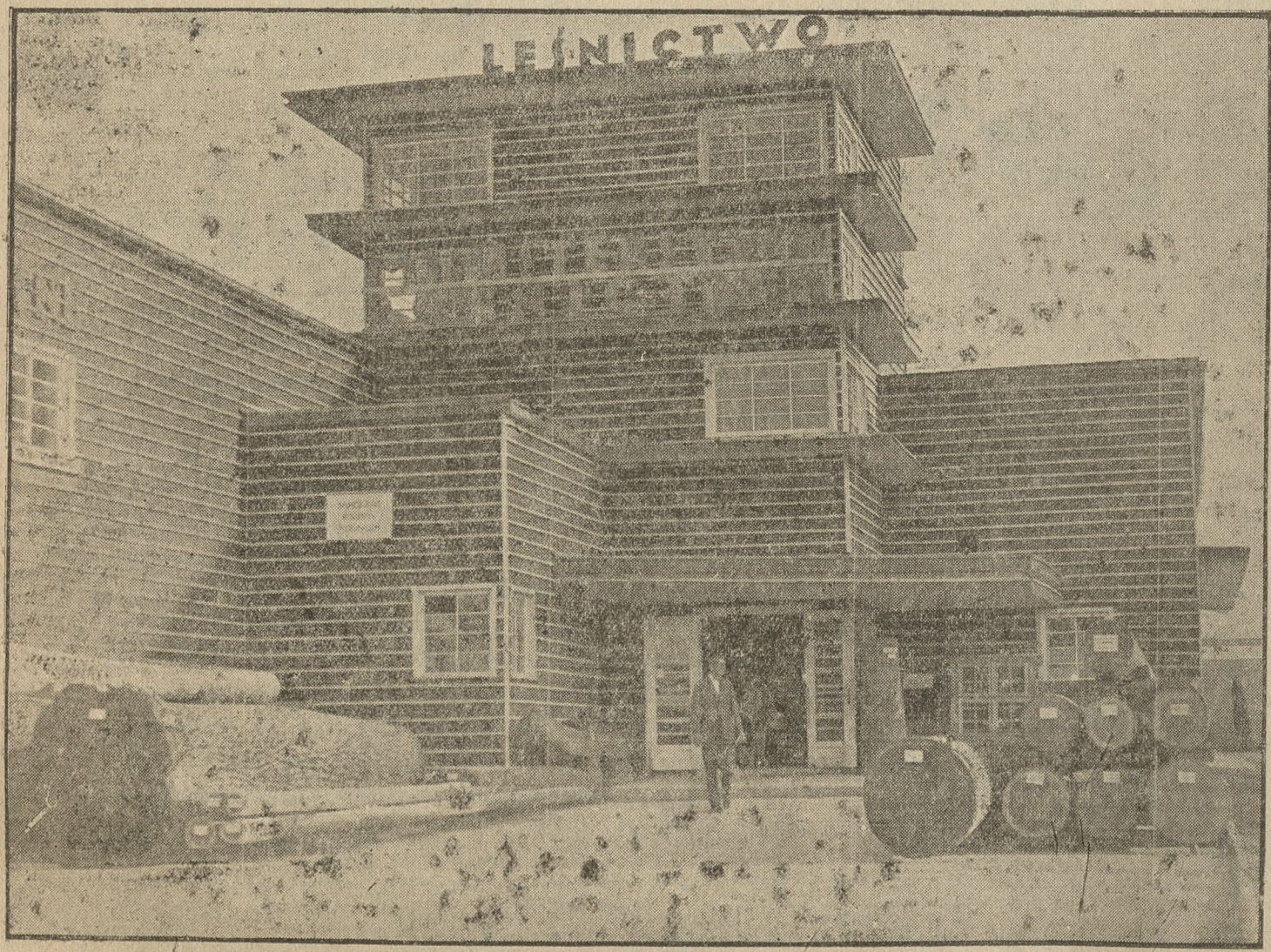

Efektowny pawilon leśnictwa, wykonany z drzewa. Pod gołem niebem leżą wspaniałe dęby, chluba naszych puszcz.

Kongres Ochrony Żubra

Dzisiaj rozpoczął się w Poznaniu Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Ochrony Żubra, urządzony z okazji PWK.

Obrady zaczęły się o 9,30 zrana w Collegium minus. Zjazd jest liczny z różnych krajów zagranicy oraz z Polski. Przewodniczy prof. dr. Priemel Frankfurt nad Menem. Sprawozdanie z interesujących obrad odkładamy z powodu nawału materjału do wydania porannego.

Zagraniczni pedagodzy

Na zaproszenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego bawi w Poznaniu wycieczka zagranicznych wybitnych pedagogów, która zwiedza Wystawę pod kierownictwem p. wizytatora J. Hellmanna. W skład wchodzą pp. dr. Weber i dr. Dufestel (Francja), Major Thulin (Szwecja), Hofrat Hildebrandt (Lipsk). Angielskie sfery pedagogiczne reprezentują trzy panie.

Po zwiedzeniu Wystawy i miasta wycieczka udaje się do Warszawy i Krakowa dla poznania Polski.

Wystawa ogrodnicza

w pawilonie reprezentacyjnym P. W. K. dziś ostatni dzień. Zamknięcie o godzinie 19.

„Wpław przez Poznań"

Długodystansowe mistrzostwa Polski

Już w ubiegłym roku, gdy z inicjatywy „Wielkopolskiej Ilustracji", Poznański Okręgowy Związek zorganizował bieg długodystansowy „Wpław przez Poznań", nadzwyczaj wielka liczba zgłoszeń (97) świadczyła o wartości propagandowej i o racji bytu tego biegu. Jednakowoż w r. b. z powodu znacznie późniejszego terminu i spodziewanej niskiej temperatury wody, oczekiwano, iż zgłoszenia, zwłaszcza ze strony niestowarzyszonych, wpłyną mniej licznie. Rzeczywistość okazała się inną; na starcie stanęła rekordowa liczba 145 zawodników i zawodniczek na 150 zgłoszonych, przyczem 2 zawodników nie startowało z powodu zakazu lekarza (m. in. Bluemelówna). Tylu zawodników nie zgromadził jeszcze żaden bieg pływacki w Polsce.

Ogólnie oceniając bieg stwierdzić należy wielkie wyrównanie klasy naszych zawodników, co uwidoczniało się w niewielkich różnicach dzielących jednych zawodników od drugich, a przedewszystkiem w niespodziankach w postaci porażki faworytów wobec sukcesów debjutujących na tym dystansie zawodników jak: Lisewski, Wesołowski i Zawieja.

Ponieważ walka toczyła się nietylko o indywidualne zwycięstwo w biegu, nietylko o puhar drużynowy „Wielkopolskiej Ilustracji", ale również o tytuł mistrza Polski — zaciętość i wytrwałość zawodników i zawodniczek była tak wielka, iż mimo skurczów i bólów dużo zawodników płynęło dalej, chcąc ukończyć wyścig. Z tego też powodu wycofała się bardzo niewielka liczba zawodników, bowiem metę w Szelągu przeszło prawie 125 zawodników.

Start pań

Po badaniu lekarskiem i wspólnej fotografji, kilka minut przed 12, zebrała się cała rzesza pływacka u startu, gdzie już kilkanaście łodzi towarzystw wioślarskich oczekiwało by towarzyszyć płynącym zawodnikom. Punktualnie o godz. 12-tej wyruszyły najpierw zawodniczki, z których już po 200 m wysunęła się na czoło Mehlerówna, by prowadzić prawie bez przerwy do mety. Za nią walka toczyła się o drugie miejsce między Kaczmarkówną i Kretschmanówną, z których pierwsza za mostem kolejowym wysunęła się zdecydowanie na drugie miejsce, które już utrzymała do końca. Nadspodziewanie dobrze szła Walkowiakówna, płynąca przez pewien czas na drugiem miejscu. Kolejność przybycia na mecie w biegu o mistrzostwo Polski była następująca:

1. Mehlerówna (Bielsko) 59:26.4, 2. Kaczmarkówna (U), 3. Kretschmanówna (I. S. V.), 4. Walkowiakówna (AZS), 5. Okopińska (U). W biegu „Wpław przez Poznań", zastrzeżonym tylko dla pływaków Wielkopolski, pierwsze miejsce zajęła będąca w świetnej formie: 1. Kaczmarkówna (U), 2. Kretschmanówna (I. S. V.), 3. Walkowiakówna (AZS), 4. Krauzówna (U), 5. Okopińska (U), 6. Jankowska (niestowarzyszona), 7. Grześkiewiczówna (A. Z. S.), 8. Fechnerowa (niestow.), 9. Urbańska (U), 10. Szczepańska (U), 11. Szpringaczówna (W), 12. Buszanka (L).

Start zawodników

Trzy minuty po starcie pań padł strzał startera. Zanim wszyscy zawodnicy zdołali się ustawić — na środku stojący zostali porwani prądem. Już po 400 m zaczęły się tworzyć grupki a na czoło wysunął się początkowo Klewenhagen, a potem Kaniewski. W tym czasie Lisewski, który wyruszył z Richterem jako jeden z ostatnich, torował sobie drogę między zawodnikami.

Przystań K. W. 04

Już koło łazienek miejskich czoło pływaków zaczęło dochodzić ostatnie zawodniczki, z których najdłużej utrzymały się Mehlerówna i Kaczmarkówna, które prześcignięte zostały dopiero za Mostem Chwaliszewskim. Na pierwszym półmetku koło przystani Klubu Wioślarskiego 04 prowadził Kaniewski, za którym równo trzymali się Matecki, Zawieja, Wesołowski i Jankowiak, a za nimi coraz już dłuższy wąż, który koło gazowni osiągnął prawie 500 m długości.

Most Chwaliszewski

Mimo ciągłych zmian na dalszych miejscach czoło płynęło w prawie niezmienionym składzie. Nadal szedł Kaniewski jako pierwszy, doganiając pierwsze dwie zawodniczki. Na drugiem miejscu szedł już Wesołowski, dalej Ciaćkowski, Zawieja, a za nim Lisewski, który płynąc czterouderzeniowym cravlem systematycznie mijał zawodników, by wreszcie przed drugim półmetkiem minąć Kaniewskiego. Płynąc jednak lewą stroną, odrzucony został prądem, z czego skorzystał Kaniewski i Wesołowski, wysuwając się przed niego. Odtąd rozpoczęła się walka o prowadzenie, które ostatecznie koło mostu kolejowego objął Lisewski, mając początkowo za sobą Kaniewskiego, a za nową elektrownią Wesołowskiego, który wyzyskując chwilę słabości Kaniewskiego, minął go. Również na dalszych miejscach zaczęła się sytuacja krystalizować. Zawieja wysuwa się przed Mateckiego, a Urbański z dalszych miejsc wysuwał się na 6-te. Dalej płynęli Ciećkowski, Kubicki, Wolkenstein i ciągle nadrabiający stracony startem teren Richter.

Meta.

Do mety, gdzie zgromadziły się tysiące publiczności, świetnie finiszując pierwszy przychodzi pewnie Lisewski, mając o 20 m Wesołowskiego, którego dochodził Kaniewski. Z minimalnemi przerwami przyszli dalsi zawodnicy. Ostateczna kolejność była następująca:

1. Lisewski (Unja) 55:50.6, 2. Wesołowski (I. S. V.), 3. Kaniewski (PTP), 4. Zawieja (Warta), 5. Matecki (PTP), 6. Urbański (Bydg. K. P.), 7. Wolkenstein (A. Z. S.), 8. Kubicki (Legja), 9. Richter (U), 10. Kurnatowski (PTP), 11. Ciećkowski (U), 12. Gromadziński (PTP), 13. Frankowiak (pierwszy niestowarzyszony), 14. Widermański (L), 15. Klewenhagen i 16. Ratajczak (W), 17. Koehler (U), 18. Jankowiak (U), 19 szer. Dudziak (55 p. p. — pierwszy wojskowy), 20. Filipowski (L), 21. Piotrowski (U), 22. Cierpiński (I. S. V.), 23 Pietrowiak (L), 24. Porankiewicz (W), 25. Ober (L).

W punktacji drużynowej

o puhar „Wielkopolskiej Ilustracji" pierwsze miejsce zajęła drużyna P. T. P. w składzie Kaniewski, Matecki I, Kurnatowski i Gromadziński z 30 pkt., 2. Unja (Lisewski, Richter, Ciećkowski i Koehler) 38 pkt., 3. Legja 57 pkt., 4. Warta 74 pkt., 5. I. S. V. 85 pkt.

W mistrzostwie Polski

wyniki były następujące: 1. Lisewski (U), 2. Kaniewski (PTP), 3. Matecki (PTP), 4. Richter (U), 5. Kurnatowski (PTP), 6. Gromadziński (PTP).

Organizacja, prowadzona przez por. Jankowskiego, mimo trudności, zwłaszcza terenowych, dobra.

Rozdanie nagród odbyło się popołudniu na pływalni związkowej. Po przemówieniu prezesa O. Z. P nagrody wręczył naczelny redaktor „Wielkopolskiej Ilustracji" p. Kawczyński.

Polska — Czechosłowacja

Zwycięstwo Polski w stosunku 84½ : 73½ — Pięć nowych rekordów Polski

Nasza lekkoatletyka wchodzi wreszcie na właściwe tory. Przez zwycięstwo naszej reprezentacji męskiej nad Czechosłowacją dowiedliśmy, że w lekkiej atletyce wśród narodów słowiańskich zajmujemy zdecydowanie pierwsze miejsce.

Drugi dzień spotkania przyniósł następujące wyniki: 400 m pł.: 1. Kostrzewski (P) 54.2 (rekord polski), 2. Lipcik (Cz) 58.6, 3. Malanowski (P); 200 m: 1. Sikorski (P) 22.2 (rek. polski), 2. Engel (Cz) 22.6 (rek. czeski wyrównany), 3. Knenicky (Cz); skok o tyczce: 1. Korejs (Cz) 3.65 m, 2) Kodara (Cz) 3.50, 3. Wieczorek (P) 3.40, 4. Adamczak (P) 3.30: 400 m: 1. Piechocki (P) 50.8, 2. Żuber (P) 51.2, 3. Wimmer (Cz); do 250 m prowadzili Czesi, lecz potem wychodzi Piechocki, mija Wimmera i zwycięża pewnie. Żuber szedł do końca na ostatniem miejscu i na krótko przed świetnym finiszem wyprzedził Wimmera; dysk: 1. Vanoucek (Cz) 43.74, 2. Baran (P) 41.78, 3. Górski (P), 4. Douda (Cz); 1500 m: 1. Petkiewicz (P) 4:00.2 (rekord polski), 2. Strniste (Cz) 4:04.5, 3. Mędrzycki (P); Sindler (Cz) wycofał się; skok w dal: 1. Sikorski 7.26, 2. Hoffmann (Cz) 6.80, 3. Nowak (P) 6.75, 4. Kondara; Sikorski prowadził stale, skacząc pierwszym razem 6.75, drugim — 7.24, 7.01, następnie — 7.06 i ostatnim razem — 7.26 m. Nowak do czwartego skoku był na drugiem miejscu, lecz przy tym skoku zwichnął sobie nogę. Sztafeta 4×400 m: 1. Polska 3:26.4 (rekord polski) w składzie: Piechocki, Gniech, Żuber, Kostrzewski, 2. Czechosłowacja 3:32.2. Polacy zwyciężyli zdecydowanie, dystansując Czechów na finiszu o 60 m. (Tel. wł.) T. S.

Motocyklowe mistrz. Polski

Grand Prix i mistrzostwo Polski w Katowicach zgromadziły na starcie 43 zawodników. Wyścigi ukończyły 23 maszyny. Biegi odbyły się w 5 kategorjach. Do przebycia wyznaczonej przestrzeni zawodnicy musieli okrążyć tor długości 27.4 km dziewięc razy w pierwszych dwóch kategorjach, oraz 11 razy w pozostałych. Wyniki techniczne były następujące: kat. 6. do 175 ccm 1. Przybyła (Polska) na „AJS' w czasie 3 g. 36:12, 2. Malicki (Poznań) na „James" w czasie 3 g. 56:57; kat. A. do 250 ccm 1. Wargin (Poznań) na „DKW" 2 g. 52:32, 2. Horowitz (Niemcy) na „DKW" 3 g. 20:52; kat. B. do 350 ccm 11 okrążeń: 1. Klein (Niem) na „DKW" 3 g. 12:33.2, 2. Ernst (Niem) na „AJS" 3 g. 17:33.2, 3. Poschadel (Polska) na „AJS" w czasie 3 g. 35:25.5. Kat. C. do 500 ccm: 1. Hut (Niem) na „BMW" 3 g. 01:45. Kat. D. ponad 500 ccm 1. Brudes (Niem) na „BMW" 3 g. 01:45. Zawody cieszyły się ogromnem zainteresowaniem, odbyły się przy pięknej pogodzie bez wypadku.

Szosowe mistrz. Polski

Bieg o szosowe mistrzostwo Polski na trasie Poznań — Strzelno — Poznań (183 km) przyniósł następujące wyniki: 1) Stefański (Warszawa) 5 g. 36:16, 2. Więcek (Bydgoszcz) 5 g. 52:47, 3. Kołodziejczyk (Łódź) 5 g. 53:44, 4. Hejnisz (Pakość p. Inowrocław) 5 g. 54:47.2, 5. Wł. Konopczyński (W), 6) Kłosowicz (Łódź), 7. Kosiński (Ł), 8. Stahl (W), 9. Olszewski (W), 10. Lipiński (W). Z poznańskich kolarzy przybył do mety jako pierwszy Lange (6 g. 23:33), zajmując w klasyfikacji 16-te miejsce. Z 46 zawodników bieg ukończyło 31. Organizacja zawodów dobra.

Automobilizm

W niedzielę po południu na arenie P. W. K. odbyła się zorganizowana przez Automobilklub Wielkopolski ghymkana samochodowa. Uczestnicy tej ciekawej imprezy musieli wykazać swoją umiejętność w prowadzeniu maszyn przez spełnienie szeregu zadań, które przynosiły im punkty karne lub dodatnie. Pierwsze zadanie polegało na rzucaniu piłek do rozstawionych na placu koszyków. Z kolei uczestnicy musieli kołować na ograniczonej przestrzeni robiąc ósemki, potem przejeżdżać przez ruchomy most, na którym należało utrzymać się możliwie długo, dalej czekał na nich ograniczony plac dla wykonania pełnego obrotu i przyrząd z dzwonkiem i sznurkiem, który należało naciągnąć, dotykając go samochodem bez uruchomienia dzwonka. Do bardzo ciekawych momentów należał też pierwszy wyścig z własnym samochodem oraz bieg z hamowaniem i stawanie na sygnał.

Ghymkana wypadła dobrze, gdyż zadania zostały dobrane bardzo pomysłowo, a licznie zgromadzona publiczność bawiła się doskonale, witając bezowocne nieraz wysiłki kierowców salwami śmiechu lub rzęsistemi oklaskami. Nie obyło się też bez momentów denerwujących. Jeden z uczestników potknął się przy wyścigu z własnym samochodem i omal nie wpadł pod koła. Na szczęście skończyło się tylko przestrachem więcej nerwowych widzów, gdyż ów kierowca odzyskał równowagę i szczęśliwie spełnił swoje zadanie.

Zaraz po ukończeniu zawodów udała się komisja do lokalu Automobilklubu, gdzie obliczono punkty i ogłoszono wyniki. Pierwszą nagrodę uzyskał inż. Piątkowski na samochodzie Fiat, otrzymując tylko 50 p. karnych. Następną była pani Jadwiga Sokołowska na „Pradze" z 76 p. karnemi oraz p. Edmund Rychter na ‚Tatrze", który uzyskał też 76 p. Dalej szli pp. Rojek, Ratajczak, Suchanek, Kwiatkowski, kap. Sierocki, Podczaski, Helle, Kozłowski, Linke, Wawrzyniak, Markowski, Weigt, Czerwiński.

Chociaż ghymkana samochodowa nie może ściśle wykazać zalet kierowców i samochodów, gdyż spełnienie warunków zależy częściowo od przypadku a częściowo od pewnych specjalnych cech danych maszyn, możemy śmiało stwierdzić, że podobne zawody należy stale organizować ze względu na duże zainteresowanie, jakie one budzą wśród publiczności.

Lekka atletyka

O mistrz. Zw. Ml. Pol. Zawody powyższe przyniosły dobre wyniki, które poniżej podajemy: Grupa B. (poniżej lat 18), bieg 60 m: 1) Kurnikowski (Bydgoszcz) 8,1, 2) Boll (Zbąszyń), 3) Zieliński (Września); 200 m: 1) Kurnikowski (Bydgoszcz) 25,4, 2) Małecki (Krotoszyn), 3) Boll (Zbąszyń); skok wdal: 1) Kurnikowski (Bydgoszcz) 5,79,5, 2) Biskupski (Kobylin) 5,69, 3) Małecki (Krotoszyn) 5,63; skok wzwyż: 1) Łaszyk (Poznań) 1.52½, 2) Stepczyński (Budzyń) 1.48½, 3) Małecki (Krotoszyn) 1.48½; kula (5 kg): 1) Byczyński (Łabiszyn) 11.63, 2) Biendera (Gołańcz) 11.58, 3) Małecki (Krotoszyn) 11.42; rzut oszczepem: 1) Biendera (Gołańcz) 37.02, 2) Byczyński (Łabiszyn) 36.30, 3) Kaczmarek (Września) 35.70; rzut dyskiem: 1) Chmielewski (Poznań) 29,94, 2) Byczyński (Łabiszyn) 28.98, 3) Biendera (Gołańcz) 28.28.

Grupa A. (zawodnicy powyżej 18 lat). Bieg 100 m: 1) Pieniężny (Grabów) 11.9 sek., 2) Lesicki (Łabiszyn), 3) Majewski (Poznań); 400 m: 1) Nowacki (Mur. Goślina) 56,9 sek., 2) Pieniężny (Grembów), 3) Kruzel (Żnin), poza konkursem Lesicki 55.2 sek.; 800 m: 1) Lesicki (Łabiszyn) 2:08.8, 2) Feja (Kępno), 3) Muszyński (Mieścisko); skok wdal: 1) Feja (Kępno) 6.03, 2) Masłowski (Zduny) 5.94, 3) Pieniężny (Grembów) 5.76; skok wwyż: 1) Goehs (Poznań) 1.61, 2) Porzyński K. (Poznań) 1.61, 3) Wichrowski (Bydgoszcz) 1.56, poza konkursem Siudziński (Września) 1.61; rzut dyskiem: 1) Rzekiecki (Rozdrażew) 28.88, 2) Feja (Kępno) 28.65, 3) Frąckowiak (Rozdrażew) 27.44; rzut oszczepem: 1) Kabaciński (Pakość) 41.65, 2) Zbieralski (Wielkie Strzelce) 37.90, 3) Jankowiak (Zbąszyń) 37.85; kula: 1) Jankowiak (Zbąszyń) 10 01, 2) Feja (Kępno) 9.95, 3) Kabaciński (Pakość) 9.94.

Dla obu grup: rzut granatem: 1) Frąckowiak (Rozdrażew) 62.43, 2) Biendera (Gołańcz) 56.50, 3) Pauter (Rozdrażew) 55.53; 3000 m: 1) Kluge (Poznań) 9:45.1, 2) Swora (Krotoszyn), 3) Kasprzak (Raszków); skok o tyczce: 1) Lupa (Janówiec) 2.82, 2) Goehs (Poznań) 2.82, 3) Rzekiecki (Rozdrażew) 2.82; w rozgrywce wszyscy skoczyli po 2.93 m.

Zawody międzypaństwowe Niemcy — Francja na stadjonie w Colomes przyniosły po raz trzeci zwycięstwo pierwszym w stosunku 79:66. Zawodom przyglądało się 20 tys. widzów. Wyniki techniczne są następujące: 100 m: 1. Eldracher (N) 10.6, 2. Wichmann o metr, 3. Rousseau, (F), 4. Auvergne (F); 200 m: 1. Wichman (N) 21.4, 2. Eldracher (N); 800 m: 1. Keller (F) 1:55.8, 2. Peltzer (N) 1:56, 3. Sera Martin (F), 4. Mueller (N); 110 m. p.: 1. Trossbach (N) 15 s., 2. Welscher o trzy metry ‚3. Adelheim (F), 4. Sempé (F); skok w wyż: 1. Mènard (F) 1.90 m, 2. Philippon 1.85 m, 3) Koepke (N) 1.85 m; kula: 1. Uebler (N) 14.75 m, 2. Noel (F) 14.415 m; dysk: 1. Noel 45.40, 2. Winter (F) 45.35 m. (radjo)

Drugi garnitur niemiecki pokonał Szwajcarję łatwo w stos. 83:54. (Radjo.)

Piłka nożna

„Warta" — „Fortuna" 3:1 (2:1). Niedzielne spotkanie również nie należy uważać jako udane. „Warta" wystąpiła w składzie znacznie osłabionym, gdyż Fontowicza, który wywichnął sobie palec, musiał zastąpić Kasprzak; poza tem brakowało Fliegera i Przybysza. Gospodarze odnieśli zasłużone zwycięstwo. Jedyną bramkę dla gości zawinił swą lekkomyślnością bramkarz zielonych. Do pauzy przewagę mieli gospodarze, którzy w tej części gry kombinują ładnie i nadawszy tempo ostre, już w pierwszych minutach gry zdobywają bramkę przez prawego łącznika. Goście rewanżują się krótko potem przez Hermsdorfa. Gra odtąd wyrównuje się, jednak zieloni w dalszym ciągu starają się za wszelką cenę ująć inicjatywę w swoje ręce, co im się też częściowo udaje. Kilkanaście minut przed końcą uzyskują wreszcie przez Wojciechowskiego prowadzenie. Po pauzie gra jest naogół wyrównana, jednak znacznie słabsza, gdyż obie drużyny zmęczone, nie wysilają się zbytnio. Jedyną bramkę w tej części gry zdobył Scherfke główką.

Wynik drugiego spotkania mógłby być znacznie wyższy, ale i taki, uzyskany przecież z dobrym zespołem niemieckim, uważać należy za objaw dodatni, świadczący o powrocie „Warty" do formy, która jakkolwiek stopniowo i powoli, jednak zawsze pewnie postępuje naprzód.

U gości podnieśćby należało szybkość w orjentacji, dobry start do piłki i świetną kondycję fizyczną. Najlepszą częścią niemieckiej drużyny była obrona i oba skrzydła. Sędziował p. Nawrocki.

Niedzielne spotkania ligowe. Katowice. Legja — 1 F. C. 2:1 (2:0) Zasłużone zwycięstwo odnieśli goście, którzy wygrali bez większego wysiłku. Honorową bramkę dla gospodarzy w ostatniej minucie gry strzelił Wieczorek. Dla Legji Rajdel i Steuermann. Sędzia p. Słomczyński wykluczył w 30 minucie Geislera za brutalną grę.

Łódź. ŁKS — Czarni 4:2 (2:1). Obydwie drużyny wystąpiły w pełnych składach, prowadząc w pierwszej połowie grę otwartą przy lekkiej przewadze gospodarzy, którzy zadziwili świetną grą. W 16 min. w zamieszaniu podbramkowem zdobywa Stollenwerk pierwszą bramkę dla ŁKS, lecz w 25 min. Nastula wyrównuje. W ostatniej min. pierwszej połowy Stollenwerk strzela drugą bramkę. Po pauzie przygniata ŁKS a w 19 min. Śledź zdobywa trzecią bramkę z podania Feji. Dla Czarnych niedługo potem strzela Reyman drugi, a pod koniec Ł. K. S. uzyskuje ostatni punkt dla swych barw przez Tadeusiewicza. Sędziował słabo p. Seidner z Krakowa.

Kraków. Garbarnia — Wisła 1:0 (0:0). Gra stała na bardzo niskim poziomie i była typową walką o punkty. Tylko dzięki sędziemu nie stała się ona brutalną. Do przerwy gra była wyrównana, ataki zmienne, przyczem atak Wisły był wprost beznadziejny. W 13 min. drugiej połowy Kotlarczyk odbija piłkę Jokszowi pod nogi, który umieszcza ją w siatce. Od tej chwili Garbarnia przeważa i tylko dzięki dobrej grze Koźmina nie zeszła Wisła z większą porażką. Z Garbarni wyróżnili się Pazurek i Konkiewicz, z Wisły Pychowski i bracia Kotlarczykowie.

Lwów. Pogoń — Cracovia 1:1 (0:0). Gra była wyrównana. Bramki zdobyli Ptak dla Cracovii i Prass dla Pogoni.

Warszawa. Polonja — Warszawianka 5:1 (1:0). Niespodziewaną porażkę poniosła Warszawianka, grając tym razem nadzwyczaj słabo. Obustronnie nie zostały wyzyskane dwa karne. Bramki uzyskali dla Polonji: Zimowski, Szczepaniak, Suchocki, Ałaszewski i Hyla. Dla Warszawianki jedyny punkt strzelił Zwierz. Sędziował bardzo dobrze p. Lustgarten.

Tabela rozgrywek ligowych przedstawia się jak następuje (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Warta" 22 p. (16,44:25); 2. „Wisła" 21 p. (17,46:30); 3. „ŁKS" 20 p. (17,30:33); 4. „Garbarnia" 19 p. (15,38:31); 5. „Cracovia" 18 p. (15,36:18); 6. „Legja" 18 p. (16,28:22); 7. „Czarni" 16 p. (16,47:39); 8. „Polonja" 15 p. (16,32:36); 9. „Turyści" 12 p. (15,21:39); 10. „Warszawianka" 12. p. (16,25:35); 11. „Ruch" 11 p. (14, 20:32); 12. „Pogoń" 10 p. (15,26:32); 13. „IFC" 10 p. (16,18:32);

O mistrzostwo klasy A. POZPN. „Stella" — „Posnania" 4:2 (3:1). „Posnania" poniosła drugą porażkę ze „Stellą" zupełnie zasłużenie. Bramki dla „Stelli" uzyskali: Zgórecki i Chudziński po dwie; dla Posnanii" — Redzyński i Różycki.

Ś. p.

Dr. med. Włodzimierz Dębczyński

mjr. lek. W. P.

lat 37, zmarł śmiercią tragiczną dnia 1 września 1929 r.

O śmierci nieodżałowanej pamięci kolegi, zawiadamiają

Szef Sanitarny

zw 18582 **i oficerowie Służby Zdrowia O. K. VII.**

Dnia 1 września 1929 r., o godz. 10.30, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, ś. p. zw 18576

Bolesław Zieliński

emeryt. kier. szkoły, sodalis marianus

przeżywszy lat 64. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 4 września, o godz. 17 z domu żałoby na cmentarz św. Jana. Nazajutrz, o godz. 8, msza św. w kościele parafjalnym, o czem donoszą

ciężko strapieni

żona z synami i rodzina.

Poznań-Główna, ul. Główna 28.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal". Poznań. Towarowa 25. tel. 31-80.

W niedzielę. dnia 1 września r. b. o godz. 10.30, zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i ukochana matka, teściowa i babka, ś. p. Pw 4819-36,7

z Wrzesińskich

Pelagja Nitschkowa

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 4 b. m., o godz. 17, z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Szamotułach.

W głębokim smutku pogrążeni

córka, syn, synowa i wnuki.

Szamotuły - Poznań.

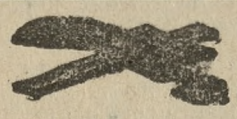

Dnia 31 sierpnia 1929, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, ś. p. nw 3608

z Alexandrowiczów

Leokadja Laurentowska

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 3 września, o godzinie 5 po południu.

Ciężko strapieni

mąż i rodzina.

Kórnik, dnia 2 września 1929.

Dnia 31. 8. r. b., zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p. zw 18 577

Stefan Olszewski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 3. 9. 1929, o godz. 3 po poł., z Zakładu św. Józefa.

O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 154.

W dniu 31 sierpnia 1929 r. zmarł mój najdroższy syn i nasz brat, ś. p.

Stefan Olszewski

restaurator.

Pogrzeb odbędzie się w dniu 3 września o godz. 15 z kaplicy szpitala św. Józefa na cmentarz św. Marcinski przy ul. Bukowskiej. o czem zawiadamia

w ciężkim smutku

zw 12 566 **ojciec, brat i siostra.**

Poznań — Ostrów.

Dnia 30 sierpnia po południu, o godz. 13, zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ukochany ojciec i syn, ś. p.

Stefan Olszewski

restaurator

przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 3 b. m., po południu, o godz. 3, z Zakładu św. Józefa na cmentarz świętomarciński przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążona

żona z synem i rodziną.

Msza św. nazajutrz rano o godz. 7, w kościele św. Marcina. zw 18 579

Najst. zakład pogrzebowy P. Piasecki Poznań. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Dnia 31. 8. 1929 r. zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, długoletni członek Towarzystwa Restauratorów na miasto Poznań i okolice, ś. p.

Stefan Olszewski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek. dnia 3 września 1929 r. na cmentarz parafjalny św. Marcina o godzinie 15.

O gremjalny udział w pogrzebie prosi

zw 18 563 **Zarząd.**

Dnia 30 sierpnia 1929 r., zmarł po długich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p. zw 18 558

Mieczysław Piątkowski

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 3 b. m., o godz. 17 z kaplicy św. Józefa, o czem Krewnym i Znajomym donosi

w ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Dnia 1 września 1929 r., o godz. 13,45, po długich i ciężkich cierpieniach, zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza siostra i ciocia, ś. p. zw 18 580

Brzetysława Marja Kaczorkówna

Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 b. m., o godz. 5 po poł., z kaplicy cmentarnej w Górczynie. Msza św. za duszę ś. p. Drogiej Zmarłej odbędzie się w kościele św. Marcina, w piątek 6. b. m., o godzinie 6 rano.

W ciężkim smutku pogrążeni

siostry, brat i rodzina.

Poznań, Szamotuły, Śrem, Rawicz, Nakło, Meisenheim.

Poznański Instytut Muzyczny

ul. Ogrodowa 4.

Prospekt informacyjny gratis w kancelarji, lub za nadesłaniem 15 gr. na porto. zpw 18 554

Wróciłam

Dr. med. Marja Warchocka

choroby skórne i weneryczne.

ul. Podgórna 13.

Pw 4760-56,28

Powróciłem

lekarz-dentysta ***Dr. Baraniecki***

zw 18564 *zastępca*

lekarza-dentysty ***A. Perlińskiego***

św. Marcin 18, I. Telef. 1313.

Udzielam lekcyj nowoczesną metodą

Hel. Zellnerówna

pianistka i dypl. naucz. muzyki

plac Wolności 18, 10—12, 3—6

bpw 566

Wyższa Szkoła Handlowa

w Królewcu w Pr. wschod.

rozpoczyna semestr szkolny 4 listopada 1929. Spis wykładów i porządków egzaminowych na egzaminy dyplomowane oraz zawodowe egzaminy kupieckie otrzymać można bezpłatnie w administracji. nw 3605

NAJWIĘKSZY DOM ODZIEŻY w POLSCE

Na nadchodzący Sezon

Jesienno-zimowy

polecamy ostatnie nowości mody w wszystkich naszych oddziałach.

a mianowicie:

Konfekcję damską,

dla podlotków i dzieci,

Kapelusze damskie i stroje,

Odzież męską i dla chłopców,

Pończochy. Rękawiczki. Bielizna.

Specjalny Oddział Sprzedaży z metra

Materjałów na Ubrania Palta Płaszcze Spodnie

Artykuły męskie. Kapelusze.

Futra Błamy Skorki i kołnierze

J. Lisiecki Dom Konfekcyjny

SP. AKC.

POZNAŃ Stary Rynek 98-100.

Pierwszorzędny Oddział miarowy Liberje Umundurowania

Pw 4822/23-36,12/15

Zalety najdroższego mydła zagranicznego jak: świetne mydlenie się, oszczędność w użyciu, przepiękny zapach, absolutna nieszkodliwość dla skóry, jednoczy w sobie mydło toaletowe

UNIWERSALNE po 1.25,— zł

z f-mą DROGERJA UNIVERSUM, POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 38.

Do nabycia tylko w powyższej drogerji. Każdy nabywca z entuzjazmem poleca je drugiemu!

Pw 9804-18,324

Gruźlica płuc

jest nieustaganą coroznie, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu, kosi miljony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitu,

uporczywego, męczącego kaszlu i t. p. stosuje pp. Lekarze

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się plwociny wzmacnia organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza. nw 8657

Sprzedają apteki. Sprzedają apteki.

Futra-Futra-Futra

obecnie kupuje się najtaniej. Największy wybór gotowych futer, modeli i skór. zw 18556

M. PŁAWIŃSKI, ul. Cicha 12-13.

Akcje V. emisji

BANKU CUKROWNICTWA

są gotowe i wydajemy je za przedłożeniem noty ugodowej w skarbcu naszym w czasie godzin biurowych.

Bank Cukrownictwa, Spółka Akcyjna W Poznaniu.

nw 3400

POLSKO-BRYTYJSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE S. A.

Gdynia/Gdańsk — Hull **Gdynia/Gdańsk — London**
Hull — Gdynia/Gdańsk **London — Gdynia/Gdańsk**

Regularna komunikacja tygodniowa własnemi pasażersko-towarowemi parostatkam zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie-chłodnie dla przewozu artykułów spożywczych. nw 9742

Informacjami wszelkiemi służy:

Właściciel: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. Gdynia lub Ellerman & Wilson Lines Agency Coy. Ltd. Gdańsk

Tel.-Adr. „Polbrit" — Gdynia, „Wilsons" — Gdańsk. Telef. Gdynia 1530-31, Gdańsk 24941-42.

Na raty miesięcznie **18 zł.**

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań

Aleje Marcinkowskiego 5.

bpw 551/52

Kilimy

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K. P.

Ucznia

z odpowiedniem wykształceniem, władającego polsko-niemieckim językiem **poszukuje**

Drogerja Monopol,

Poznań, Szkolna 6.

Pw 4807-35,180

Poszukuje się zaraz na zastępstwo

lekarza

któryby mógł obszerną praktykę objąć. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 1901

MIESZKANIA

3-pokojowego, **poszukuje zaraz** młode małżeństwo, za dzierżawę do 2 lat zgóry, okolica Jeżyce, Wilda, Łazarz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 562

Z dniem 15 września r. b.

otwiera się w klasztorze SS. Elżbietanek

przy ul. Łąkowej 4 b

czteroklasową szkołę przygotowawczą dla dziewcząt

początkowo do kl. 1. Zgłoszenia przyjmuje **siostra M. Rafała** od godz. 11—1, Łąkowa 4. zw 18548

Kapelusze damskie

nowości polecam.

E. Reimann, Poznań, ul. Półwiejska 38

Przeróbki podług najnowszych fasonów. Żałobne kapelusze stale na składzie. zw 18559

Wyciąć — Schować

Szczytem marzeń każdej Gospodyni

Cena zł 60

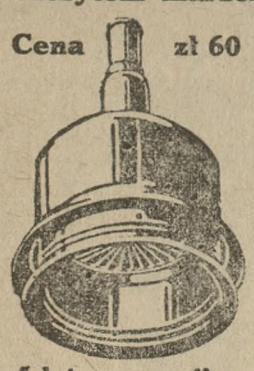

jest nasz samoczynny aparat do prania „KOMPRESOR". Opatentowany we wszystkich krajach. CAŁY METALOWY. NIGDY NIE RDZEWIEJE. NIE JEST pokryty płótnem. KOMPRESOREM pierze się bieliznę rodziny, składającej się z 7 osób ZAMIAST w 3 dni w 3—4 godziny, przy największej ochronie bielizny, oszczędności mydła, czasu i zdrowia.

Na wzór poprzednich, pełnych powodzenia, pokazów prania odbywają się nadal bezpłatne POKAZY PRANIA tym aparatem przy ul. Wielkiej 4-5, I. piętro, we WTOREK, ŚRODĘ i PIĄTEK o godz. 5-tej po poł. w języku polskim. W powyższe dni o godz. 3-ciej po poł. w języku niemieckim. zw 18547

Ilustrowane prospekty na żądanie. Za zaliczką zł 2.50 drożej. Agenci we wszystkich miastach Wielkopolski poszukiwani. „Kompresor". Poznań, Wielka 4-5.

5 lat gwarancji.

Prosimy przynieść ze sobą brudną bieliznę, którą po 5 minutach zwracamy czystą wypraną

Wyciąć — Schować

Bracia JENIKE

FABRYKA DŹWIGÓW

Warszawa, Zarząd: Al. Jerozolimskie 20.

Dźwigniki ręczne, elektryczne, transmisyjne i hydrauliczne, Łańcuchy, Liny stalowe, Narożniki do muru, Listwy do stopni.

Dostawa ze składu.

Wszystkie nasze wciągi i łańcuchy próbujemy na własnej stacji doświadczalnej elektrohydraulicznej o zdolności 100 000 kg. mtr.

Wystawiamy na P. W. K. Pawilon Przem. Metalowego Stoisko nr. 34. nw 3450

Precz z winami szampańskiemi zagranicznemi! **Pijmy nasze owocowe musujące krajowe** — dw 1759

litr 5 złotych

Propagandowa Probiernia

M. Trippenbach i Syn

P. W. K. Pawilon 50 - Bazarowy.

Parcele

na Łazarzu, przy ul. Chociszewskiego i Krauthofera, pod dowolną budowę, sprzedajemy na dogodnych warunkach. Zgłoszenia reflektantów przyjmuje **„Biuro Pracy", Poznań, plac Wolności 9.** bpp 637

GRUNT

na św. Rochu, 4140 m², z zabudowaniami fabrycznemi korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 13573**

„Zakład Zdrojowy Żegiestów Zdrój

radjoaktywne szczawy alkaliczno - żelazowe

przyjmuje zgłoszenia na sezon ryczałtowy. Cena pobytu 3-tygodniowego wynosi zł 310,—, zaś czterotygodniowego zł 395,—. Przyjechać można do Zakładu bez poprzedniego zgłoszenia. Bliższych informacyj udziela odwrotnie Zarząd. dw 1944

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN". W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco Pw 3247-0,1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Garnitur pługów parowych

marki Ventzki, kompletny z wozem mieszkalnym i beczkowozami w bardzo dobrym stanie, znajdujący się pod Wągrowcem tanio na **sprzedaż,** lub do **wydzierżawienia.**

St. Malinowski, Fabryka Maszyn

ŚREM. Telefon 17. Pw 4768-35,170

Do siewów jesiennych oddajemy:

Żyto „Petkuskie" I. odsiew, uznane przez Pom. Izbę Roln.
Żyto „Polonia" II. odsiew, uznane przez Pom. Izbę Roln.
Pszenica „Karstens Dickkopf" I. odsiew, uznane przez Pom. Izbę Roln dw 1894
Pszenica „Panzer III" I. odsiew — ponieważ zagranicznie uznana — przewyższa daleko w ostatnich 3 latach pszenicę „Karstens Dickkopf".

Zboża siewne czyszczone są specjalną maszyną do czyszczenia zboża siewnego systemu „Neuhaus" firma Landgenossenschaft Tczew. Na życzenie dostarcza się nasiona zaprawione (bejcowane).

Zarząd Majętności Heydemann'a
Zajączkowo — Liebenhof
stacja kolej. Tczew — Telef. 256.

Książkowy

młodszy, z ładnym charakterem pisma, pilny i akuratny, **potrzebny** zaraz. Piśmienne oferty upraszamy z podaniem warunków, opisem dotychczasowej czynności i dołączeniem odpisów świadectw

Sp. Akc. Drukarnia Polska

w Poznaniu, św. Marcin 70. zw 18551

Stenotypistka

polsko-niemiecka z dobrą praktyką, **znajdzie posadę** w firmie **Sieredzki i Szulc, T. z o. p., Poznań, św. Marcin 43.** — Zgłoszenia pomiędzy 16 a 17. zw 156 6

Poszukuję od 1 października r. b.

dzielnego ekspedjenta

obeznanego dokładnie z branżą delikatesów — win — i dziczyzny, rutynowanego i biegłego w ekspedycji pierwszorzędnej klijenteli i w nowoczesnem pisaniu lakiem. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowej działalności z odpisami świadectw oraz podaniem pensji przy wolem utrzymaniu i dołączeniem fotografji do firmy **St. Strzelecki, Toruń,** Szeroka 25. Pw 4814-64,343

Potrzebny zaraz

szofer

Zgłoszenia z referencjami kierować do firmy Likwowin, Strzelecka 14. Pw 4820-36,10

Poszukujemy zaraz energicznego

majstra narzędziowego

dla sekcji mechanicznej obróbki. Wymagana jest kilkoletnia praktyka, dobre referencje, znajomość obróbki mechanicznej na nowoczesnych obrabiarkach, znajomość płac akordowych oraz umiejętność obchodzenia się z ludźmi Zgłoszenia nadsyłać do biura reklam **Pietraszka, Warszawa,** ul. Marszałkowska 115, dla **„Trahos".** nw 3612

Zdolnego rutynowanego

książkowego

poszukuje większe przedsiębiorstwo handlowe. Łaskawe oferty prosimy kierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **nw 3548**

Przyjmiemy natychmiast, inteligentnego, zdolnego i przystojnego

drogerzystę

w wieku do lat 26, z ładnym charakterem pisma i znajomością prac biurowych. Łaskawe zgłoszenia uprasza się z podaniem referencyj do ekspedycji Kurjera Pozn. pod dw 1904

MŁYNY PAROWE!!

Kupiec poznańczyk, z własną składnicą i biurem, dobrze zaprowadzony u piekarzy w Poznaniu i na prowincji,

przyjmie

zastępstwo

poważnego młyna na mąkę żytnią i pszenną. Oferty Kurjer Poznański pod zw 18571

Biuralistka

pisząca na maszynie, **zaraz potrzebna.** Zgłoszenia z świadectwami od 9 — 1 i od 3 — 7 w naszem biurze.

Związek Tow. Przemysł. i Rzem. w Poznaniu

Masztalarska 8, I. zw 18567

Młodsza książkowa

pewna i biegła w liczeniu, obeznana z prowadzeniem kasy i wszelkiemi pracami biurowemi, **może się natychmiast zgłosić.** Uprasza się o piśmienne oferty wraz z odpisami świadectw Pw 4815-36,6

Poznańska Fabryka Wyrobów Mięsnych
K. PRZYBYŁA
Poznań, św. Marcin 24 — Telefon 16-87.

Poszukujemy natychmiast na Poznań, Kalisz, Leszno, Jarocin i okolicę inteligentnych, wymownych

panów i pań

Dajemy: dobrą egzystencję, prowizję i stałą pensję. Przy zdolnościach stała posada. Żądamy: energicznej celowej pracy; znajomości fachowe nie wymagane. Zgłoszenia z dokumentami **w środę,** od 11—1 i od 3—5 u kierownika **Jungingera,** ul. Pocztowa 31a, I. piętro, lewo. Pw 4806-35,202

Do organizacji

bardzo intratnego przedsiębiorstwa przemysłowego poszukuje się rzutkiej osobistości z kapitałem lub bez, posiadającej stosunki w sferach przemysłowych i finansowych oraz zdolności kupiecko-organizacyjne. Po zorganizowaniu przedsiębiorstwa objęcie w nim stanowiska niewykluczone. Za pracę organizacyjną zapewnia się udział w przedsiębiorstwie Oferty: **Poznań, Jasna 8. — Instytut doświadczalny.** Pw 4304-35,47

HANDEL ZIEMNIAKÓW

w Gdańsku, pierwszorzędna egzystencja, zdolny do wielkiej rozbudowy, z składnicą i bocznicą kolejową z powodu nadmiernego obciążenia właściciela, **korzystnie na sprzedaż.** Potrzeba około 15—20 000 zł. — Ewentl przyjmę dalszą współpracę. Zgłoszenia w języku niemieckim pod „K. 100" do **Annonc.-Büro, Schmidt, Gdańsk, Holzmarkt 22.** nw 3598

Szofera-mechanika

trzeźwego, do wozu typu amerykańskiego, poszukuje się zaraz. Zgłoszenia z podaniem pretensji i życiorysu do Kurjera Poznańsk. pod **zw 18585**

Nadmłynarz ml., energ., trzeźwy i sumien., z dłuższą prakt. i chlubnie ukończoną Szkołą Młynarską. Zna się na motorach na gaz ssący, wykonuje mniejsze montaże młyńskie, a także i elektryczne, obeznany z księgowością młyńską, na ostatniej posadzie 7 lat, poszukuje posady zaraz lub później. Of.: **Konieczko,** poczta Krzepice. zw 18570

Samochód

6-osob. limuzyna, marki „Austro-Daimler", dobrze utrzymany, K. M. 14/35, **korzystnie na sprzedaż.** Zgłoszenia do **„PAR",** Aleje Marcinkowskiego 11 pod 36,17 Pw 4824-36,17

Młodszy

zbożowiec

z ukończoną praktyką handlową, poszukuje posady od 15. 9. 1929 r. Zgł. przyjmuje **Andrzej Bogaczyk syn, Mrocza** Wójtostwo. zw 18569

Przy zdrowej rodzinie

zdrowej stancji

poszukuję w okolicach Wildy i Rybaków dla 17-letn. studenta. Łaskawe zgłoszenia: **Geometra Sławiński, Hotel „Polonia".** zw 18575

Skład

w rynku narożnikowy 2 okna wystawowe i bardzo dobrem położeniu w mieście powiatowem gdzie wyższe szkoły męskie i żeńskie, wojsko, sąd i t. d. zaraz do wynajęcia wprost od gosp. Oferty tylko poważnych reflekt. do Kurjera pod **nw 3602**

FIRANKI
STORY
DYWANY

B. Głowacki

POZNAŃ, Stary Rynek 97.
Pw 5484

Polecamy do siewu

żyto Rogalińskie oryginalne
„ „ I. odsiew
pszenicę P. S. G. Herta I. odsiew

uznane przez Wydział Nasienny W. I. R. w każdej ilości do nabycia do natychmiastowej dostawy

Majętność Pamiątkowo, pow. poznański poczta i stacja kolej. w miejscu.

zw 18587

Patenty

rzecznik patentowy
F. WINNICKI, inż. dypl.
wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą.
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
zw 16287

Używany Linotyp

pragnę kupić i proszę o ofertę
Edward Pawłowski, Poznań
św. Marcin 70. zp 18552

Dwa

eleganckie, z komfortem, umeblowane **POKOJE** z łazienką, na Matejki lub w okolicy, nie wyżej pierwszego piętra, dla jednej osoby, **wynajmę od 1 października.** Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 18505**

24½ miljona zł

gotówką wynoszą wygrane w 5 klasie Loterji Państwowej, 30 dni ciągnienia. Ćwiartka losu kosztuje złotych 50,— porto 35 groszy. **Każdy może się zbogacić** kupując los w najstarszej kolekturze w Poznaniu

ANTONI KĘDZIORA — SIEROCA 5/6
Konto P. K. O. 203 290. zw 18 430

Ostrzeżenie!

Szanownych odbiorców miasta Poznania i prowincji ostrzega się przed wypłacaniem jakichkolwiek kwot na poczet rachunku byłemu podróżującemu, p. **Aleksandrowi Stasikowi,** który zwolniony został w dniu 21 sierpnia r. b.

Wszelkie wpłaty, poczynione po dniu dzisiejszym p. Aleksandrowi Stasikowi, nie uznaje się.

Zakłady Chemiczne „ECHO"
zw 18 574 Poznań, ul. Dąbrowskiego 78a.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Postępowanie upadłościowe nad majątkiem dłużnika **Józefa Szubargi w Rogoźnie** po odbytym terminie końcowym, zamyka się. nw 3449

Rogoźno, dnia 27 sierpnia 1929 r.

Sąd Grodzki.

Kinooperator

dobrze polecony, egzaminowany ewtl. taki, którego się do egzaminu przysposobi, na stałą posadę do pierwszorzędnego kina objazdowego, **potrzebny.** Zgłoszenia przyjmuje **Szymon Tokarski, Poznań,** Szamarzewskiego 38, III. dw 1945

Wydział Powiatowy w Czarnkowie nad Notecią poszukuje dw 1936

budowniczego powiatowego.

Pensja według grupy IX do VII. (plus 15% dodatku komunalnego) zależnie od kwalifikacyj t. j. wykształcenia i czasu praktyki fachowej.

Reflektuje się na rutynowanego fachowca, z conajmniej średniem wykształceniem technicznem, obeznanego dokładnie z budową dróg i mostów oraz budynków mieszkalnych i mogącego wykazać się conajmniej 5-letnią praktyką samodzielną w powyższej dziedzinie. Pożądane są również znajomości z zakresu meljoracji.

Oferty wraz z odpisami świadectw i życiorysem uprasza się składać w terminie do 15 września r. b.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy: (—) St. Boguszewski.

Ogłoszenie

Magistrat miasta Koła ogłasza, że zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej, z dnia 8 sierpnia roku bieżącego za nr. 2, **oddana zostanie w dzierżawę**

elektrownia miejska i rzeźnia

na termin do lat 5 (pożądany okres krótszy).

Ubiegający się o dzierżawę tych przedsiębiorstw winien **do dnia 15 września r. b., przedstawić** Magistratowi piśmienne deklaracje z wyszczególnieniem warunków na jakich każdy z reflektantów chciałby otrzymać dzierżawę wszystkich lub jednego z wyszczególnionych objektów.

Warunki dzierżawne i dane tyczące się wydzierżawionych przedsiębiorstw są do przeglądu w biurze Magistratu codziennie w godzinach urzędowych. Dzień przetargu naznaczony będzie dodatkowo i podany do wiadomości wszystkim pp. reflektantom. dw 1866

Do wiadomości reflektantów:

1. Dochód brutto elektrowni 182 000,— złotych rocznie. Elektrownia rozbudowana i zmontowana w roku 1928. Motor na gaz ssany. Wymagana kaucja w gotówce 100 000,— złotych i tenuta dzierżawna zgóry przynajmniej za 1 rok.
2. Dochód brutto rzeźni 47 000,— złotych. Wymagana kaucja 25 000,— złotych gotówką. Tenuta dzierżawna zgóry przynajmniej za 1 rok.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru dzierżawcy.

MAGISTRAT.

KONKURS

Miejskie Hum. Gim. Żeńskie w Wągrowcu poszukuje od 1 września r. b. — **kwalifikowaną** dw 1935

siłę nauczycielską

do przyrodoznawstwa i geografji.

Wągrowiec, dnia 31 sierpnia 1929.

Magistrat: (—) Kuchczyński.

KONKURS

W miejskiem Gimnazjum Koedukacyjnem z prawami szkół średnich, w powiatowem mieście **Ostrzeszowie** (Wlkp.) wakuje posada

nauczyciela

języka łacińskiego wraz z językiem polskim lub francuskim w klasach niższych. dw 1939

Uposażenie według norm państwowych plus dodatek komunalny. Zgłoszenia z curriculum vitae i uwierzytelnionemi odpisami świadectw przyjmuje do dnia 12 września rb.

Magistrat miasta Ostrzeszowa.

L. dz. pers. 380/29.

Magistrat miasta Wielenia nad Notecią ogłasza

KONKURS

na stanowiska

a) **sekretarza miejskiego,**
b) **rachmistrza kasy miejskiej i kierownika komunalnej kasy oszczędności.**

Do stanowiska ad a) przywiązane są pobory według grupy XI wzgl. X płac funkcjonarjuszów państwowych z 15% dodatkiem komunalnym. dw 1942

Warunki:

1. Nieprzekroczony wiek 35 lat.
2. Wykształcenie średnie i 6 lat praktyki samorządowej lub wykształcenie powszechne i conajmniej 8-letnia praktyka samorządowa.
3. Obywatelstwo polskie.

Posada do objęcia od 1 listopada 1929 r.

Do stanowiska ad b) przywiązane są pobory według grupy XI wzgl. X płac funkcjonarjuszów państwowych z 15% dodatkiem komunalnym od tegoż kandydata wymaga się dłuższej praktyki rachunkowo-kasowej, ukończenie kursu szkoły handlowej i zupełna znajomość przepisów rachunkowo-kasowych i budżetowych. Wiek kandydata 30—40 lat.

Posada do objęcia natychmiast.

Zgłoszenia z uwierzytelnionemi odpisami świadectw, własnoręcznie pisanym życiorysem i poświadczeniem obywatelstwa polskiego należy kierować do Magistratu w terminie do 30 września 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Magistrat miasta Wielenia nad Notecią.

LICYTACJA

koni, wozów i szorów roboczych

W piątek, dnia 6 września 1929, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: Pw 4318/9-35,62/3

43 bardzo dobrych koni roboczych,
pomiędzy temi para wyjazdowych (szronki) oraz wierzchochowiec (kary Hunter)
20 par mało używanych szorów roboczych,
25 dobrych wozów roboczych 2½, 3 i 4 cal.

Licytacja odbędzie się przy Drodze Dębińskiej 11 i rozpocznie się o godz. 10 przed poł.

Obejrzeć można pół godziny przed przetargiem. Kredyt za poprzednią umową na miejscu.

Małecki, Poznań
Droga Dębińska 11 — Telefon 11-90.

Licytacja masy upadłościowej

W środę, dnia 4 b. m., o godz. 11 przed południem, przy ul. Małe Garbary 5 (w firmie Express), sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: nw 3619

większą ilość koszul męskich.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sąd., Poznań, W. Garbary 33.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Włosie
wszelkie artykuły tapicerskie poleca Giergowicz, Małe Garbary 9. zdw 44 157

Kapelusze
damskie przerabia, czyści, farbuje najgustowniej „Regina", św. Marcin 78. zdw 44 179

1 SPRZEDAŻE

Encyklopedja
Trzaski, 5 tomów, opr. w półskórek, okazyjnie na sprzedaż (250 zł). Oferty Kurjer zdw 42 241

Dobrze
zaprowadzony skład kolonjalno-drogeryjny w większem powiatowem mieście jest okazyjnie zaraz za gotówkę do sprzedania. — Adres wskaże Kurjer zdw 42 886

Skład
towarów kolonj. i delikatesów w mieście pow. na Pomorzu z jednym pokojem, dobre położenie w rynku, z towarem do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 43 185

Dereń
12 zł, miód kuracyjny 20 zł, pięciokilowe wysyłki franko. S. Horowitz, Zaleszczyki. dw 1899

Szafa
żelazna prawie nowa, do sprzedania. Skarbowa 17. I. lewo. zdw 44 106

Szafy
i łóżka do sprzedania. Skarbowa 17, I. lewo. zdw 44 105

Składy
na sprzedaż: ulice Dąbrowskiego, Focha, Stary Rynek, także na prowincji poleca: „Informator", Ratajczaka 15. zdw 44 039

Moją
od 60 lat prosperującą restaurację, skład towarów kolonjalnych i żelaza z 2 morg. ogrodu sprzedam. Hermann Moses, Gębice, pow. Czarnków. zdw 43 545

Tereny
budowlane od 1 złoty za metr sprzeda Jaśkiewicz, Fredry 6. Kw 821

Szafa
dekoracyjna do sprzedania Wierzbięcice 38, u p. Czajki. zdw 44 041

Meble
kupuje się tanio we firmie Józef Szlachta, Wrocławska 15. zdw 38 797

Meble
tanio poleca J. Pluciński, Wodna 7 zdw 43 763

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztatem i kompletnem urządzeniem przy głównej ulicy zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia u administratora, ul. Wybickiego 16 (Wilda). zdw 42 871

Motocykle
kupisz najrzetelniej i najtaniej Koszczyński, Pasaż Kino Apollo. zdw 43 145

Narzeczonym
obrączki ślubne, pierścionki, zegarki na rękę i inne stosowne podarki poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 44 128

Wiatrak
sprzedam w pełnym biegu łącznie gospodarstwo 7 mórg ziemi, budynki masywne, inwentarz żywy i martwy kompletny. Cena 14 000 zł, wpłaty 9 000 zł. Pośrednictwo pożądane. Na odpowiedź znaczek. Bliższych informacyj udzielam listownie. Ryszkowski, Sipiory, pow. Szubin, stacja kolejowa Studzienki. zdw 44 183

Bernardyna
ślicznego 16 miesięcy sprzedam. Wierzbięcice 23, skład. zdw 43 961

Fortepian
(skrzydło) czarne, krótkie, firmy Seiler, sprzedam tanio, od 9 do 1. Mostowa 30, 1 piętro, prawo. zdw 43 514

Majątek
700 mórg. 250 banitacji, rezydencja, poznańskiego, gorzelnia, elektryczność. — Pałac, park, 450,000, zaliczki 200,000. Kurjer zdw 44 116

Willa
10 pokoi, za teatrem, ładny ogród cena 110.000 zł, willa 5 pokoi ładnym ogrodem, przy kupnie wolna cena 30.000 sprzeda Jaśkiewicz, ul. Fredry 6. Kw 823

Gospodarstwo
68 mórg pszennej ziemi, zabudowania masywne, żywy, martwy inwentarz, cena 25.000. 65 mórg pszennej ziemi cena 30.000, wpłaty 20.000, 190 mórg resztówka cena 110, wpłaty 50.000, reszta Bank Rolny sprzeda Jaśkiewicz, Poznań, ul. Fredry 6. Kw 822

Auto dziecięce
na sprzedaż. Piekary 5, II. lewo. zdw 43 970

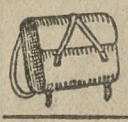

3,25
Torby szkolne, Torby do śniadania 1,25 W. Czysz, Szkolna 11. Pw 4293-35,2

Skład
kolonjalny w powiatowem mieście, przy rynku, z mieszkaniem, wyrobiona klijentelą, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz tanio na sprzedaż. Wiadomość w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 41 687

Ślubne obrączki
sprzedaje najtaniej Zygmunt Kutzner św. Marcin 50. zdw 43 296

Okazyjne brylanty
Najtańsze źródło zakupu Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50. zdw 43 295

Konie
i wozy robocze do sprzedania oraz stajnie do wydzierżawienia z wygodnym składem. Telefon 60-40, od 2—3-ciej. zdw 43 297

Fortepian
sprzedam tanio. Staszica 9, I., prawo. zdw 43 307

Drogerję
w obrębie Wystawy sprzedam tanio. Kurjer zdw 32 297

Kasę
National z klawiszami 5-rzędowemi, mało używaną, wagi 2 ctr., sprzedam za 950 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 1886

Restauracja i Winiarnia
z dancingiem, wraz z mieszkaniem, istniejąca od lat 50, komfortowo urządzona, w dobrem miejscu w Poznaniu, wyszynk zapewniony sprzedam. Obrót 25—30 tysięcy miesięcznie. Do objęcia potrzeba ca. 75.000 zł. — Oferty do „Par" w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.33. Pw 4764-56.33

Mój
dobrze zaprowadzony skład żelaza jest na korzystnych warunkach z domem lub bez na sprzedaż, ewtl. zamienię na podobny z domem w Niemczech. Th. Hober, Rychtal. dw 1879

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 3073

Ford
karetka nowa jako kupno okazyjne sprzeda „Komna", Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85, tel. 77-67, i 54-78. nw 3 604

Radjoamatorzy pamiętajcie!
Najkorzystniejsze miejsce zakupu dla Was nawet ratami to „Elektrovox", Półwiejska 30. Reparacje, przebudowy. zdw 43 138

Sprzedam
tanio futro bibretowe z powodu żałoby. Fr. Ratajczaka 36, III, Poleska. zdw 43 942

Korzystnie
sprzedam radjoodbiornik wraz głośnikiem, akumulatorem i baterją anodową. Tanaś, Stawna 12. zdw 43 888

Parcelę
w górnej części Solacza wielkości ca. 1 600 m² sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer St. Rynek rw 6 631

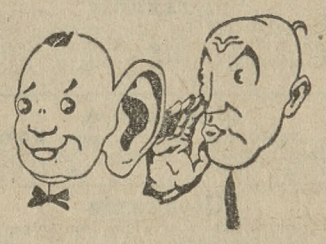

..... do golenia, bierz tylko mydło Miłoderma po 1.50 zł i kup je w drogerji Universum, ul. Fr. Ratajczaka 38. Nigdy już zagranicznego kupować nie będziesz. Pw 4283-18 616

Poznański
skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak ul Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim, poleca dywany, chodniki linoleum po znanych niskich cenach. zdw 37 362

Polowczyki
wyżły rasowe bardzo dobre w polu Wicherski, Szamarzewskiego 14. jw 2 506

Teren
5 800 metrów kwadratowych przy Grudziencu, kanalizacja, światło metr 6 50, wpłata połowę. Informacje Dutkiewicz, Chwaliszewo 70 zdw 43 921

Maszynę
półkrawiecka tanio sprzedam. Mostowa 37, parter, lewo. zdw 43 928

Willę
Wągrowcu 8 pokojowa tanio sprzedam. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 43 926

Tanio
sprzedam skrzydło zaraz. Informacji udzieli Pflugradt, Pocztowa 6. zdw 43 992

Elegancki
samochód „Ford", 6 siedzeniowy za 10 500 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 922

Kamienia
polnego 30 m³ oddam. Wierzbięcice 4. zdw 43 993

Mercedes — Benz
samochody osobowe i ciężarowe wszystkich kategoryj. Pw 4 809-56,46

Fortepian
małe skrzydło 800 złotych. Zacisze 2, parter, róg Jasnej. zdw 44 052

Wózków
dziecięcych wybór. Kraszewskiego 11, „Światek dziecięcy". zdw 44 073

Rower
sportowy na sprzedaż. Półwiejska 38a, I. prawo. zdw 44 087

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matysiak św Marcin 9. bpw 1159

Łóżka metalowe
zwykłe, ozdobne tanio sprzedaje Przewodnik skład żelaza św. Marcin 30. zdw 43 759

Meble tanio
za gotówkę i na spłaty poleca Kalkus, Wrocławska 19, przy placu Świętokrzyskim. zdpw 43 405

Parcelę
z podkładem żwiru i piasku na Wildzie sprzedam lub wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zdpw 43 885

Zegarek
złoty męski, wartości 600 zł, sprzedam okazyjnie. — Adres wskaże Kurjer zdpw 43 787

Sprzedam
autodorożkę marka „Chevrolet" tanio wraz z koncesją za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 064

Ubranie
frakowe nowe sprzedam 100 zł. Oferty Kurjer zdw 44 099

Fortepian
tanio. 27. Grudnia 9, III. zdw 44 160

Uwaga!
Do WPP. właśc. składów mebli: solidne urządzenia kuchenne stale na składzie na dalszą sprzedaż poleca stolarnia Niska 16. zdw 44 101

2
łóżka orzechowe z materacami, 2 stoliki nocne, szafa, stół rozciągany, krzesła, komoda, lustro, szafę kuchenną, ramę i stół sprzedam. Dębiec, Lipowa 12, obejrzeć można w godz. 3—7. Pw 4 878-36,8

Parcelę
około 1 000 m² po 17 zł pośród will przy tramwaju na Jeżycach. Oferty do Kurjera pod dw 1 940

Kurtkę
skórzaną mało używaną sprzedam Św. Marcin 33, III. p., lewo. bpw 640

Wieczny
papieros wzbogaca każdego. Wysyłamy w dom, broszurki dołączamy darmo. Organizacja. Poznań, Górna Wilda 10. zdw 44 090/91

3 maszyny
1 damska, 1 damska kryta, 1 krawiecka Singera okrągłe czołenko i 2 rowery sprzeda Warsztat Mechaniczny Karszewskiego 5. zdw 43 972/3

Wózek sportowy
z budką dobrze utrzymana tanio sprzedam. Stachowiak, św. Marcin 68, dom ogrodowy. zdw 43 894-a

Meble
sprzedaje ratami stolarnia Wielkie Garbary 41. zdw 43 901-2

Rower
Dürkopp jak nowy Nowy Rynek 3. zdw 43 851/2

45
królików rasowych na futra (chinchille wiedeńskie) okazyjnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 44 194/5

Kanapy
leżanki, kluby, materace, najtaniej za gotówkę, raty Strzelecka 31. zdw 44 030/1

Meble
kompletne i pojedyńcze dogodne warunki. Marcin Żytkowiak, Chwaliszewo 5, tel. 24-63. bpw 631-2

Podręczniki
szkolne używane i nowe. Największy wybór Ceny najtańsze Woźna 12 „Książka Antykwarjat" zdpw 42 411/2

2 lustra
w drewnianej ramie wielkość 2,65×0,76 mtr. nadające się na ubikacje restauracyjne na sprzedaż. Cukiernia G. Erhorn, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 39. zdw 44 136

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 628

Pończochy
piękne dobre tanie. A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1, specjalny skład pończoch. bpw638-9

Sprzedam
kompletny warsztat ślusarsko-mechaniczny. Wieczorowski, Poznań, Strumykowa 6. zdw 43 834

Rower
półwyścigowy sprzedam. — Goszczyński, Długa 7. zdw 43 827

Pokój
męski, bardzo ładny, sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 43 825

Wóz
rzeźnicki z koniem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 872

Parcelę
3,000 m² sprzedam zaraz. Adres Kurjer zdw 43 869

Skład
z małem mieszkaniem, 1 pokój i kuchnia, przy pryncypalnej ulicy miasta Wągrowca, natychmiast do wydzierżawienia, dotychczas był interes rowerów. Sucharski, Wągrowiec, Pocztowa 12. zdw 43 816

Skrzydło
czarne, 150 qm., prawie nowe, Lier-Liegnitz, z ręki prywatnej za 4,000 zł z powodu okoliczności na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 43 820

Na
akumulator (radjo), sieczkarnia, gniotarka ziemniaków, centryfuga duża i mała, maszyna do masła, maszyna do kawy. Michel, Wierzbięcice 22, II. zdw 43 821

Nowy
rower korzystnie sprzedam. Nowak, Bonin 4 a (Winiary). zdw 43 840

Sprzedam
dom, 2 pokoje i kuchnia, 5 mórg roli w dużej wiosce, komunikacja dogodna, okolica Września. Cena podług ugody. Oferty Kurjer zdw 43 849

Ogólnie mówią 55 zł
za serwis obiadowy 12 osob. porcelanowy jest bardzo tanio. Serwis obiad. 6 osob. 35 zł. Serwis porcel. do kawy 6 osob. 8,50. Noże i widelce alpaka ½ tuz. 28 zł. Słoje do zapraw wysprzedaje się na wagę. Hurt Porcelany Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 43 940

Ławki
szkolne mało używane tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 43 678

5 KUPNA

Złoto
srebro, brylanty kupuje stale Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50. zdw 43 294

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 3075

Kupię
szafę, umywalkę, stolik. Oferty Kurjer rw 6634/5

Podręczniki
szkolne kupuje. Płaci najkorzystniej Woźna 12 „Książka Antykwarjat". zdpw 42 413/4

Maszyny
używane do fabrykacji kartonów poszukuje. J. Chwastek, Bydgoszcz, Długa 66. zdw 44 172

7 PIENIĄDZ

Przyłączy
się z około 30,000 zł do handlu lub przemysłu, branża obojętna, w którym rozwój możliwy, starszy doświadczony kupiec, z najlepszemi referencjami. Propozycje uprasza Kurjer zdw 43 613

Po 15%
5—10.000 dolarów dam na I. hipotekę kamienicy Oferty Kurjer zdp 39 666

Zł 100 pożyczki
na 1½ miesiąca potrzebuję, oddam z procentem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 43 798

150 zł
pożyczki na czas do 6 miesięcy za wysokim procentem i gwarancją poszukuje urzędnik. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 841

4—6.000 zł
wypożyczy za zabezpieczeniem za niskiem oprocentowaniem starszy samotny pan. Warunek 1—2 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 43 915

500 zł
poszukuję wysoki procent, dobra gwarancja. Oferty Kurjer zdw 43 960

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia, I. piętro, po lekarzu-dentyście w Pobiedziskach od 1. 9. lub 15. 9. 29. do wynajęcia. M. Oborska, Pobiedziska. zdw 43 445

3 pokoje
w centrum miasta, tuż przy placu Wolności, nadające się na biura lub na praktykę lekarską, z meblami lub bez zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 818

Mieszkanie
pokój i kuchnia przy Luboniu wynajmę za trzyletniem czynszem 1.500 zł. Oferty do Kurjera zdw 44 134/5

Pokój
dla małżeństwa próżny zaraz wolny, dzierżawa rok zgóry wskaże „Nowość", św. Wojciech 2. zdw 43 049/50

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia, łazienka z meblami do oddania. Kurjer zdw 44 164

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę zaraz wolne poleca Sroka, Sew. Mielżyńskiego 25a, I. piętro. zdw 44 055

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe 3 000. Szczepański, Wierzbięcice 30, parter, lewo. zdw 44 149

Mieszkanie
5 pokojowe z przynależnościami w nowowybudowanej willi, wysoki parter od 1 października do wynajęcia wprost od gospodarza, okolica dworzec Ławica. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 016

Mieszkanie
6 pokojowe za roczną dzierżawę (śródmieście). Wiadomość Informator, Ratajczaka 15. zdw 44 178

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkanie
2 pokojowe i więcej, przynależności poszukiwane na stałe, pobliżu stacji Lubań, Puszczykowo, Puszczykówko Mosina, Czempiń, Komorniki lub Stęszewo zaraz lub później. Zgłoszenia z podaniem ceny normalnej, opisu do ekspedycji Kurjera zdw 42 269

Wyższy
urzędnik państwowy poszukuje 3—4 pokoi kuchnią, wygodami, od gospodarza dzielnica obojętna. Remont zwrócę do 4 tysięcy, komorne według umowy, pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 905

Mieszkania
1 lub 2 pokojowego poszukuje inteligentne małżeństwo, dzierżawę za 3 lata zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 668

2—3 pokoi
umeblowanych z kuchnią poszukuje natychmiast lub później — „Cerampol", św. Marcin 48, I. Telefon 28-63. zdw 42 814

Oficer
szuka mieszkania wygodnego blisko koszar 57 p. p. od 15 b. m. — Oferty Kurjer zdpw 43 865

Poszukuję mieszkania 3—4 pokojowego
wprost od gospodarza, możliwie blisko gimnazjum Bergera. Zapłacę czynsz za rok — 1½ zgóry. Zgłoszenia do Kurjera nr. zdpw 43 790

Mieszkanie
2 pokoje przynależnościami potrzebne natychmiast. Kurjer zdw 43 839

Mieszkania
1—2 pokoj. z kuchnią szuka spokojny starszy pan za dłuższym czynszem zgóry od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 43 914

Szukam
1—2 pokoi kuchni, próżnych od gospodarza, płacę 1 lub 2 lata dzierżawy w Poznaniu lub blisko. Oferty Kurjer zdw 43 913

Na biuro
poszukuję jednego lub dwóch pokoi centrum miasta z telefonem. Najchętniej wprost od właściciela, albo mieszkania trzypokojowego za czynszem zgóry. Oferty Kurjer zdw 43 986

Kamienica
nowoczesna, większe mieszkania, duży gmach, okazyjnie za 86.000 wpłaty 35.000 sprzeda „Krakus", Poznań, Pocztowa 30. zdw 43 969

Poszukuję
2—3 pokojowego mieszkania w bliskiej okolicy Poznania, 5—10 klm. z dobrem połączeniem, ewtl. nie dużą willę wprost od właściciela. Roczny czynsz płacę rok zgóry. Pośrednicy wyłączeni. Łaskawe oferty Geometra Sławiński Kołodziejewo, pow. Mogilno. zdw 44 193

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania, najchętniej w Sołaczu, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 455-6.

2—3,000
zapłaci mała solidna rodzina za mieszkanie dwupokojowe lub większe. Oferty Kurjer zdw 44 155

Mieszkania
czteropokojowego lub większego szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 165

3—4 pokojowego
mieszkania z łazienką poszukuję zaraz. Oferty Kurjer zdw 44 059

Mieszkania
2—4 pokojowego z dzierżawą lub z meblami poszukuję. Cena obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 056

Poszukuję
pokoju kuchni, dwuletnia dzierżawa. Oferty Kurjer zdw 43 900

Mieszkania
2 pokojowego i kuchni poszukuję wprost od gospodarza. Płacę 2 000 zgóry. Oferty do Kurjera zdw 43 990

Mieszkanie
1 lub 2 pokojowego poszukuję, płacę czynsz za 1½ roku zgóry, najchętniej od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 43 996

Poszukuję
2 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza najchętniej w pobliżu Bramy Wildeckiej, płacę czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 013

Mieszkania
2 pokojowego z kuchnią poszukuję w centrum miasta płacę dzierżawę do dwóch lat zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 133

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
dwa pokoje, balkon, kuchnia, gabinet, łazienkę na jeden pokój, kuchnię, gabinet zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 845

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
wspólny dla pana do wynajęcia. Niegolewskich 10, I. lewo. zdw 44 103

Wspólny
frontowy pokój dwom panom od 1 wynajmę. Mostowa 16, III. lewo. zdw 43 595

Dobrze
umeblowany pokój w śródmieściu do wynajęcia. Plac Działowy 10, II. zdw 42 820

Pokój
umeblowany wynajmę. Wierzbięcice 40, III., lewo. zdw 43 807

Pokój
umeblowany do wynajęcia zaraz. Śniadeckich 4, wysoki parter, lewo. zdw 43 802

Pokój
do wynajęcia, bardzo ładny, z całem utrzymaniem. Woźna 18, II., prawo. zdw 43 797

Pokoik
umeblowany, zł 30, wynajmę. — Riemer, Wilda, Dolina 2. zdw 43 795

Frontowy
wspólny pokój z obiadami 75 zł. Św. Marcin 29, III. zdw 43 788

Umeblowany
pokój dla 2 solidnych inteligentnych osób zaraz. Szkolna 3, podwórze prawo II piętro prawo. zdw 43 911

Pokój
dla 2 osób wynajmę. Poznańska 21, parter, lewo. zdw 44 177

Panu
sytuowanemu wynajmę elegancki pokój, elektryczność. Adres Kurjer zdw 44 187

Pokój
panu zaraz wynajmę. Wskaże Kurjer zdw 44 186

Pokój
do wynajęcia. Św. Marcin 4, wchód z ul Wysokiej 1, I. p. zdw 44 167

Słoneczny
frontowy pokój tanio zaraz wynajmę. Za Bramką 12a, II. prawo. zdw 44 132

Stancja
młodzieży zakładów naukowych — kupieckiej. Wrocławska 19, II., prawo. zdw 44 002

Pokój
frontowy dwom panom wynajmę. Wielkie Garbary 44, III., lewo. zdw 44 001

Pokój
umeblowany wolny. Św. Wojciech 2, II., prawo zdw 44 028

Pokój
ładny, czysty, frontowy, z elektryką dla 1 lub 2 panów zaraz. Kaczmarkowa, Wielka 17, II. zdw 44 027

Pokój
z balkonem małżeństwu wynajmę. Mostowa 4, I., lewo. zdw 44 026

Pana
na wspólny pokój przyjmę zaraz. Śródmieście. Adres wskaże Kurjer zdw 44 044

Pokój
umeblowany, niekrępującem wejściem, duży, jasny do wynajęcia zaraz lub 15. Pościel pożądana. Wielkie Garbary 33, I., prawo. zdw 44 025

Pokój
umeblowany, elektryczność, spokojnemu panu wynajmę. Piekary 9, parter, lewo. zdw 44 007

Pokój
umeblowany małżeństwu używaniem kuchni. Wskaże Kurjer zdw 44 079

Pokój
umeblowany dla inteligentnego pana do wynajęcia zaraz lub od 15 Krasińskiego 4, II. piętro, lewo. zdw 44 145

Pokój
dobrze umeblowany wynajmę 1—2 panom zaraz lub od 15. 9. Św. Marcin 14, III., prawo. zdw 44 137

Pokój
1—2 osobom, także przyjezdnym, Kręta 6. Stasińska. zdw 44 199

Dla małżeństw
pokoje używaniem kuchni od 50 złotych wskaże „Fragut", Fr. Ratajczaka 15 Pasaż, I. wchód. zdw 44 126

2 gimnazjastów
na pokój przyjmę. Wskaże Kurjer zdw 44 145

„Informator"
poleca pokoje umeblowane od 30 złotych miesięcznie. Dla przyjezdnych złotych 3—5 dziennie. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). zdw 44 038

Pokój
dla pań. — Żupańskiego 3, I., wprost. zdw 44 040

Pokój
elegancki, wszelkie wygody, dwóch panów. Białecka. Szkolna 9. Pw 4802-58,480

Pokój
dobrze umeblowany, słoneczny, balkon, solidnemu panu wynajmę. Wały Król. Jadwigi 1, II., lewo. zdw 43 794

Pokój
wynajmę. Poznańska 27 a, II., lewo. zdw 43 860

Pokój
zaraz wynajmę panu. Strzelecka 20, III., prawo. zdw 43 838

Pokój
małżeństwu bezdzietnemu zaraz. Kręta 5, Holender, boczny, lewo, IV. zdw 43 859

Wspólny
pokój dla dwóch panów wynajmę, bezdzietne małżeństwo niewykluczone i pokój dla jednego pana. Niegolewskich 16, IV. ptr. zdw 43 917

Elegancki
niekrępujący pokój frontowy wynajmę zaraz inteligentnemu panu. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 912

Pokój
dla jednego lub dwóch panów. — Długa 4, parter, front. zdw 43 909

Pokój
frontowy z kuchenką, niekrępujące wejście zaraz. Dąbrowskiego 34, Olejniczak. zdw 43 908

Pokój
do wynajęcia, pościel pożądana. W. Garbary 1, Pjasek. zdw 43 918

Pokoje
panienkom kształcącym, utrzymanie, fortepian. Goderska, Półwiejska 2, II. zdw 43 982

Pokoje
przyjezdnym (stałe) utrzymanie (bez). Półwiejska 2, III. prawo. zdw 43 983

Pokój
umeblowany zaraz ul. Krasińskiego 14, parter, lewo. zdw 43 974

Panienkę
z pełnem utrzymaniem lub bez, przyjmę tanio na ładny wspólny pokój. Wolnica 4/5, I. lewo. zdw 43 968

2 panów
na wspólny pokój z własną pościelą. Piechorowski, Dąbrowskiego 33. zdw 44 204

Pokój
frontowy, umeblowany do wynajęcia zaraz. Półwiejska 21, front, III. prawo. zdw 42 960

Pokój
dla przyjezdnych tanio. 27, Grudnia 9, III. zdw 44 161

Pokój
2 osobom do wynajęcia. Św. Marcin 5, II. prawo. zdw 44 168

Pokój
nobliwie umeblowany intelig. panu do wynajęcia zaraz. Sew. Mielżyńskiego 3 II. lewo. zdw 44 061

Pokój
męski dla lepszego solidnego pana śródmieście, ewentualnie z całem utrzymaniem. Wskaże Kurjer zdw 44 057

Pokój
umebl. 2 panów do wynajęcia. Św. Marcin 54, III. front. zdw 44 062

Elegancki
pokój z osobnem wejściem odnajmę. Prusa 17, I. prawo. zdw 44 068

Pokój
umeblowany wynajmę. Kabat, Piekary 24. zdw 44 122

Pokój
dla 2 osób lub małżeństwa bezdzietnego zaraz. Jeżycka 43, II. prawo. zdw 44 121

Gimnazjastów
przyjmę na stancję opieka dobre odżywianie zapewnione. Polaczek. Podgórna 14, wys., parter. zdw 44 092

Skromny
pokoik. Żupańskiego 21, I. prawo. zdw 44 084

Pokój
słoneczny, światło elektryczne i łazienka do wynajęcia. Stolarz. Kochanowskiego 8, III. zdw 44 083

Pokoiku
poszukuje zaraz student. Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 43 906

Elegancki
pokój frontowy wynajmę solidnemu panu. Plac Nowomiejski 6a, I. zdw 43 891

Pokój
2 lepszym panom. Wielkie Garbary 29, Szymański. zdw 43 896

Pokój
Strzelecka 11, I. lewo. zdw 43 898

Pokój
dla 1 lub 2 inteligentnych panów. Romana Szymańskiego 3, I. lewo. zdw 43 930

Pokój
frontowy umeblowany do wynajęcia. Szewska 9, II., Kaczmarek. zdw 43 952

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Św. Marcin 20, II. front. zdw 43 994

Pokój
słoneczny elektryczność inteligentowi. Kwiatowa 6, III., lewo. zdw 43 991

Pokój
umeblowany, czysty dla pana wolny. Góralska, Dominikańska 7, II. rw 6 640

Pokój
2 panom wynajmę. Grobla 19, I. prawo. zdw 44 000

Pokój
wynajmę. Długa 4, podwórze, prawo I. zdw 44 076

Przyjmę
drugiego pana na pokój umeblowany ewentl. z całem utrzymaniem zaraz. Wilda, Dolina 3, ptr., lewo. zdw 43 923

Pokój
umeblowany przy ul. Długiej wynajmę bezdzietnemu małżeństwu, ewentl. używaniem kuchni. — Adres wskaże Kurjer zdw 43 922

Pokój
panom wynajmę. Przemysłowa 41 dom ogrodowy, II. prawo. zdw 43 927

2 panienki
najchętniej siostry także studentki przyjmę na stancję zapewniając troskliwą opiekę dobre wyżywienie. Łazienka, fortepian. Adres Kurjer zdw 43 929

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Piekary 5, II. lewo. zdw 43 971

Centrum
pokój, czysty, słoneczny, wynajmę solidnemu panu ul. Murna 3, II. lewo. zdw 43 959

Balkonowy
pokój słoneczny elektr. do wynajęcia lepszemu panu Skryta 2, I. lewo. zdw 44 198

Pokój
umeblowany wynajmę. Poznańska 42, wysoki parter, prawo. zdw 43 958

Pokój
wynajmę. Piekary 7, podwórze, lewo, III. ptr. zdw 43 957

Pokój
umeblowany. Długa 10, II. lewo. zdw 43 949

Pokój
z klatki schodowej umeblowany zaraz wynajmę. Matejki 40/41, IV. zdw 44 120

Pokój
wspólny, panom. Strzelecka 8, III. prawo. zdw 43 956

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
stancji dla trojga dzieci uczęszczających do gimnazjum w okolicy Słowackiego, Patrona Jackowskiego lub Mickiewicza od nowego roku szkolnego w domu religijnym. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 395

Dwóch
umebl. pokoi poszukuje zaraz lub 15. 9. dla sibie i 3 synów uczniów gimnazjalnych ewentl. z całem utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 43 411

Pokoju
lub dwóch próżnych poszukuje inteligentne małżeństwo, trzy osoby, dzierżawa 1 rok zgóry, używaniem kuchni. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 667

Młode
małżeństwo z własną pościelą szuka pokoju skromnego. Oferty Kurjer zdpw 43 814

Dla
ucznia szkoły przemysłowej poszukuje stancji w okolicy Wildy. Cena 100—120 zł. Oferty Kurjer zdw 43 822

Poszukuję
jeden do dwóch pokoi umeblowanych z używaniem kuchni dla dwóch pań z dwojgiem dzieci zaraz, okolica obojętna Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 43 803

Stancji
dla 2 młodych gimnazjastów, gdzie opieka i pomoc w naukach zapewniona, poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 843

Pokoju
słonecznego w bliskości Seminarjum Nauczycielskiego (róg ul. Ratajczaka i Skarbowej) poszukuję od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 878

Pokoju
skromnego poszukuje od 15. 9. starsza panienka. Oferty Kurjer zdw 43 985

Małżeństwo
bezdzietne szuka pokoju do 70 zł, dzielnica obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 124/5

Inteligentne
małżeństwo z córką i służącą poszukuje 2—3 pokoi próżnych jako sublokatorzy. Oferty do Kurjera zdw 43 895

Pokoju
czystego, skromnie umeblowanego szuka starszy, samotny, spokojny pan na Wildzie lub Dębcu od 15. 9., pościel własna, posada stała, gwarancja. Oferty Kurjer zdw 43 899

Nauczycielka
szuka czystego pokoju zaraz lub od 15. bm. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 879

Pokoju
umebl. z używaniem kuchni poszukuje bezdzietne małżeństwo, w okolicy Łazarza, ul. Górnej Wildy od 15. 9. ewentl. od 1. 10. 29. Oferty do Kurjera zdw 43 987

Solidny
inteligentny pan szuka niekrępującego pokoju najchętniej z osobnem wejściem zaraz lub później. Oferty Kurjer St. Rynek rw 6 636

Panienka
poszukuje pokoju małego możliwie wspólnego, swobodnego. Oferty Kurjer zdw 43 995

Młode
małżeństwo z jednem dzieckiem poszukuje pokoju umeblowanego zaraz. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 115

Poszukuję
skromnego pokoiku. Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 44 070

Pokój
z utrzymaniem lub bez z podaniem ceny, także wspólny. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 44 176

Dwie
siostry studentka i urzędniczka poszukują od 15. 9. miłego pokoju tylko w centrum. Oferty Kurjer zdw 44 029

Pokoju
możliwie z fortepianem, z utrzymaniem lub bez poszukuje student. Oferty Kurjer zdw 44 043

Małżeństwo
spokojne z siedmioletnią córeczką poszukują pokoju w cenie do 80 zł używalnością kuchni. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 44 107

13 LOKALE

2 ubikacje
56 kw. metrów w podwórzu na parterze. Taka sama wielkość jasnej piwnicy, która nadaje się na fabrykację chemiczną, koszykarstwo itd. stolarnia wykluczona, zaraz wynajmie gospodarz. — Wierzbięcice 15 zdw 43 984

Garaż
od zaraz. Św. Marcin 20 skład kapeluszy. zdw 44-171

Biuro
dwupokojowe parterowe, 27 Grudnia, urządzone odstąpie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 44 022

14 DZIERŻAWY

Gościniec
pow. Ostrów Wlkp., dobrze prosperujący narazie bez koncesji pełnej, z przyległą kolonjalką, rzeźnictwem, salką do zabaw, wesół, obszerne ubikacje w ruchliwej wiosce przy szosie do wydzierżawienia, kompletny zapas towaru kolonj., różne sprzęty rzeźnickie do przejęcia. Reflektanci, najchętniej inwalida wojenny lub powstaniec, celem uzyskania pełnej koncesji zechcą zgłoszenia pisemne skierować Kurjer zdw 43 186

Agronom
poszukuje dzierżawy folwarku 200—400 mórg. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 048

2 nowe
składy (1 z mieszkaniem) przy Rynku Wildeckim zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia od godziny 3 do 6 pod adresem Mieczysław Nowak, Strzelecka 33. zdpw 43 844

Szukam
dzierżawy gospodarstwa 40—60 mórg wprost od właściciela. Oferty Kurjer zdw 43 848

Poszukuję
lub wydzierżawię skład z ubikacją nadającą się dla fryzjera. Oferty Kurjer zdw 43 997

Dom
3 pok. kuchnia, sklep, wygodna górka z 2 morg. ogrodem w Ławicy z dog. komunikacją zaraz do objęcia. Oferty Kurjer zdw 43 962

Piekarni
poszukuje celem dzierżawy. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 44 181

15 LETNISKA

Krynica
Pensjonat Ostoja ul. Leśna poleca pokoje z całodziennem utrzymaniem. Ceny niskie. dw 1878

Krynica Katolicki Pensjonat
Stanisława obok Nowych Łazienek poleca pokoje słoneczne, wykwintne utrzymanie od 11 złotych Urzędnicy i wojskowi zniżki. zdw 43 556

50 zł
włącznie wszelkich opłat tygodniowy pobyt w uroczym wśród lasów nad jeziorem letnisku Morminówko, poczta, stacja Ostroróg telefon 5, powiat Szamotuły. Polowanie, rybołóstwo, tenis, radjo. Prospekty wysyłamy. dw 1 859

Od
1 września 2 pokoje do wynajęcia tanio w Puszczykowie na czas Wystawy, 3 m. od dworca. Zgłoszenia Willa Różanka. zdpw 43 868

Żegiestów-Zdrój
kąpiele mineralne kwasu węglowego i borowinowe. Nowo wybudowany pensjonat „Warszawianka", tel. nr. 3, położony w centrum zakładu z pełnym komfortem poleca pokoje z utrzymaniem po cenie od 12 zł do 16 zł. Do wynajęcia także pokoje bez utrzymania. nw 3 613

Letnisko
w uroczo położonej okolicy gdzie las i woda, światło elektryczne zaraz wolne 6 zł z całodziennem dobrem utrzymaniem. Heyduk, Międzychód, wsch. Rybołóstwo Bielsko. zdw 44 131

16 OSOBISTE

Drogi Jurku
wracaj, wszystko będzie po twojej myśli. Stanisław Szpotański. zdw 41 099

Wszyscy
naoczni świadkowie, którzy widzieli ten wypadek przy ul. Górna Wilda 89 (klasztor) z rowerzystą i piwiarzem Rurkiem dnia 11 maja b. r., uprasza się zgłosić do Jana Krügera Górna Wilda 89. zdw 43 800

Kawiarnia Polonja
W czwartek przybyć nie mogłem, kartę zapóźno otrzymałem. Oczekuję w środę, godz. 20. punktualnie. zdw 43 828

Pan
szuka partnera (ki) do tennisa (nie początkujących). Kurjer Poznański zdw 43 858

Ostrzeżenie!
Ostrzega się przed kupnem mieszkania bez wiedzy właściciela domu w Starołęce przy ul. Św. Antoniego 12. Antoni Nowaczyk. zdw 43 846/7

E. Z.
proszę list odebrać jak ostatni. Z B. zdw 43 989

Unieważniam
książkę wojskową, wydaną P. K. U. Wilno, na nazwisko Jerzy Szafrański, Poznań. zdw 44 018

21 ZGUBY

Znaleziono
w sobotę 31. 8. pomiędzy godz. 14—15 na ulicy Trzeciego Maja, portmonetkę z pieniędzmi i kluczykiem, odebrać można gdzie? wskaże Kurjer zdw 43 904

Wyżlica
bronzowe plamy, przybłąkała się. Małeckiego 10. IV. piętro. zdw 43 811

W dniu
30 sierpnia skradziono 3 weksle in blanco z moim podpisem oraz dwie pożyczki premjowe inwestycyjne nr. 37 i 38, serji 101, ze wszystkiemi kuponami. Ostrzegam przed nabywaniem takowych gdyż wszelkie zastrzeżenia prawne poczynione. Dzierzbicki. zdw 44 141

Zagubione
papiery wojskowe na nazwisko Michał Depa, unieważniam. jw 2 504

Zagubioną
książkę wojskową na nazwisko Bronisław Paszkiewicz, Poznań, Em. Sczanieckiej 1, unieważniam zdw 43 799

5
zgubionych przed 4 tygodniami. Uczciwego znalazcę prosi o oddanie K. Hepkowski, św. Marcin 65, podw. zdw 44 189

22 ROZMAITE

Rzutki
ekspedjent branży wódczanej przyjmie bufet lub sprzedaż butelkową na rachunek. Kaucja 1 000—1 500 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 44 158

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 1726-052.96

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska, Stary Rynek 48, II. bp 565

Obiady
smaczne obfite po 80 gr. Półwiejska 9b. I. ptr. zdw 43 392

Powielania
spiesznych druków, odpisy, wnioski. Biuro, Piekary 6. zdw 43 708

Kapitaliści
ziemianie, przemysłowcy, kapitał daje nam małe dochody, rola bardzo małe lub żadne, przemysł najlepszy zabija często konkurencja, jedyna sposobność ulokować majątek w fabryce wyrobów codziennej potrzeby koniecznej dla magnata i biedaka, chronionej patentem bez konkurencji. Ten konieczny artykuł dotychczas w handlu zastępywany namiastką, bo pełną użyteczność dopiero wynaleziono i opatentowano, miljonowe zyski pewne, ocena wartości wybitnych znawców krajowych i zagranicznych, na nieobciążoną nieruchomość ułatwienie pożyczki na fabrykę, pośrednictwo wynagrodzę. Zgłoszenia tylko pisemne Józef Iwanicki, Gmach Województwa Katowice, Biuro meljoracyjne. nw 3 597

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18 przy Starym Rynku poleca kąpiele wanienkowe, parowe i wszelkie inne rodzaje. zdw 37 365

Witold Leworski, Wrocławska 36
najkorzystniej i najtaniej obrazy i oprawa obrazów. bpw 523-4

Kołdry
wykonuje z dostarczonego materjału i stare przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 43 510

Samochód
ciężarowy do przewozu mebli i wszelkich innych zwózek do dyspozycji. Telefon 77-68. zdp 43 808

Najładniej
najszybciej szyje Salon Mód „Zofja", Bukowska 1, II. piętro, nowy gmach P. K. O. zdw 42 689

Dziewczyna
8 letnia, bardzo dobrze wychowana, do odania tylko rodzinie lepszej, dobrze sytuowanej. Kurjer zdw 43 877

Dziecko
miesięczne dobrej rodziny oddam na własne w dobre ręce. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 876

Złocenie i polichromje
nowych i starych ołtarzy, figur mebli, ram i t. d. oraz konserwacje antycznych przedmiotów wykonuje najtaniej i pod gwarancją Art. Zakład malarsko-pozłotniczy S. Kwissa Poznań, Woźna 18, telefon 23-08. Liczne świadectwa za wykonane prace. rw 6272

Oczyszczam
gruntownie z fachową znajomością podłogi parkietowe po bardzo korzystnej cenie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 43 857

Bezpłatnie!
Kto chce bajecznie tanio nabyć płótna, wyroby lniane i wełniane, bieliznę, trykotaże, pończochy, galanterje i wszystko co potrzeba dla domu, niech żąda natychmiast cennik, który odwrotnie wysyłamy bezpłatnie. „Nap", Pierwszy Chrześcijański Dom Wysyłkowy, Poznań, Nowy Rynek 13, II. Pw 4816-36,3

Krawcowa
wykonuje elegancko suknie do 15, płaszcze do 25 zł. Smurzanka, Podgórna 12b, parter, prawo. zdw 44 078

Obiady
smaczne 1—1,50 wydaje. Gwarna 8, III. zdw 43 936

Najładniej
najszybciej szyje Salon Mód „Zofja", Bukowska 1, II. piętro, nowy gmach P. K. O. zdw 42 689

„Szanuj zdrowie"
rzuć palenie tytoniu. Pamiętej, że zdrowie i pieniądz są drogie. „Nargilo", odzwyczaja od palenia odrazu. Do nabycia wyłącznie w mojej drogerji, Poznań, Podgórna 6. zd 43 571

Telefon 15-60
Posłańcy Miejscy wykonują następujące zlecenia jak: ekspedycja listów, paczek i bagażów Electroluxem odkurzania, czyszczenie i froterowanie parkietów i linoleum. Biuro ul. Woźna nr. 11. Kw 819

Oprawa
obrazów u Zygmunta Morawskiego, czysto i rzetelnie. Poznań, Półwiejska 7, tel. 52-57. zdw 43 979

Polecam
się jako biegła bieliźniarka, wykonuje wszelką bieliznę pościelową oraz całkowite wyprawy tanio i szybko. Piekary 24, III. ptr. zdw 43 966

Chiromantka
przyjezdna przepowiada przeszłość, przyszłość, teraźniejszość, dobrze wróży z ręki i kart, przyjmuje od 10—6 ul. Kozia 15. III. lewo. zdw 44 197

Posłańcy
telefon 25-20. zdw 44 023

Parkiety
wszelkiego rodzaju cyklinuje, wióruje, odnawia, reparuje szybko, tanio, pod fachowem kierownictwem Biuro Ruchu, 27. Grudnia 16. Telefon 25-20. zdw 44 020

23 OŻENKI

Kawaler
kierownik instytucji finansowej, dożywotne stanowisko, brunet pozna pannę do lat 27 przystojną, gospodarną, cel matrymonjalny. Zgłoszenia z fotografją Kurjer Poznański zdw 43 554

Cudzoziemki
bogate. Niemki dobrze sytuowane pragną wyjść zamąż. Sposobność ożenienia się z właścicielką realności. Informacje także panom niemajętnym Stabrey Berlin Stolpische str 48. Korespondencja niemiecka zdp 31 882

Nauczyciele
urzędnicy, panowie każdego stanu poszukują żon. Panie zechcą skierować oferty pod adres: Stabray, Berlin Stolpischestr. 48. zdp 33 228

Kawaler
lat 33, urzędnik posiadający restaurację w Katowicach, poszukuje panny lub wdowy do lat 32, dla wspólnego dobra pożądany mały kapitalik. Oferty do „Par", Katowice, Poprzeczna 8, pod „Urzędnik". Pw 4799-71,236

Architekt
budowniczy, kawaler, lat 28, dobrze się prezentujący, na stanowisku, nawiąże koresp. w celu ożenku z inteligentną panną lub wdówką bezdzietną, ładną, z dobrej rodziny, średniego wzrostu do lat 22, materjalnie niezależną. Oferty do Kurjera Poznańskiego. Nieodpowiadające w kosz. Dyskrecja zapewniona. zdw 44 200

Dwie
koleżanki szatynka i brunetka, młode, miłej powierzchowności, poznają z powodu braku znajomości, inteligentnych panów o szlachetnym charakterze. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Orędownik dw 1 900

Kawaler
lat 30, przystojny, zrównoważony pragnie zapoznać panią w celu matrymonjalnym, która wyraziłaby chęć wyjazdu do Francji, gdyż tam posiadam posadę. Zgłoszenia do Orędownika Wielkopolskiego z dołączeniem fotografji zd 43 278

Przystojna
inteligentna szatynka, lat 25, stanowisku, posiadająca wyprawę na 2 pokoje i kuchnię, pragnie poznać pana w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 951

Kawaler
lat 24, przystojny, inteligentny, właśc. składu wart. 20 tys. pragnie zapoznać pannę inteligentną do lat 23. Oferty o ile możności z fotografją proszę nadesłać do Kurjera zdw 44 174

Blondynka
inteligentna, lat 25, niezależna materjalnie, pozna pana inteligentnego na stanowisku, najchętniej nauczyciela do lat 35. Cel matrymonjalny. Łaskawe oferty możliwie z fotografją proszę skierować do Kurjera zdw 44 184

24 NAUKA

R. de Brugière
lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego ul. Matejki 59. zdw 41 457

Angielka
udziela gruntownie lekcji. Oferty Kurjer zdw 43 615

Kursy stenografji
i pisania na maszynach. Kantaka 1, II. bpw 626

Poznańskie Kursy Budowlane
uruchomiają we wrześniu kursy: przygotowawczy pierwszy, drugi. Prospekty wysyła, zgłoszenia przyjmuje Sekretarjat: Krasewskiego 17, III., prawo. Znaczek dołączyć zdw 42 904

Szkoła Przygotowawcza im. Kopernika, Skarbowa 5
przyjmuje wpisy do wszystkich czterech klas codziennie między 12—1. Rok szkolny rozpoczyna się 5 września o 9-tej. Tel. 3372. zdw 43 143

Bezpłatne kursy gospodarcze
dla córek funkcjonarjuszy państwowych kwartalne, półroczne, roczne. — Wykwintne obiady stołownia Szkoły ul. św. Marcin 68 nw 3394

Nauka
w szkole św. Teresy na Wildzie rozpocznie się 3 września msza św. o godzinie 9 w kościele OO. Zmartwychwstańców. zdw 43 873

Kursy
stenografji, pisania na maszynach, księgowości L. Tyran-Zaworskiej, ul. Strzelecka 33, narożnik Pl. Świętokrzyskiego i Jeżyce Poznańska 28/30, III. zdw 44 796/7

Dla gimnazjastów
rodziny ziemiańskiej stancja dobrem utrzymaniem, mieszkanie słoneczne, towarzystwo zdolnego pilnego 7 klasisty, pomoc naukowa troskliwa opieka. A. Wilkońska, Mickiewicza 19. zdw 43 733

Szkoła tańca Antoszewskiego
przyjmuje zgłoszenia do kursów i lekcyj prywatnych. Zielona 3. Pw 4 812-36,1

Bilans
księgowość załatwiam, lekcyj udzielam. Kurjer zdw 44 127

25 MUZYKA

Potrzebne
trio z własnem repertuarem. Czelista, który zarazem gra Jazzband, do kina i do kawiarni od zaraz. Zgłoszenia kino „Promień" Szamotuły, Józef Kowandy. zdw 43 343

Lekcyj
gry na fortepianie, teorji i solfeżu udziela dyplomowana nauczycielka muzyki, b. nauczycielka Państwowego Konserwatorjum Muzycznego w Poznaniu, prof. Wielk. Szkoły Muzycznej w Poznaniu. Zgłoszenia od 1—4. J. Skotarkówna, ul. Staszica 5, I. zdw 42 606

Lekcyj
gry na fortepianie udziela początkującym i przygotowuje do konserwatorjum. M. K., Szewska 14. II. piętro, prawo. zdw 42 809

Szkoła śpiewu
Prof. Krasińska Rudnicka. Metoda Marchesi. Battistini. Bellencioni. Plac Nowomiejski 5 a, 14—16. bpp 627

„Skrzypce"
Przygotowuję zdolnych uczni w przeciągu roku do Państwowego Konserwatorjum Muzycznego. — W. Nowacki, ul. Marszałka Focha 66. zdw 43 806

Gry
fortepianowej udziela gruntownie, niedrogo Rencowa, Dąbrowskiego 5, III rw 6569

Repertuar
nut kupię. Zgłoszenia: Gmach kolejowy, Wały Zygmunta Starego zdw 43 867

Lekcyj
udziela, fortepian do ćwiczeń. Młyńska 3, III. lewo. zdw 43 757-8

Kursy kroju
szycia damskiego. Wpisy przyjmuje Amalja Klawitterowa, Marji Magdaleny 1. III, narożnik Raczyńskich. dw 1824

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej, pisania na maszynach wszelkich systemów, miesięczne, kwartalne i półroczne dla początkujących i uzupełniających. Księgowość prywatnie. Zgłoszenia przyjmują Kursy Tyran-Zaworskiej, ul. Strzelecka 33, narożnik pl. Świętokrzyskiego i Jeżyce Poznańska 28-30, III. zdw 40 798-9

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Strzelecka 6, wysoki parter, Kiełczewska. zdw 44 156

Gry
fortepianowej udzielam fortepian do ćwiczeń. Długa 4, skład cukierków. zdw 44 063

Nauka
udzielam lekcyj matematyki w zakresie 6 kl. gimn. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 889

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 50 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Uczeń młynarski
z 2 letnią z praktyką przyjmie posadę celem ukończenia nauki. Zgłoszenia do Orędownika Wlkp. zd 43 541

Aptekarska
siła pomocnicza 8 letnią praktyką obeznana z wszelką pracą aptek. biegła w taks. recept, włada językiem polskim, niemieckim w słowie, piśmie poszukuje 1. 10. lub później posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 686

Technik bud. - architekt
zmieni posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 197

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 42 373

Kasjerka
z dobremi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 786

Ślusarz-maszynista
kawaler, 9 lat praktyki, zna się również na obsłudze motorów ropowych i elektryce, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 156

Biurowy
przyjmie posadę zaraz lub 15. 9. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 009

Amerykaniel
Szukam posady jako gospodyni-kucharka w Ameryce. Jankowska, Słowackiego 36, Poznań. zdw 43 412

18-letnia
panienka, muzykalna z ukończonem gimnazjum typu licealnego, poszukuje posady chętnie jako nauczycielka w majątku. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 43 196

Starsza
osoba szuka posady do niemowlęcia do Warszawy lub Łodzi, mówi dobrze po niemiecku i po polsku. Oferty Kurjer zdw 43 302

Technik
budowlany z 3 kl., z dłuższą praktyką budowlaną, dobry rysownik przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Pozn. pod zdw 43 300

Dobra
praczka poleca się w dom. Wielkie Garbary 3, suterena, lewo. — Jackowska. zdw 43 505

Dwie panienki
krawcowa i marszantka poszukują posady do składu. Oferty Kurjer zdw 43 543

Panienka
inteligentna z ładnym charakterem pisma i biegłą w liczeniu szuka posady kasjerki lub biurowej z kaucją 300 złotych. Oferty Kurjer zdw 43 548

Osoba
inteligentna wiek średni, poszukuje posady na wieś za gospodynia także mogę się zająć wychowaniem dzieci. Oferty Kurjer zdw 43 792

Poszukuję
zaraz posady gospodyni do starszych państwa lub samotnego pana. Oferty Kurjer jw 2497

Szofer
z praktyką, trzeźwy i sumienny poszukuje posady prywatnej. — Zgłoszenia Kurjer zdp 43 856

Ochroniarka
wykwalifikowana (12 lat pracy wychowawczo-nauczycielsk.) poszukuje posady. Zgłoszenia: Ochronka w Objezierzu, poczta Oborniki. zdpw 43 826

Przyjmę
posadę popołudniową jako szofer-mechanik. W. Wojtkowiak. Mylna 50, u p. Mikołajczak. zdw 43 833

Technik budowniczy
żonaty, absolwent Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu, kilkoletnią praktyką w biurach architektonicznych, konstrukcyjnych i na budowli, w posiadaniu motocyklka, poszukuje posady. Łaskawe oferty uprasza skierować Kurjer zdw 43 832

Inteligentna
panienka, włada językiem polskim, niemieckim, francuskim poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, najchętniej jako ekspedjentka. — Oferty Kurjer zdw 43 813

Maszynistka
początkująca ze znajomością stenografji poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 812

Dziewczyna
do wszystkiego, cośkolwiek gotowaniem, uczciwa, pracowita, do lepszego państwa, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 43 870

Praczka
poszukuje prania z posługą. Oferty Kurjer zdw 43 786

Młodsza
uczciwa dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 784

Krawcowa
samodzielna z krojem potrzebna zaraz. Ul. Półwiejska 5, Kozin. zdw 43 783

Ogrodnik
kawaler, z dobrą praktyką oraz dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub później, miejscowość obojętna. A. I. Boiński, ogrodnik, Duszniki, pow. Szamotuły. zdw 43 855

Ogrodnik
kawaler, przyjmie posadę pomocnika lub samodzielnego. Poszukuje posady zaraz lub później. Gajowy, Duszniki, powiat Szamotuły. zdw 43 854

Nauczyciel - wychowawca
długoletnia rutyna, referencje poważne, konwesracja francuska, biegła, poszukuje posady do niższych klas na wyjazd lub mieście. Oferty Kurjer zdw 43 853

Poszukuję
posady jako pokojowa zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 43 980

Stenotypistka
biegle pisząca na maszynie, mająca rok praktyki biurowej, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 43 861

Posługaczka
uczciwa poszukuje miejsca. Oferty Kurjer zdw 43 837

Korepetytor
pierwszorzędny, rutynowany akademik, doskonałe świadectwa, kilkoletnia praktyka domach ziemiańskich, dobry francuski, przyjmie kondycję na nadchodzący rok szkolny w Poznaniu lub pobliżu Poznania, najchętniej klasy niższe. Uprzejme zgłoszenia do Kurjera zdw 43 835

Inteligentna
dziewczyna znająca się na dobrem gotowaniu i szyciu szuka samodzielnej posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 43 967

Krojczy
męski, Krakowianin, z kilkuletnią praktyką, dobrze się prezentujący przyjmie posadę tylko w pierwszorzędnych magazynach krawieckich. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 43 965

Sierota
poszukuje miejsca do dzieci lub wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 44 191

Młynarz
samodzielny, egz. mistrz, przyjmie posadę w charakterze kierownika, może się okazać dobremi świadectwami i jest w możności stawić odpowiednią kaucję. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 43 552 3

Rzeźnicki
pomocnik, z prowincji, z dobrej rodziny, fachowy i zdolny poszukuje zajęcia dla wyrobienia się i praktyki. Skromne wymagania. Świadectwa i dobre polecenia. — Stolarska 2. I. piętro, prawo. Gorczykowski. zdw 42 823/4

Oddam
pierwszą pensję pośrednikowi za uzyskanie jakiejkolwiekbądź umysłowej pracy. Kurjer zdw 44 153

Panienka
lat 17, biegle pisząca na maszynie z praktyką w biurze adwokackiem sumienna, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 44 163

Panienka
16 letnia, biedna, sierota prosi litościwych państwa o posadę (przyjęcie jako córkę) lub przytułek. Adres wskaże Kurjer zdw 44 169

Czeladnik
tokarski w drzewie poszukuje posady. Zgłoszenia Agencja Kurjera Wronki. nw 3 617

Osoba
w młodszym wieku, z rodziny ziemiańskiej, obeznana wszechstronnie z pracą domową, wykwintnem gotowaniem, z dobremi referencjami, szuka posady samodzielnej gospodyni. Łask. zgł. Kurjer zdw 44 201

Służąca
poszukuje posady w lepszym domu zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 205

Uczciwa
dziewczyna poszukuje miejsca najchętniej do 2 państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 159

Obciągaczka
szuka stałej pracy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 146

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 44 081

Kasjerka
młoda, sumienna i uczciwa z dobremi referencjami, poszukuje odpowiedniej posady od 15. 9. lub 1. 10. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera zdw 44 058

Kucharka
z gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer zdw 44 071

Młoda
inteligentna panienka z 2 letnią praktyką wychowawczyni dzieci, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty pod adresem Pochl, Bydgoszcz, ul. Pomorska 58. dw 1 938

Kasjerka
poszukuje posady może złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 088

Panienka
z praktyką poszukuje posady kasjerki lub ekspedjentki. Oferty Kurjer zdw 44 089

Służąca
starsza, uczciwa, czysta, skromna, poszukuje posady z gotowaniem do dwóch lub trzech osób od 15. 9. 29. lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 102

Uczciwa
panienka z branży piekarsko-cukierniczej, szuka zajęcia w jakimkolwiek składzie za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 44 093

Gosposia
samodzielna z dłuższą praktyką z dobremi świadectwami i poleceniami, poszukuje posady od 1. 10. 29. do samotnej osoby. Łaskawe oferty Kurjer zdw 43 950

Dzielna
krawcowa domowa poleca się dziennie 3 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 953

Młoda
nauczycielka, lat 22, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 44 075

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 931

Biuralista
z ukończoną szkołą handlową wolny od służby wojskowej, piszący biegle na maszynie, dobry korespondent w polskim i niemieckim języku, poszukuje posady. Łaskawe oferty zdw 43 924

Maszynistka
z ładnym charakterem pisma poszukuje posady jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 43 893

Młodsza
służąca poszukuje posady do lekkich prac domowych zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 43 903

Dziewczyna
uczciwa i porządna, poszukuje posady jako pokojowa lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 44 014

Mechanik-szofer
dobra siła, 15 lat praktyki, w tem 3 lata na Austro-Daimlerach, znam różne typy motorów, traktorów, silników, poszukuję posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 998

Mamka
młoda poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 6 633

Absolwentka
seminarjum przyjmie posadę nauczycielki, najchętniej na wsi. Oferty Kurjer zdw 44 074

Starsza
dziewczyna szuka posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 43 935

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, poszukuje posady, z praniem, gotowaniem do wszystkiego zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 196

500—5,000 zł
kaucji stawi przy objęciu posady lub stałej pracy, inteligentny, sumienny, trzeźwy, obowiązkowy człowiek, b. urzędnik państwowy. Oferty Kurjer zdw 43 963

Pomocnik mleczarski
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 44 139

Poszukuję
jakiejkolwiek posady w biurze. Oferty Kurjer zdw 44 138

Osoba
inteligentna poszukuje zaraz posady do dzieci, zna cośkolwiek szycia. Oferty Kurjer zdw 44 117

Kucharka
poszukuje posady zaraz lub od 15. 9. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 004

Nauczycielka
z zezwoleniem na nauczanie przyjmie posadę na wsi do młodszych dzieci chętnie wyręczy panią domu i załatwi prace pisemne w biurze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 44 185

Panna
uczciwa, władająca językiem polskim, niemieckim w słowie, piśmie, mająca kilka lat praktyki mogąca się okazać dobremi referencjami, szuka posady ekspedjentki lub kasjerki od 15. 9. wzgl. później w Wielkp. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 182

Palacz
egzaminowany poszukuje posady do fabryki lub na ogrzewanie centralne. Oferty Kurjer zdw 44 130

Dziewczyna
szuka posługi przed i po południu. Oferty Kurjer zdw 44 017

28 WOLNE MIEJSCA

Bufetowego (wej)
sumiennego rzetelnego do restauracji na wioskę kościelną, Pomorze, poszukuje właściciel od 15. 9. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera dw 1885

2 uczni
synów uczciwych rodziców, z dobremi świadectwami poszukuję zaraz do składu kolonjalnego i żelaza Roman Seidel, Lniano — Pomorze. dw 1884

Czeladnik szewcki
do krojenia i wydawania spodów umiejący brać miary i szykować formy, potrzebny na stałą posadę. J. Rybelski, Za Bramką 7. zdw 43 898

Szofer
dobry mechanik potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 43 389

Do
pielęgnowania starszej, chorej pani potrzebna zaraz odpowiednia osoba na godziny popołudniowe od 3—8. Zgłoszenia z podaniem warunków proszę do Kurjera zdw 43 433

Werkmistrz
lub pierwszy monter na generalne remonty samochodów, a znający prace tokarskie może się zgłosić zaraz do firmy Hempowicz-Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 65-15. bpw 633

Prywatna Szkoła Przygotowawcza
z praw. szkół państw.
św. Marcin 66/67 (dom ogrod.)
rozpoczyna **nowy rok szkolny w poniedziałek, 16 września** nabożeństwem w kaplicy św. Józefa o godzinie 9.
Dzieci kl. II., III. i IV. zbierają się w szkole po mszy św; kl. I. godz. o 11.
Wobec powiększenia ubikacyj szkolnych otwiera się trzeci oddział **kl. I.**
Dzieci zapisane przed wakacjami, a dotychczas do szkoły tutejszej nieprzyjęte, mogą zgłaszać się do 10 września, codziennie od godziny 12—13.
zw 18565 **JANINA SULERZYSKA**, przełożona.

Bona, freblanka
znająca szycie i muzykę potrzebna do trojga dzieci. Zgłoszenia tylko ze świadectwami proszę skierować Dąbrowskiego 28, II. ptr. zdw 43 659

Krawiec
bardzo zdolny potrzebny zaraz. Jankowski, ul. Rzeczypospolitej nr. 3. zdw 43 628

Silna
i uczciwa praczka poszukuje miejsca do prania. Adres Zawady, nowe baraki nr. 42, Szeszałowa. zdw 44 042

Posłańcy
potrzebni 27 Grudnia 16. zdw 44 021

Kobietę
do trzech panów z gotowaniem, bez spania przyjmie Mikołajewski, Nowa 7, front. zdw 44 119

Panienka
do 5 letniego chłopczyka może się zgłosić. Pocztowa 2 Szczawińska. zdw 43 608

2 agentów
do sprzedaży obrazów przyjmie firma Polbraz św. Marcin 72. zdw 43 587

Potrzebna
panna służąca z wytwornem szyciem bielizny, haftem i znajomością gospodarstwa domowego. Zgłoszenia Szczeniowska, Zakopane, willa Myszka. Tw 203

Służąca
uczciwa, pracowita z praniem, z gotowaniem potrzebna zaraz. — Stary Rynek 85 III piętro. zdpw 43 875

Krawcowa
(dyrektryza) potrzebna natychmiast. Zgłoszenia Fredry 3. I lewo. zdpw 43 874

Technika
dentysty samodzielnego poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer np 3416

Młyn parowy 35 tonn
poszukuje na stałą posadę kierownika (nadmłynarza). Siły tylko pierwszorzędne złożą oferty pod dpw 1932

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarobić może każdy Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkujemy Przy energicznej pracy wysoka pensja Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych Wszystkich pouczamy Zgłoszenia: skrytka pocztowa 88. Lwów. np 3596

Uczciwa
dziewczyna do posyłek zaraz potrzebna. Skład cukierków, Stary Rynek 91. zdw 43 824

Posługaczka
potrzebna. Chwaliszewo 1, prawo, I. piętro. zdw 43 828

Stenotypistka
zaraz do biura adwokackiego poszukiwana. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. zdw 43 809

Zakład
jubilersko-złotniczy potrzebuje 1 pomocnika złotniczego oraz chłopca do lekkich prac. Oferty Kurjer zdw 43 793

Starszej
osoby do cerowania i pilnowania domu poszukuje. Adres wskaże Kurjer zdw 43 817

Służąca
potrzebna zaraz. — Sokołowska, Grobla 1 b. II zdw 43 842

Służąca
potrzebna zaraz do wszystkiego. Świerczyńska, Łazarz. Maleckiego 34, I. piętro. zdw 43 836

Uczenica
do introligatorni potrzebna. Bracia Niteccy, Ślusarska 7. zdw 43 944

Osoba
inteligentna posiadająca około tysiąc złotych otrzyma korzystną posadę kasjerki. Wiadomość Ślusarska 7, czytelnia. zdw 43 943

Furmanów
z 2 parami koni do zwózki piasku przyjmę natychmiast. Stała praca. Brobuk, Górna Wilda 114. zdw 43 916

Służąca
młodsza, uczciwa z skromnem gotowaniem praniem potrzebna. Zacisze 2, parter, róg Jasnej. zdw 43 603/4

Uczciwa
dziewczyna z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz. Pucińska, Ratajczaka 33, III. lewo. zdw 43 907

Krawcowe
potrzebne. Schildknecht. Mielżyńskiego 22. zdw 43 920

Służąca
potrzebna zaraz. Tucholska, ulica Marszałka Focha 82. zdw 43 981

Fryzjerski
młodszy pomocnik potrzebny zaraz. Kerber, Kórnik. nw 3609/10

Młodszy
pomocnik piekarski potrzebny zaraz. Górna Wilda 81, piekarnia. zdw 44 104

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem zaraz lub 15. 9. potrzebna. Kowalski, Marszałka Focha 61. zdw 44 147/8

Potrzebna
dziewczyna, na wskroś uczciwa, z dobremi świadectwami, z gotowaniem do wszystkiego. Zgłoszenia Inż. Santerowa, pl. Bernardyński 1, II. prawo, między godz. 11—4. zdw 44 192

Uczeń
kowalski może się zgłosić. Kosynierska 11. zdw 43 327/8

Posługaczka
potrzebna przed południem. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 44 166

Dziewczyna
uczciwa, skromna, gotowaniem, dobre świadectwa potrzebna. Pocztowa 21, I. prawo. zdw 44 162

Służąca
do wszystkiego najchętniej wiejska potrzebna zaraz. Bóżnicza 15, III. p., lewo. zdw 44 170

Kilku podróżujących
(panie nie wykluczone) do odwiedzania posiedzicieli ziemskich i gospodarzy na poszczególne powiaty na wysoką prowizję poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera nw 3 615

Panna (asystentka)
zdolna, z dobrej rodziny, z językiem polskim, niemieckim do gabinetu lekarskiego od 15 września potrzebna. Zgłoszenia Przecznica 2, mieszk. 3. Pw 4 817-36,9

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Św. Marcin 55, II. prawo. zdw 44 188

Posługaczka
potrzebna. Generowicz, Chwaliszewo 4. zdw 44 151

Dziewczyna samodzielna
gospodarną, uczciwą, czystą do wszelkich prac dotyczących gospodarstwa domowego, zamiłowaniem do dziecka, poszukuje od 15. bm., wdowiec z półtoraroczną córeczką. Zgłoszenia od 5 po południu. Żurawski, Śniadeckich 30, II. zdw 44 128

Fryzjerka
może się zgłosić. Majkowski, Sołacz, Wołyńska 13. zdw 44 067

Posługaczka
zaraz. Rybaki 22a, II., Prusinowska. zdw 44 066

Uczeń
możliwie z ukończoną szkołą handlową może się zgłosić. St. Raczyk, skład bławatów, Poznań, Stary Rynek 92. zdw 44 065

Służąca
z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz pensja 60 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 054

Poszukujemy
dobrze polecone panie, panienki oraz panów do sprzedaży losów. Zgłoszenia Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, III., godz. 9 a 11 przed poł. zdw 44 060

Służąca
zaraz potrzebna. Prasowalnia ul. Jaskółcza. zdw 44 045

Szofer
dobry mechanik z kaucją potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 389

Posługaczka
uczciwa, skromna potrzebna. Al. Marcinkowskiego 15, III. prawo. zdw 44 082

Służąca
dobrze polecona, obeznana z gotowaniem, potrzebna zaraz. Kalifornia, M. Focha 48. zdw 44 085

Służąca
skromna, uczciwa do wszystkiego zaraz potrzebna. Zellnerowa, Poznań, Piekary 9, parter, lewo. zdw 44 108/9

Panienka
zaufana do dzieci z szyciem i pomocą w składzie potrzebna zaraz. Górna Wilda 75, parter, prawo. zdw 44 100

Dziewczyna
potrzebna zaraz. Zacisze 4, Sobierajska. zdw 44 098

Maszyniarkę
biegłą na płaszcze zaraz przyjmę. Kapturski, Fabryczna 1. zdw 44 097

Ekspedjentka-Biurowa
potrzebna do składu. Półwiejska 22, Pokrzywa. zdw 44 096

Chłopiec
który pracował w biurze adwokackim potrzebny zaraz. Zgłoszenia Aleje Marcinkowskiego 3a, I. ptr., adwokat Pniewski. zdw 44 095

Karmelarz
pierwszorzędny fachowiec do samodzielnego prowadzenia wytwórni cukierków potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 094

Natychmiast potrzebni
blacharz, ślusarz, elektromonter, pracownicy z dłuższą praktyką, tylko pierwszorzędni fachowcy. „Elektron", Wielkie Garbary 35. zdw 43 954

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Śniadeckich 20, I. lewo. zdw 43 932

Dwóch
pomocników fryzjerskich potrzebni zaraz. M. Focha 84. zdw 43 890

Polecam
kucharki, pokojówki i dziewczyny z gotowaniem. Kranzowa, Ratajczaka 2, telefon 28-17. zdw 43 892

Ręczniarki
na płaszcze zgłoszą się Strzelecka 33, podwórze. zdw 43 905

Ekspedjentka
do składu rzeźnickiego zaraz potrzebna. Michalski, Wroniecka 3. zdw 44 012

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem zaraz potrzebna. Michalski, Wroniecka 3. zdw 44 011

Służąca
najchętniej wiejska, skromna, czysta, uczciwa i pracowita z dobremi świadectwami do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz. Lisiecka, Patr. Jackowskiego 19. zdw 44 015

Uczenica
biegła w liczeniu potrzebna do składu rzeźnickiego. Bronisław Kordylewski, Poznań, Piotra Wawrzyniaka 15. zdw 43 988

Szofer
trzeźwy, zaufany, poszukuje posady od 15. 9. 29. lub 1. 10. 29. w wolnych chwilach zajmie się pracą Br. Kolan, Kamionna, poczta Międzychód. nw 3 611

Potrzebne
dwie inteligentne, biegłe piszące maszynistki. Okręgowy Urząd Ziemski, Fredry 10, pokój 42. dw 1 937

Młodszego
robotnika branży instalacyjnej poszukuje zaraz. Waligórski, Zakład blacharsko - instalacyjny, Matejki 11. jw 2 505

Ekspedjent
i uczeń mogą się zaraz zgłosić. Magazyn konfekcji i artykułów męskich, Fruk, Poznań, Wodna 1. rw 6 630

Wykwalifikowane
szwaczki do damskiej i męskiej bielizny potrzebne zaraz do Fabryki bielizny, Woźna 10, front, I. piętro. rw 6 632

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. A. Dąbrowski, Fr. Ratajczaka 34. zdw 43 946

Dziewczyna
sumienna, czysta z samodzielnem gotowaniem i zaprawianiem potrzebna zaraz. Szkudlarek, Podgórna 14. zdw 43 937

Służąca
potrzebna. Fietz, Półwiejska 2. zdw 43 938

Ogrodnika
poszukuje celem założenia ogrodu warzywnego. Kowalski, Przepadek 1. zdw 43 939

Służąca
z gotowaniem zaraz potrzebna. Kostrzewska, Różana 5. zdw 43 941

Starsza osoba
do prac domowych i dzieci potrzebna. Graniczna 3, II. ptr. lewo, od godz. 6—8 wiecz. zdw 44 203

Zaufanego
mężczyzny na stanowisko posłańca miejskiego poszukuje Biuro Posłańców Miejskich, ul. Woźna 11. Kw 820

Syn
uczciwych rodziców do posyłek potrzebny. „Miko", Tama Garbarska 4. zdw 43 964

Służąca
uczciwa potrzebna zaraz. Jeżyce, Piotra Wawrzyniaka 6, piekarnia zdw 43 977

Pokojowa
potrzebna. Zgłoszenia 7—9 wieczorem K. Stryczyński, Dąbrowskiego 3, I. zdw 43 976

Rzeźbiarz
na meble może się natychmiast zgłosić. Oferty do Kurjra Poznańskiego zdw 43 975

Maszynistka
pisząca na maszynie A. E. G., potrzebna zaraz. Jan Deierling, Szkolna 3. zdw 44 114

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Richter, św Marcin 12. IV. piętro. zdw 44 113

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Strzelecka 8 Restauracja. zdw 44 140

Fryzjerski
pomocnik starszy potrzebny. Św Marcin 16/17 zdw 44 143

Stenotypistki
młodszej, polsko-niemieckiej poszukuje zaraz Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 142

Krawcowe
na płaszcze damskie mogą się zgłosić. — Anderszowa, Tylne Chwaliszewo 14. zdw 44 003

Bona
potrzebna zaraz do Warszawy (rodzina z Wielkopolski) do trojga dzieci. Uwzględnia się tylko osoby dobrze polecone. Zgłoszenia Słowackiego 42, III., lewo. zdw 44 010

2 uczni oraz uczennicy
poszukuję zaraz — B. Rosiński, Poznań, Wielka 26, skład bławatów. zdw 44 009

Panna
do dzieci zaraz potrzebna. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji Kurjer zdw 44 008

Inteligentna
panna, znająca dobrą krawiecczyznę i robótki ręczne przyjmie pracę zaraz najchętniej przy konfekcji damskiej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 44 024

Zastępca
z branży czekol. dobrze zaprowadzony na miasto Poznań, z dobremi referencjami potrzebny. J. Chwastek, Bydgoszcz, Długa 66. zdw 44 173

Posługaczka
na przed południe. Marji Magdaleny 1, II. lewo. zdw 44 190

Służąca
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. Kręta 24. III. prawo. zdw 44 129

Służąca
młodsza do wszystkiego lubiąca dzieci bez spania potrzebna. Wiesner, Zielona 3. zdw 44 037

Służąca
młodsza, silna potrzebna zaraz. Liedke, Półwiejska 7, III. zdw 44 036

Młodsza bufetowa
potrzebna zaraz. Bufet kina Metropolis, Piekary 17. zdw 44 035

Młode
małżeństwo poszukuje służącej umiejącą gotować zaraz. Zgłoszenia od 6—8 Rein, Kwiatowa 1. zdw 44 034

Fryzjerka
dzielna siła potrzebna zaraz. — Drzewiecki, Woźna 16. zdw 44 032

Służąca
młoda, uczciwa, potrzebna zaraz. Guździołowa, Półwiejska 25. zd 43 925

Czeladnika
krawieckiego, dobrą siłę potrzebuje Kiełpiński, Ogrodowa 19. zd 43 910

Ręczniarka
na konfekcje męską potrzebna. Św. Marcin 40, IV. ptr. zd 43 945

Zdolna
panna na płaszcze i kostjumy może się zgłosić. Łukomski, Półwiejska 5, I. podwórze. zd 43 955

Pomocnika
krawieckiego na konfekcję męską przyjmie zaraz. J. Dobrak, Za Groblą 5, II. zd 43 947

Ucznia
szewskiego przyjmę zaraz. L. Sawala, ul. Półwiejska 34. zd 44 006

Maszyniarki
na spodnie potrzebne w dom i poza dom. J. Firlej, Grobla 27 IV. r 6639

Pomocników
obuwniczych przyjmę zaraz. Zieliński, Fr. Ratajczaka 10. zd 44 051

Ręczniarka
biegła na konfekcję męską potrzebna. Adamczewska, Kościelna 41. zdw 44 053

Pot nóg i pach oraz niemiłą woń usuwa puder i masc „Sudoral Chemergon"

Szkoła Przygotowawcza
Wielkie Garbary 53
rozpoczyna nowy rok szkolny
9-go września o godzinie 8,30
Zapisy dzieci od 6—10 lat przyjmuję codziennie 12-1. Nauka przedpołudniowa pod kierunkiem doświadczonych sił nauczycielskich. Do dyspozycji dzieci ogród i bibljoteka.
dw 1948 **Kierowniczka K. Racławska.**

Humor zagraniczny

— Gdzie się pani nauczyła tak po mistrzowsku „blackbottom'a"?
— Powiem panu szczerze: już od dzieciństwa chorowałam na epilepsję...
(Humorist London) S. F.

Przedpłata na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatka ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe": w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.